

TARTU ÜLIKOOL

Majandusteaduskond

Anneli Pajur

Anneli Saaroja

**JÄTKUSUUTLIKKUSE KAJASTAMINE EESTI
ETTEVÕTETE VEEBILEHTEDEL JA SELLE SEOS
MAJANDUSLIKU EDUKUSEGA**

Magistritöö

Juhendaja: dotsent Kertu Lääts

Tartu 2020

Suunan kaitsmisele

(juhendaja allkiri)

Oleme koostanud töö iseseisvalt. Kõik töö koostamisel kasutatud teiste autorite tööd, põhimõttelised seisukohad, kirjandusallikatest ja mujalt pärinevad andmed on viidatud.

.....

(töö autorite allkirjad)

SISUKORD

SISSEJUHATUS	5
1. ETTEVÕTETE JÄTKUSUUTLIKKUSE VEEBILEHTEDEL KAJASTAMISE TEOREETILISED ALUSED	9
1.1. Ettevõtete jätkusuutlikkuse kontseptsioon	9
1.2. Jätkusuutlikkuse kajastamine veebilehtedel ja selle seos majandusliku edukusega	16
1.3. Varasemate uuringute tulemused jätkusuutlikkuse kajastamise kohta ja seos majandusliku edukusega	24
2. EESTI ETTEVÕTETE JÄTKUSUUTLIKKUSE KAJASTAMISE ANALÜÜS	32
2.1. Uurimismetoodika tutvustus ja valimi koostamine.....	32
2.2. Ettevõtete jätkusuutlikkuse veebilehtedel kajastamise analüüs	38
2.3. Peamised tulemused ja järeldused.....	51
KOKKUVÕTE.....	54
VIIDATUD ALLIKAD	57
LISAD	68
Lisa 1. ÜRO globaalse kokkuleppe 10 põhimõtet	68
Lisa 2. Märksõnaliste otsingute tulemused	69
Lisa 3. Valimi ettevõtted maakondade lõikes	69
Lisa 4. Näitajad, mille kohta koguti andmeid, kodeerimisjuhend.....	70
Lisa 5. Valimi ettevõtted	72
Lisa 6 A. Algandmed	90
Lisa 6 B. Algandmed.....	119
Lisa 7. Ettevõtete jätkusuutlikkuse kajastamine veebilehtedel	131
Lisa 8. Jätkusuutlikkuse näitajate kajastamine ettevõtte suuruste lõikes	132
Lisa 9. Jätkusuutlikkuse näitajate avaldamiste arv ettevõtete tegevusalade ja suuruse lõikes	133
Lisa 10. Jätkusuutlikkuse näitajate kajastamine maakondade lõikes	135

Lisa 11. Finantssuhtarvud, kuutööjõukulu ja kajastatud jätkusuutlikkuse näitajate arvu võrdlus.....	136
Lisa 12. Eesti keskmised ettevõtete suhtarvud tegevusalade lõikes 2017, %	137
Lisa 13. Eesti keskmine kuutööjõukulu töötaja kohta tegevusalade lõikes	138
Lisa 14. Suhtarvude võrdlus tegevusalade lõikes	139
SUMMARY	142

SISSEJUHATUS

“Igasugused säästlikkuse ja jätkusuutlikkuse sõnad on moeväljendid, mida öeldakse söögi alla ja söögi peale. Elame iga päev kaksikmoraalis, kuna majanduskasv on püha ja puutumatu lehm ja see saab kasvada ainult looduskeskkonna ja -ressursside arvelt. ... Majanduskasvu nimel ja loodusressursside arvel teeme ju ka selliseid asju nagu Rail Baltic, kavandatud tselluloositehas, õige varsti üles kerkiv fosforiidi kaevandamine, ilma milleta oleme ju seni väga hästi ära elanud. Teeme seda, et SKP oleks suurem, et sissetulekud oleksid suuremad, et elada veelgi paremini. Keskkonna arvelt.” (Kaido Kama, tsiteeritud Põld 2018)

Kaido Kama hiljutine arvamus juhib tähelepanu ühiskonnas ja majanduses valitsevale paradoksaalsele olukorrale. Ühelt poolt on väljendid nagu “säästlikkus” ja “jätkusuutlikkus” järjest rohkem levinud nii ametlikul tasandil kui igapäevaelus. Samas tundub teisest küljest, et nii mõnigi kord kasutatakse nimetatud mõisteid lihtsalt sõnakõlksudena, omamata ülevaadet, mis on nende sisuline tähendus ning miks peaksid inimesed neist üldse hoolima. Kama tsitaat asetab mõisted säästlikkus ja jätkusuutlikkus konkreetset majanduse konteksti ja tõmbab tähelepanu asjaolule, et inimeste heaolu ja majanduskasvuga võrreldes jääb keskkond alati kaotajaks.

Siiski tundub, et olukord ei ole nii lootusetu, kui näib. Inimeste keskkonnateadlikkuse kasvu tõttu on ettevõtete tegevus struktuuraalsel ja institutsionaalsel tasandil muutunud järjest huvi pakkuvamaks. Erinevad **huvigrupid** (üksikisikutest riikide tasandini) seiravad püsivalt, milliseid äristrateegiaid ja tegevusi ettevõtted rakendavad tagamaks oma **jätkusuutlik areng** - saavutada majanduslikud eesmärgid nii, et tulevikus oleks tagatud turvaline ja elamisväärne keskkond, välja töötatud tehnoloogiad minimeeriksid koormuse elanikkonda ümbritsevale ruumile ning kindlustaksid loodusressursside olemasolu. See eeldab ettevõtetelt jätkusuutlikku tegevust tagavate strateegiate välja töötamist, ellu viimist ja selle ümbritsevale ühiskonnale publitseerimist.

Ettevõtete tegevuse kõige olulisemaks osaks pole enam lõpp-produkt, vaid järjest olulisemaks on muutunud see, kuidas ja millistel printsiipidel ettevõtte tegutseb.

Samal ajal on üha kiiremini arenevad digitaalsed lahendused teinud informatsiooni lihtsasti kättesaadavaks järjest laiemale info tarbijate hulgale. Internet, sotsiaalmeedia ja muud digitaalsed kanalid loovad lihtsad võimalused selleks, et ettevõtjad saaksid teadlikult oma digitaalset profiili kujundada, soovides olla edukad, kasvada koos klientidega ja suhelda oma partneritega reaalses. Seega tuleb kaasaegsetel ettevõtetel oma strateegiliste plaanidega integreerida ülal kirjeldatud kaks komponenti - interneti piiramatud võimalused reaalses info avaldamiseks ja ettevõtete vajadus tegutseda jätkusuutlikkuse põhimõtete kohaselt. Need ettevõtted, sõltumata suurusest ja tegevusvaldkonnast, loovad endale võimaluse saada eelised ettevõtete ees, millistel näiteks pole kas kodulehte või mis ei teadvusta endale, kui oluline on tegutseda jätkusuutlikult ning seda ka erinevate veebikanalite kaudu kajastada. Tulenevalt eelnevast probleemipüstitusest on magistritöö eesmärgiks veebilehtedel avaldatud teabe alusel määratleda Eesti ettevõtete jätkusuutliku info kajastamise ja majandusliku edukuse vaheline seos ning seda mõjutavad tegurid. Töös on vaadeldud jätkusuutliku tegevuse kajastamise sisu ja ulatust ettevõtete veebilehtedel. Töö eesmärgiks on hinnata, milline on seos Eesti ettevõtete jätkusuutliku tegevuse info kajastamise ja ettevõtete majandusliku edukuse vahel. Majandusliku edukuse piiritlemisel on lähtutud Eesti keskmistest statistilistest rentaablusnäitajatest (omakapitali puhasrentaablus, varade puhasrentaablus ja müügitulu puhasrentaablus), mida võrreldakse valimiga.

Käesolevas töös otsitakse vastuseid järgmistele uurimisülesannetele:

- anda ülevaade jätkusuutlikkuse kontseptsioonist,
- anda ülevaade uuringutest välismaa ja Eesti ettevõtete kohta jätkusuutliku tegevuse avalikustamisest oma kodulehtedel ja seostest majandusliku edukusega,
- koostada valim ja koguda andmeid Eesti ettevõtete jätkusuutlikkuse kajastamise kohta,
- anda ülevaade Eesti ettevõtete praktikatest jätkusuutlikkuse veebilehtedel esitamisest ja võimalikest seostest jätkusuutliku tegevuse kajastamise ja majandusliku edukuse vahel,

- analüüsida tulemusi ja anda soovitusi jätkusuutliku tegevusega seotud info avalikustamiseks ettevõtetele eesmärgiga saada selle abil edukamaks.

Magistritöö koosneb kahest osast. Töö esimeses ehk teoreetilises osas tutvustatakse jätkusuutliku ettevõtluse kontseptsiooni, jätkusuutliku tegevuse erinevaid aspekte ning teemaga seotud mõisteid. Selgitatakse jätkusuutlikkuse kajastamist ettevõtete veebilehtedel ja selle seost majandusliku edukusega ning antakse ülevaade antud teema käsitlest varasemates uuringutes.

Töö empiirilises osas kirjeldatakse kõigepealt töö metoodikat. Esmalt avatakse valimi koostamise põhimõtted, seejärel koondatakse ja analüüsitakse valimisse kaasatud ettevõtete andmed ning lõpuks tehakse analüüs saadud tulemuste alusel. Ettevõtete jätkusuutlikkuse kajastamise uurimiseks on valimi koostamine jagatud erinevateks etappideks, mida kirjeldatakse detailsemalt vastavas peatükis. Lisaks märksõnapõhisele otsingule valitud ettevõtetele on valimisse arvatud ka Vastutustundliku Ettevõtluse märgise saanud ettevõtted, konkursil “Ettevõtluse Auhind” nomineeritud ettevõtted ning Eesti Konkurentsivõime Edetabelis avaldatud ettevõtted. Lõpuks antakse ülevaade jätkusuutliku ettevõtluse kajastamisest Eesti ettevõtete veebilehtedel ja valimi analüüsil leitud seostest. Töö empiiriline osa tugineb veebiotsingutele.

Käesolev töö pakub huvi eelkõige ettevõtetele, kes peavad oluliseks oma järjepidevat arengut ja edukust ning võrreldes konkurentidega näevad oma jätkusuutlikku tegevust ühe konkurentsieelisenä. Loodusvägi OÜ juhatuse liige Ahto Vegmann on näiteks öelnud: ”Arvan, et varsti saab teadlikust äriajamisest uus norm. Praegu on see aga võimalus konkurentidest eristuda.” (Vastutustundliku Ettevõtluse Foorum...). Samuti pakub töö vajalikku teavet ettevõtete kohta investoritele, erinevatele organisatsioonidele, ka üksikisikutele, kes otsivad investeerimisvõimalusi, töölaseid väljakutseid või muud infot. Varasemad uurimused on näidanud, et nii tarbijad, investorid, töötajad, kogukonnad, kui ka ajakirjanikud hindavad ning nõuavad üha enam ettevõtetelt sotsiaalselt vastutustundlikku käitumist ja selle teadvustamist avalikkusele (Capriotti ja Moreno 2007). Ka BaltCapi juhtivpartner Martin Kõdar on osutanud, et jätkusuutlik strateegia ning selle ametlik tunnustamine on ettevõttele kasulik pikaajaline strateegia, mis lisab atraktiivsust: “Vastutustundliku Ettevõtluse Indeksi märgis võimaldab

BaltCapil anda selge sõnum nii oma kohalikele kui rahvusvahelistele klientidele, investoritele ja portfelli-firmadele, et meie jaoks on jätkusuutlik ja vastutustundlik tegevus prioriteediks ning oleme integreerinud selle oma põhitegevusse” (Kõdar 2020).

Jätkusuutlikkuse näitajate kajastamise uurimisel kasutatakse ühe osana rahvusvahelise jätkusuutliku ettevõtluse aruandluse raamistikku *Global Reporting Initiative* (GRI, 2011). Valitud on majanduslikud näitajad (nt müügitulu, kasum/kahjum, tööjõukulud), sotsiaalsed näitajad (nt võrdõiguslikkus, töötajate vabatahtliku tegevuse soodustamine, kogukonna kaasamine, töötervishoid ja -ohutus) ning keskkonna näitajad (nt ressursside tõhusam kasutamine, taaskasutus, energia tarbimise ja süsiniku jalajälje vähendamine).

Märksõnad: jätkusuutlik ettevõtte, vastutustundlik ettevõtte, ettevõtte sotsiaalne vastutus, jätkusuutlik areng, majanduslik edukus.

Euroopa komisjoni teadusvaldkondade klassifikaatori (CERCS) kood: S180.

1. ETTEVÖTETE JÄTKUSUUTLIKKUSE VEEBILEHTEDEL KAJASTAMISE TEOREETILISED ALUSED

1.1. Ettevõtete jätkusuutlikkuse kontseptsioon

Jätkusuutlikkus teadliku tegevusena sai alguse 1800. aastate teisest poolest, kui selle ajastu suurtöösturid John D. Rockefeller ja Dale Carnegie, John Cadbury ja John H. Patterson panid filantroopidena rõhu kogukondade ja töötajate heaolu arendamisele. Mõiste “jätkusuutlikkus” (*sustainability*) sõnastati 1870-ndatel aastatel, kui Suurbritannias kehtestati õhusaaste regulatsioonid ja USA-s maa kaitse regulatsioon. Siiski algas rahvusvaheline teadlik tegutsemine jätkusuutlikkuse edendamiseks umbes sada aastat hiljem. Näiteks toimus esimene Maa päev (1970), loodi Greenpeace (1971) ja korraldati ÜRO esimene Keskkonna- ja Arengukonverents Stockholmis (1972). 1970-ndatel hakati avaldama ka esimesi sotsiaalse vastutuse koodekseid, näiteks Sullivani põhimõtted 1977. aastal ja sellele järgnenud standardite esitamine - SA 8000 (1997), ISO 26000 (2010) ja paljud teised. 1980 - 1990ndatel aastatel formuleeriti säästva arengu (*sustainable development*) mõiste (1987), avaldati Valdezi Printsiihid (1989, hiljem nimetatud ka CERESi Printsiiptideks), järgnes standardite nagu ISO 14001 koostamine (1996). (Visser ja Kymal 2014)

Spetsiaalse uurimisvaldkonnana on ettevõtete jätkusuutliku tegevuse kajastamist maailmas uuritud viimasel kolmekümnel aastal. Esimesed suuremad uuringud on läbi viidud 1993. aastal ja 1996. aastal raamatupidamisettevõtte KPMG ja Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni Keskkonnaprogrammi (UNEP) poolt (Wheeler ja Elkington 2001). Esimene aruanne, mis oli jätkusuutliku tegevuse aruandluse käivitajaks, esitati 1993. aastal ühiselt SustainAbility, Rahvusvahelise Säästva Arengu Instituudi ja Deloitte Touche Tohmatsu International poolt. Nimetatud raport oli SustainAbility'i viieastmelise aruandlusraamistiku esimeseks versiooniks ja seda on kasutanud võrdluseks praktikud järgneva aastakümne vältel. (*Ibid.*) Eesti ettevõtete kohta on hiljuti tehtud mõned

uuringud erinevate vaatenurkade alt, näiteks milline on ettevõtete sotsiaalse- ja keskkonnamõju, vastutustundliku juhtimise ja laiema ühiskondliku tegevuse kajastamise tase (Sustinere OÜ 2019) ning kuidas on Vastutustundliku Ettevõtluse Indeksi saanud ettevõtted kajastanud jätkusuutlikkust oma veebilehtedel ning millised seosed on esitatud info ja majandustulemuste vahel (Kurvits 2016).

2010. aastal tutvustati ÜRO poolt uuringu tulemusi, milles 93% uuringus osalenud 766-st ettevõtte juhust üle maailma leidis, et ettevõtte jätkusuutlikkuse teema on organisatsiooni edu üks võtmekriteeriumitest (UN Global Compact 2010). Eestis on alates 2007. aastast korraldanud ettevõtete jätkusuutliku tegevuse alast hindamist Vastutustundliku Ettevõtluse Foorum (Vastutustundliku ettevõtte... 2019) ning saadud tulemuste põhjal omistatakse ettevõtetele Vastutustundliku Ettevõtluse Indeksi märgis. Et märgise kehtivusaeg on kaks aastat, siis uueneb see nimekiri teatud perioodilisusega ja on suhteliselt väike. Näiteks anti 2019. aastal märgis 78-le ettevõttele (*Ibid.*).

Prantsuse kuningas Louis XV-le omistatakse ütlus: „Pärast meid tulgu või veeuputus!“ Ehkki sõnumi kontekst sellel ajal oli hoopis teine, on ka tänapäeval aktuaalne teadvustada, kuidas tulevikus toimuvatesse muutustesse suhtuda ei tohi. On oluline, et järeltulevad põlvkonnad edasi kehtaksid ja areneksid, et säiliks inimväärne elukeskkond ning majanduse areng toimuks sellega kooskõlas. Seetõttu on ka ettevõtete jaoks järjest laiemat tähelepanu saanud jätkusuutlik ning vastutustundlik tegevus. Seda toetab ka Euroopa Komisjoni ettepanek 24.05.2018: muuta keskkonna-, sotsiaal- ja juhtimiskaalutlused järjekindlalt kõigi sektorite investeerimis- ja nõustamisprotsessi osaks (Euroopa Komisjon 2018).

Tulenevalt eesti keele rikkalikust sünonüümide kasutamise võimalusest võib leida sarnaste tegevuste ja eesmärkide kirjeldamiseks erinevaid mõisteid, nagu on näha otsingusõnadest jätkusuutlik ettevõtlus / ettevõte / areng, vastutustundlik ettevõtlus / ettevõte, ettevõtte sotsiaalne vastutus. Käesolevas töös kasutatakse edaspidi läbivana mõistet **jätkusuutlikkus** (jätkusuutlik tegevus / ettevõtlus / ettevõte), see koondab endasse ka inglise keelsed terminid *corporate social responsibility* (ettevõtte sotsiaalne vastutus) ja *corporate sustainability* (ettevõtte jätkusuutlikkus). Oma töödes on mitmed autorid (tabel 1) esitanud erinevaid jätkusuutlikkuse definitsioone, tuues sisse nii majanduslikult tulusa tegevuse vajaduse kui ka rahaliselt mitte mõõdetavad väärtused.

Tabel 1. Erinevad jätkusuutlikkuse definitsioonid

Autor	Definitsioon
Davis 1960	Sotsiaalsel vastutusel on kaks poolt: ettevõtete kohustus üldsuse heaolu mõjutavate majandusarengute osas (täielik tööhõive, inflatsiooni kontrollimine, konkurentsi säilitamine) ning kohustus toetada ja arendada inimlikke väärtusi (moraal, koostöö, motivatsioon ja eneseteostus tööl). Vastavalt sellele tähistab mõiste "sotsiaalne vastutus" ettevõtetele nii sotsiaal-majanduslikke kui ka sotsiaalinimlikke kohustusi teiste poolte ees.
Carroll 1979	Ettevõtete sotsiaalne vastutus hõlmab majanduslikke, juriidilisi, eetilisi ja diskreetseid ootusi, mis ühiskonnal antud hetkel ettevõtete suhtes on.
Drucker 1982	Ettevõtte sotsiaalne vastutus muudab sotsiaalse probleemi majanduslikuks võimaluseks ja majanduslikuks kasuks, tootlikkuseks, inimpädevuseks, hästi tasustatud tööks ning rikkuseks.
WCED 1987	Jätkusuutlik areng rahuldab praeguseid vajadusi, seadmata ohtu tulevaste põlvkondade võimalused oma vajaduste täitmiseks.
Ehrenfeld 2001	"Jätkusuutlikkus on kogu süsteemi, mille nimi on Maa, omadus". Jätkusuutlikkus kui võimalus tähendab, et inimesed ja muud eluvormid kestavad maa peal igavesti. See tähendab head ja tähendusrikast elukorraldust, sisaldades õigluse, vabaduse ja väärikuse aspekte. Jätkusuutlikkus on eesmärgistatud tegevus, tulevikuvision, mis saavutab õitsengu määramatuks ajaks ja millest lähtudes on määratletud meie praegune olemisviis.
Hollender 2004	Sotsiaalne vastutus tähendab eelkõige, kuidas meie, kui ettevõtted, töötajad, kliendid ja investorid, saame kaasa lüüa ja aidata teistel ärivaldkondadel areneda suunas, mis kasvataks positiivset mõju maailmale.
Friedman ja Weiser Friedman 2009, 2010	Ettevõtete sotsiaalne vastutus on (sarnaselt Hollenderile 2004): pidev eesmärgistatud eetiline käitumine (austus inimeste, kogukondade, ühiskonna, keskkonna vastu) ja majandusarengule kaasa aitamine.
Visser 2011	Ettevõtete sotsiaalne vastutus on viis, kuidas ettevõtlus loob majandusarengu, hea valitsemistava, huvigruppide reageerimise ja keskkonna parandamise kaudu ühiskonnas järjepidevalt ühist väärtust. Ettevõtte sotsiaalne vastutus on integreeritud süsteemne lähenemisviis, mis suurendab, aga ei hävita majanduslikku, sotsiaalset, inim- ja looduskapitali.
Waddock ja Googins 2011	Ettevõtte sotsiaalne vastutus on selgesõnaline ja vabalt valitud sotsiaalne või ökoloogiliselt kasulik tegevus, mille kaudu ettevõtted kohustuvad ühiskonnale kasu tooma. See hõlmab heategevuslikku ja vabatahtlikku tegevust, ettevõttesiseseid suhteid ja muid prosotsiaalseid (teiste eest hoolitsemine, koostöö, sõbralikkus, abistamine, vastutusvõimelisus, suuremeelsus, enesekeskuse puudumine) algatusi.

Allikas: (Davis 1960; Carroll 1979, viidatud Bentele ja Nothhaft 2011 vahendusel; Drucker 1982, Maailma Keskkonna- ja Arengukomisjon (WCED) 1987, viidatud Wheeler *et al.* 2003 vahendusel; Ehrenfeld 2001; Friedman ja Weiser Friedman 2009, 2010; Hollender 2004; Visser 2011; Waddock ja Googins 2011); autorite koostatud.

Jätkusuutliku tegevuse alused on esitatud dokumendis “ÜRO globaalse kokkuleppe 10 põhimõtet” (lisa 1).

Kaasaegse jätkusuutliku tegevuse alase teooria loojaks võib pidada John Elkingtoni, kes 1994. aastal kirjeldas **tulemuste kolmikmõõtmise kontseptsiooni** (*Triple Bottom Line*, TBL), mida ettevõtted käesoleval ajal kasutavad oma jätkusuutlikkuse mõõtmisel. Ettevõtete jätkusuutlikkuse kontseptsioonis sisalduvad Elkingtoni käsitluse alusel järgmised kolm mõõdet: keskkonnavaline, majanduslik ja sotsiaalne mõõde, koondatuna ühise nimetaja “tulemuste kolmikmõõde” alla. Need komponendid peavad üksteist tasakaalustama ja koos toimima ning ettevõtete tulevikku suunatud jätkusuutliku tegevuse tulemuslikkust saab hinnata just tulemuste kolmikmõõtmise kontseptsiooni alusel (Elkington 1998; Fauzi, Svensson, ja Rahman 2010).

Elkington kirjeldab majanduslikku mõõdet kui ettevõtete majanduslikult jätkusuutlikku tegevust, kus tulemuste saavutamiseks kaasatakse erinevad kapitali vormid: füüsiline kapital (mh masinad ja seadmed), finantskapital ning inimkapital (kogemused, oskused ja muud teadmiste põhised tegurid). Majanduslik valdkond mõtestati lahti jätkusuutlikkuse kolmest mõõtmest esimesena, seejärel hakati tähelepanu pöörama sotsiaalsele mõõtmele. Algselt, kui sotsiaalse valdkonna põhitähelepanu oli suunatud töötingimustele, lapstööjõu ja orjade kasutamise piiramisele, siis täna on see hoopis laiem teema: inimkapital kui rahvatervis, oskused, haridus, ühiskondlik heaoluline, aga ka kogukondlikud suhted, tooteohutus, koolitus- ja haridusalgatused, sponsorlus, heategevus, ebasoodsas olukorras olevate rühmade tööhõive probleem, loomkatsete keelustamine, relvamüügi keelustamine, inimõigused, mõju põlisrahvastele, tuumaenergeetika osalemine, vastutustundetu turundus, jne. (Elkington 1998)

Rõhutatakse ka kohaliku kogukonna tihedat seotust sotsiaalse aspektiga: sotsiaalselt vastutustundlik ettevõtte võtab tööle töötajaid kohalikust kogukonnast, kus toimub tema äritegevus. Ka paljud ettevõtete kliendid tulevad ümberkaudsetest piirkondadest. (Friedman ja Weiser Friedman 2009)

Kõige kiirem on olnud keskkonnavalase mõõtmise areng ja esiplaanile kerkimine. Kirjeldades keskkonnavalast mõõdet, seob Elkington selle majandusliku mõõtmega ja defineerib loodusliku kapitali mõiste: “see on looduslik rikkus, mis toetub metsade

kõikehõlmavale ökosüsteemile”. Metsade seisundiga on seotud kõik, nii kitsamas tähenduses kui ka laiemalt – vesi, kasvuhoonegaasid, pinnas. Teise lähtepunktina looduslikust kapitalist toob Elkington esile kaks põhivormi: „kriitiline looduslik kapital“ ja taastuv, asendatav või asenduv looduslik kapital. Oma majandustegevuse käigus peavad ettevõtjad lahendama dilemma: milliseid loodusliku kapitali vorme mõjutab nende praegune ja tulevane tegevus ning kas need loodusliku kapitali vormid on jätkusuutlikud, arvestades neile langevat survet? (Elkington 1998)

Kolmikmõõtmelise kontseptsioonile tuginevad oma töödes ka teised autorid. Näiteks on Wheeler *et al.* kirjeldanud jätkusuutlikkust kui ideaali, mille poole ühiskond ja ettevõtted pidevalt pürgivad ja püüdlevad, et luua väärtust, s.o luua sotsiaalse, keskkonna ja majandusliku mõõtmelise kaudu jätkusuutlikkuse ideaaliga kooskõlas olevaid tulemusi. (Wheeler *et al.* 2003)

2008. aasta finantsturgude kollapsi järel on ilmne, et stabiilseks ja harmooniliseks arenguks vajab ühiskond moraalset ja jätkusuutlikku majandust. Praegune eelkõige materiaalsetele väärtustele ja ületarbimisele keskendunud majandus juhib turud uude kriisi ja hävingusse. (Friedman ja Weiser Friedman 2010) Viimasel aja rõhutatakse seega üha enam sotsiaalsete ja keskkonnavaliste mõõtmeliste olulisust. Erinevad autorid on hoiatanud majandusliku mõõtmelise tähtsustamise eest ja näevad jätkusuutlikku tegevust eelkõige sotsiaalse ja keskkonnavalise mõõtmelise printsiipi rakendades.

Hoolimata oponentidest ja kriitikutest, kes on väljendanud Kaido Kamaga sarnaseid arvamusi (vt tsitaat sissejuhatuses lk 5), on avaldatud endiselt seisukohti, mis peavad võimalikuks ja teostatavaks kolme mõõtmelise koos funktsioneerimist: toimub loomupärane jätkusuutliku ja vastutustundliku ärimudeli kavandamine ning rakendamine, see muudab parema maailma loomise lihtsaimaks, kõige loomulikumaks ja rahuldust pakkuvamaks tegevuseks ning on samas toetatud reformitud finants- ja majandussüsteemi poolt. (Visser 2010)

Antud töös käsitletakse Eesti ettevõtete jätkusuutliku tegevuse kajastamist kolmikmõõtmelise kontseptsiooni alusel.

Jätkusuutlik ettevõtlus haarab endasse laialdaselt erinevaid tegevusi. Sõltuvalt ettevõtete suurusest ja tegevusvaldkonnast kajastuvad väiksemate ettevõtete poolt reeglina lihtsamad tegevused. Sihipärased suuremad algatused juurutatakse reeglina suurte ettevõtete ja korporatsioonide poolt (näiteks kehtestatud reeglid ja GRI raporteerimine, kus kajastuvad valdkonnad seatud eesmärkide ja tulemustega ning ka vastavate ärimudelite väljatöötamine). Näitena võib välja tuua Stora Enso Grupi põhimõtte, mille kohaselt jätkusuutlik tegevus on integreeritud täielikult kogu väärtusahelaga, mh taastuva ja taasringlusesse võetava tooraine ja materjalide kasutamine, panustamine ringlusmajandusse (Stora Enso Oyj 2020). Igasuguse suurusega ettevõtete puhul on oluline, kuidas nad kommunikeerivad oma tegevust huvigruppidele. Töö praktilises osas käsitletaksegi Eesti erineva suurusega ettevõtteid ja nende jätkusuutlikkuse kommunikeerimist.

Globaalsetel organisatsioonidel moodustab jätkusuutliku tegevuse aruandlus sageli enamuse osa kogu majandusaasta aastaaruandest. Näiteks Stora Enso Grupi 2018. aasta majandusaasta aruande (Stora Enso Oyj 2019) 235-st leheküljest moodustab 135 lehekülge jätkusuutlikkuse osa ja 90 lehekülge raamatupidamise aruanne (*Ibid.*).

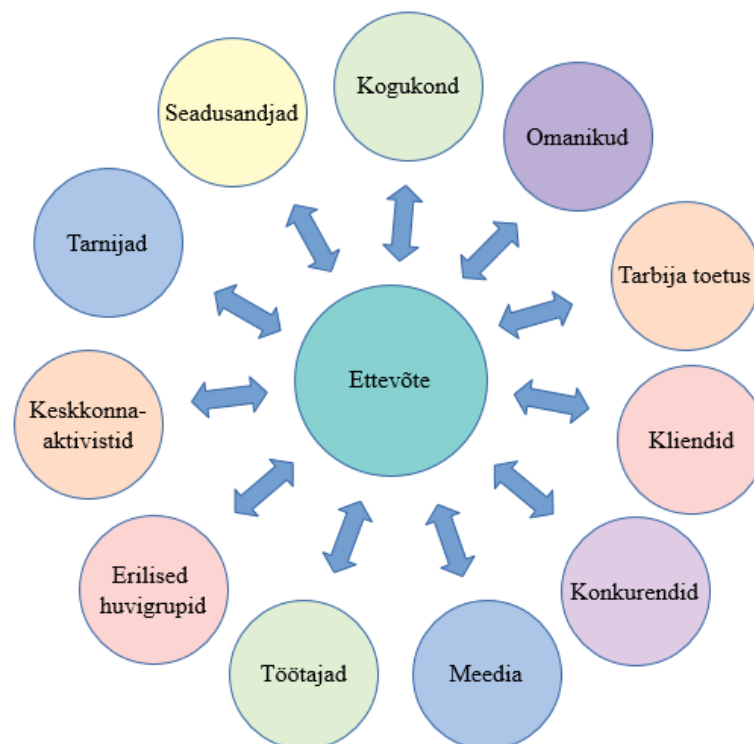
Ettevõtteid luuakse eeskätt majanduslikel eesmärkidel ning nende eesmärkide saavutamine nõuab ettevõtte juhtkonnalt ühiskonnaga üha olulisemal määral arvestamist. Kui juhtimisotsustes jäetakse tähelepanuta sotsiaalsed ja keskkonnaprobleemid, siis takistab see ettevõtte kui terviku jätkusuutlikkuse parandamist (Schaltegger, Lüdeke-Freund, ja Hansen 2012). Seetõttu on väljakutse panustada ettevõtte jätkusuutlikkuse strateegias võrdselt nii majanduslikule, sotsiaalsele kui ka keskkonna aspektidele (Parnell 2008).

Jätkusuutlikud ettevõtted rakendavad tasakaalustatud juhtimisvormi, millest saavad kasu kõik huvigrupid, kes mõjutavad neid ettevõtteid nii otseselt kui ka kaudselt (Ramos-González, Rubio-Andrés, ja Sastre-Castillo 2017:16). Käsitledes ja rahuldades erinevate huvigruppide ootusi ning vajadusi, saavad juhid suurendada oma organisatsiooni väliste nõudmistega kohanemise tõhusust (Freeman ja Evan 1990, viidatud Orlitzky *et al.* 2003:405 vahendusel, Allouche ja Laroche 2005). Oskus huvigruppidega dialoogis olla aitab lisaks uutele ärivõimalustele ligi meelitada ka talente, mis on ettevõtete jaoks

muutumas üha suuremaks prioriteediks (Esop 2018). Seda kinnitab ka 2019. aasta Jätksuutlikkuse Liidrite uuring, mille kohaselt jätkusuutlikkuse väärtuste integreerimine ja jätkusuutlikkuse muutmine põhitegevuse mudeli osaks on peamised, mida ettevõtte juhtimises tunnustatakse (Lee ja York 2019).

Jätksuutliku tegevuse põhimõtteid kirjeldades on eelnevalt välja joonistunud iga mõõtme seotus erinevate huvigruppidega, st ettevõtete vajadus erinevate huvigruppidega arvestada. Ettevõtted kommunikeerivad jätkusuutlikku tegevust ja algatusi huvigruppidele erinevate kanalite vahendusel: nt veebilehed, CSR / GRI aruandlus, meedia / ajakirjandus.

Freemani definitsiooni kohaselt on huvigrupiks ettevõttega seotud üksikisikud või üksikisikute grupid, mis ise avaldavad mõju organisatsioonile või keda organisatsioon mõjutab oma tegevuste, vastu võetud otsuste või püstitatud eesmärkide kaudu (Saar 2002). Esmane versioon Freemani huvigruppide mudelist (joonis 1) hõlmab 11 huvigruppi.

Joonis 1. Freemani huvigruppide mudel
Allikas: (Freeman 1984)

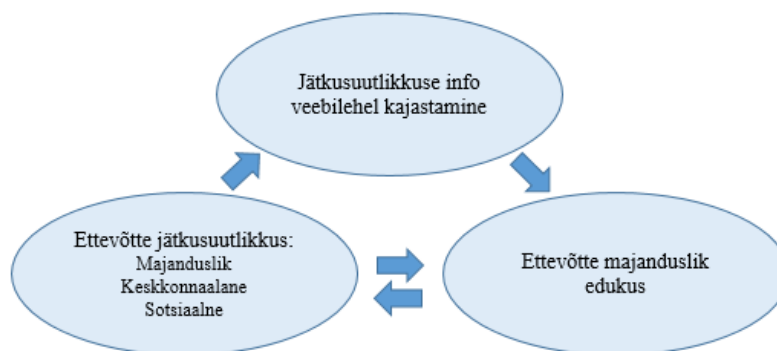
Strand on oma käsitluses jaganud huvigrupid veel detailsemalt, täiendades Freemani mudelit kategooriatega vabaühendused, ülikoolid, võlakirjade hindajad, Wall Streeti analüütikud (Strand 2008, viidatud Waddock ja Googins 2011 vahendusel). Jätkusuutliku tegevuse rakendamiseks on vaja strateegilist juhtimist - tuvastada, luua ja tugevdada seoseid nii sotsiaalsete ja keskkonnavalaste tegevuste kui ka majandusliku edu vahel (Schaltegger *et al.* 2012). Kui ettevõtte soovib olla kestlik ja jätkusuutlik, siis peab ta looma väärtust nii endale kui ka oma ümbritsevale keskkonnale (Ramos-González *et al.* 2017:2).

Järjest enam võetakse kasutusele uusi tehnoloogiaid, muudetakse tööprotsesse ning mõeldakse välja uusi tooteid-teenuseid, toimub innovatsioon, millega luuakse uut väärtust ja panustatakse jätkusuutlikkusse. Jätkusuutliku ettevõtluse lähenemisviis põhineb pikaajalise väärtuse mudeli populariseerimisel, mis ühendab endas innovatsiooni, avatud koostööd huvigruppidega ja kogukonnatunnet (Ramos-González *et al.* 2017).

Eestis välja antav **Vastutustundliku Ettevõtluse Indeks** (Vastutustundliku Ettevõtluse Foorum...) on ettevõtetele üheks võimaluseks oma jätkusuutlikku tegevust laiemalt avada ning teadvustada huvigruppidele jätkusuutliku tegevuse juhtimisstrateegiate toimimist.

1.2. Jätkusuutlikkuse kajastamine veebilehtedel ja selle seos majandusliku edukusega

Käesolevas peatükis antakse ülevaade ettevõtete jätkusuutlikkuse kajastamisest, mh kolmikmõõtmelise kontseptsioonist tulenevate sotsiaalsete ja keskkonnavalaste näitajate esitamise kohta. Samuti selgitatakse, milline on seos jätkusuutlikkuse veebilehtedel kajastamise ja ettevõtete majandusliku edukuse vahel ning kas ja kuidas jätkusuutlik tegevus mõjutab ettevõtete finantstulemusi. On võimalik, et jätkusuutlikkus mõjutab majanduslikku edukust, aga mõju võib olla ka vastupidine, st et majanduslikult edukamad ettevõtted tegutsevad jätkusuutlikumalt (joonis 2).

Joonis 2. Ettevõtte jätkusuutlikkuse ja majandusliku edukuse seos (autorite koostatud).

Interneti levik ja digitaalsete suhtluskanalite areng loob ettevõtetele praktiliselt piiramatud vahendid sektoriülel suhtlemisel (Denning 2015; Oliveira ja Capriotti 2014; Waddock ja Googins 2011) ning annab neile järjest suuremad võimalused oma tegevuse kommunikeerimiseks huvigruppidele. Kaasaegsed IT-vahendid võimaldavad kajastada tegevuses järgitavat ärietiket ja tutvustada ettevõtet. Et *PR* – avalikud suhted, laiema üldsuse teavitamine – on muutunud järjest aktuaalsemaks, on interneti ja erinevate kaas-aegsete infotehnoloogiliste lahenduste kasutamine uus normaalsus. Lisaks suurendab digitaalse meedia kasutamine kahe-suunalist suhtlust huvigruppide (avalikkuse) ja ettevõtete vahel (Oliveira ja Capriotti 2014:144).

Teabe levitamisel ei ületa miski info- ja kommunikatsioonitehnoloogiat. 2019. aasta andmetel kasutab maailmas interneti 59% kogu rahvastikust, Eestis 98% elanikkonnast (World Internet Users...). Tänapäeval tähendab ülemaailmne ligipääs internetile seda, et ettevõtted on üha teravamalt tähelepanu keskpunktis, kust on praktiliselt võimatu põgeneda ning kust kõikidel huvigruppidel on võimalik teavet otsida ja saada (Waddock ja Googins 2011). Oluline on, kuidas ettevõtte kommunikeerib oma jätkusuutlikkust, sest selle põhjal kujuneb avalik arvamus ja ootused ettevõtte suhtes (Grushina 2008, viidatud Tang *et al.* 2014:207 vahendusel). Edukas jätkusuutlikkuse kommunikeerimine aitab võita klientide usaldust (Liu 2015), luues aluse ettevõtte edukusele.

Huvigruppidele suunatud kommunikatsiooni olulisus on viimastel aastakümnetel kiiresti kasvanud koos ettevõtte positiivse maine tähtsuse kasvuga. Maine (antud töö kontekstis: positiivne kuvand, reputatsioon) kui immateriaalne vara on ettevõtte edukuse üheks võtmenäitajaks. 1990. aastatel ja 2000. aastate alguses hinnati immateriaalsete varade (mh

maine) väärtuseks 75% ettevõtete koguväärtusest. (Reich 2007) Mitmed autorid toetavad seisukohta, et jätkusuutlikkus mõjutab positiivselt ettevõtte mainet ning suhtlemist klientide, investorite ja tarnijatega (Spicer 1978, viidatud Orlitzky *et al.* 2003:407 vahendusel; Sen ja Bhattacharya 2001; Bolton ja Mattila 2014, Lai *et al.* 2010, viidatud Nega 2017 vahendusel). Samas on näiteks Basil ja Erlandson (2008) rõhutanud: selleks, et huvigrupid tunnustaksid ettevõtete jätkusuutliku tegevuse jõupingutusi, peavad ettevõtted ise oma tegevustest huvigruppidele avalikult ka teada andma.

Jätkusuutliku strateegia rakendamiseks peab toimuma väline suhtlus nii klientide, koostööpartnerite kui ka kogukonna vahel (Genç 2017:514). Seoses teadlikkuse kasvuga ootavad huvigrupid ettevõtetelt suuremat avatust ja rohkem informatsiooni nende tegevuste kohta (Saar 2002), mis omakorda aitab kaasa ettevõtete usaldusväärsuse kasvule (Euroopa Kontrollikoda 2019:33). Samas tuleb nimetada, et suurettevõtted seisavad avalikustamisega seotud probleemide ees: kommuniqueerides oma jätkusuutlikkust, on vaja arvestada, et peale viimast globaalset majanduskriisi, kui avalikkusele edastati ebaõiget ja vastuolulist infot, on huvigruppide usaldus ettevõtete vastu langenud ning mida laiemalt ettevõtte oma vastutust avalikult presenteerib ja kajastab, seda väiksem võib olla tõenäosus, et huvigrupid seda usuvad (Waddock ja Googins 2011). Seega on ettevõtetel vaja lahendada vähemalt kaks väljakutset: esiteks, huvigruppide ees usalduse loomine ja hoidmine, või vajadusel selle taastamine, ning teiseks, avalikkusele esitatud organisatsiooni väärtuste ja tegevuspõhimõtete reaalne elluviimine.

Ettevõtted peavad järjepidevalt töötama üleval nimetatud väljakutsete lahendamiseks. Selleks on vaja oma jätkusuutlikku tegevust tõhusalt kommuniqueerida. Huvi tõttu sotsiaalsete ja keskkonnaprobleemide vastu, teadlikkuse kasvu ning meedia suurenenud tähelepanu tõttu avalikustavad ettevõtted enda kohta järjest rohkem infot (Patten 1991, Hooghiemstra 2000, Deegan 2002, viidatud Tagesson *et al.* 2009 vahendusel).

Jätkusuutlikkusest avalikult teada andvatel ettevõtetel võib selleks olla erinevaid motive, nagu näiteks midagi head teha, aga ka müügi ja turuosa kasvatamine, kaubamärgi tugevdamine, ettevõtte maine ja mõjuvõimu suurendamine, tööjõu tõhusam värbamine, motiveerimine ja hoidmine, tegevuskulude vähendamine, investorite ja finantsanalüütikute huvi kasvatamine ettevõtte vastu. Motiivist sõltumata on üha enam

ettevõtteid hakanud huvi tundma jätkusuutlikkuse vastu. (Friedman ja Weiser Friedman 2010)

Veebileht annab hulgaliselt võimalusi ettevõtte maine kujundamiseks, kuid seab ka väljakutseid info olulisuse ja usaldusväärse esitlemise näol (Pollach 2005). Järjest enam soovitakse koostööd teha ettevõtetega, kes hoolivad keskkonnast ja inimestest ning on omandanud seeläbi positiivse maine (Kaley 2019). Paljud ettevõtted loovad näiteks oma veebilehel eraldi jätkusuutlikkuse lehe, et jagada rohkem informatsiooni oma tegevustest ning olla seeläbi avatum ja läbipaistvam (Liu 2015). Lisaks saavad ettevõtted oma veebilehti täiustada esitades oma huvigruppidele rohkem asjakohast teavet: kasutada veenvamaid argumente ja tõsta veebilehe interaktiivsuse taset (Pollach 2005).

Oma jätkusuutlikkust esitavad ettevõtted mitte ainult veebilehtedel, vaid ka vastavates jätkusuutlikkuse aruannetes. Jätkusuutlikkuse aruanded sisaldavad põhjalikku ja mitmekülgset teavet vastavalt GRI standardile, neid aruandeid esitavad suurettevõtted, kellele laieneb esitamiskohustus eelkõige seadusest tulenevalt (Euroopa Kontrollikoda 2019:10; Riigikogu 2019b). Seda enam on väiksematel ettevõtetel võimalus läheneda antud teemale loominguliselt ja esitada erinevat jätkusuutlikku tegevust kajastavat infot oma veebilehtedel. Oluline on, et ettevõtted ise annaksid huvigruppidele võimaluse saada reaajas infot erinevate valdkondade kohta. Ühtlasi loovad ettevõtted ise eelduse saada positiivses mõttes tuntuks ja edukamaks võrreldes ettevõtetega, kes oma veebilehti nimetatud eesmärgil ei kasuta.

Et saada jätkusuutlikuks, on ettevõtetel vaja tegeleda mitmete võtmeküsimustega. Esmalt tuleb defineerida väärtused, saavutada väärtuste selge ja ühene mõistmine kõikide töötajate poolt. Teiseks oluliseks teemaks on ettevõtte tippjuhtide pühendumine ja keskendumine eetilistele tõekspidamistele. Väärtushinnangute määratlemisel on võimalik kindlaks teha, milliseid eesmärke, mõõdikuid ja protsesse on vaja rakendada väärtuste saavutamiseks. Jätkusuutlikkuse (CSR) aruannete eeliseks on see, et nad esitavad rea küsimusi, mis sunnivad ettevõtteid käsitlema oma tegevuse erinevaid aspekte. (Hollender 2004)

Euroopa Liidus on jätkusuutlikkuse aruande esitamise kohustus avaliku huvi üksustel (börsiettevõtted, krediidiasutused, kindlustusfirmad) ja valdavalt enam kui 500 töötajaga

suurettevõtetele (Euroopa Kontrollikoda 2019; Riigikogu 2019b), kuid järjest enam on ettevõtteid, kes teevad seda vabatahtlikult. Jätkusuutlikkuse aruannete esitamisel on ettevõtetele pigem positiivne, väärtust tõstev mõju (Ioannou ja Serafeim 2011). Aruande avalikustamine annab ettevõtetele võimaluse tutvustada huvigruppidele, millist väärtust ettevõtte loob (KPMG Baltics OÜ 2016) ning näitab ettevõtte seotust sotsiaalse vastutuse teemadega (Horváth *et al.* 2017:221). Üheks info avalikustamise võimaluseks on ka finantsaruanded. Integreerides jätkusuutlikkuse aruande ettevõtte iga-aastasessse majandusaasta aastaaruandesse näitab ettevõtte huvigruppidele konkreetselt TBL-i väärtust ning seost ettevõtte jätkusuutlikkuse ja ettevõtte tulemuslikkuse vahel ning loob autentse lähenemisviisi oma kohustustele (Waddock ja Googins 2011).

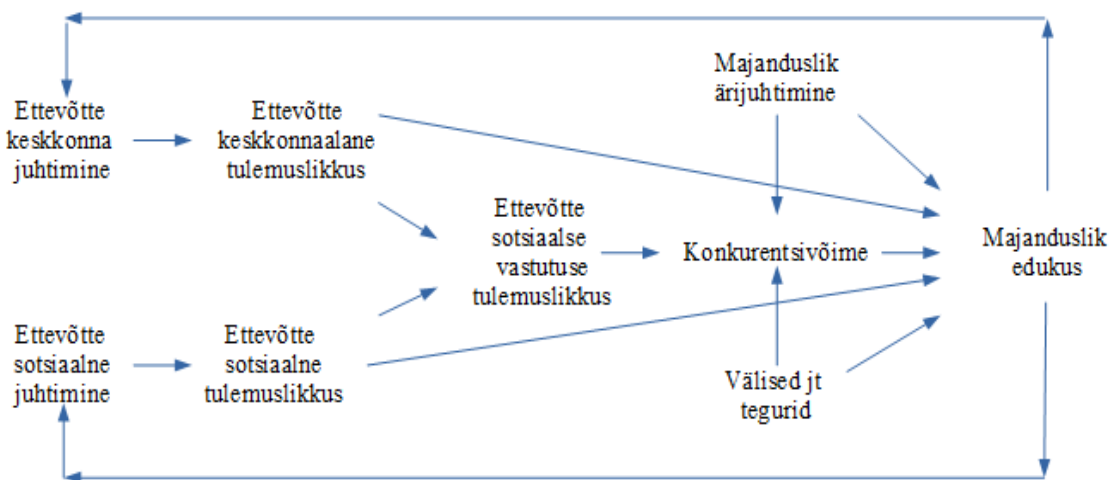
Paljud ettevõtted avaldavad iga-aastaselt ettevõtte jätkusuutlikkuse aruande veebis eraldiseisva dokumendina, et kõik huvigrupid saaksid teadlikuks, mida ettevõtte teeb sotsiaalselt vastutustundliku ja keskkonnaohutu juhtimise teostamisel. See on üks võimalus, kuidas saata kõikidele huvigruppidele sõnum, et jätkusuutlikkus on sama oluline kui kasum ja seetõttu tuleb seda mõõta. (Friedman ja Weiser Friedman 2009)

Järjest sagedamini kasutatakse koos **jätkusuutliku tegevuse ja edukuse** mõisteid. See tähendab, et ettevõtte määratleb oma eesmärkides edukuse ühe tegurina jätkusuutliku tegevuse. Kui ettevõtte otsib teed edu ja edukuse juurde, siis tegelemine jätkusuutlikkuse teemadega on samm õiges suunas (Kaldra 2015). Paljudele ettevõtetele on jätkusuutlik tegevus lahutamatu osa ärimudelist ning sellega integreeritud. Ka Vastutustundliku Ettevõtluse Tippkohtumisel (*Responsible Business Summit*) Londonis mais 2013 leiti, et ettevõtte ei saa olla edukas, kui keskkond tema ümber kaob (Lawrence 2013).

Üldjuhul mõistetakse ettevõtete edukuse all ettevõtete finantsedukust (CFP, *corporate financial performance*), mille eesmärgiks on teenida kasumit ning luua lisandväärtust. Eesti keeles on selleks tavapärasemad mõisted “majanduslik edukus” ja “finantsmajanduslik edukus”. Siiski ei ole ettevõtete edukust nii lihtne määratleda, sest ettevõtete tegevusega seotud huvigrupid defineerivad seda mitmeti, tuginedes subjektiivsetele arvamustele ja hinnangutele. Ajalooliselt on välja kujunenud näitajad, millega algselt hinnati ettevõtete finantsedukust ning mida võib vaadelda majandusliku edukusena. Edaspidi on edukuse hindamise kriteeriumid laienenud, sisaldades ka nõrkeid ehk mittefinantsnäitajaid (Tangen 2004, viidatud Rajnoha *et al.* 2017:113

vahendusel). Mittemajanduslike eduteguritena võib näiteks nimetada klientide ja töötajate rahulolu, organisatsioonikultuuri ja usalduse taset ettevõttes, töötajate arendamist ning elukestvat õpet (Uhabakin 2019). Lisaks, sõltumata kategooriast, saab edukust hinnata vastavalt sellele, kas ettevõtte täidab oma eesmärgi. Kui seatud eesmärgid täidetakse, on tegevus edukas. Seetõttu ei saa pelgalt finantstulemusi vaadates anda hinnangut, kas ettevõtte on olnud edukas või mitte. Peab tekkima võrdlusmoment kas seatud eesmärkide või taustsüsteemiga.

Magistritöös on välja toodud seosed jätkusuutliku tegevuse kajastamise ja majandusliku edukuse vaatest lähtudes. Antud töös on kasutatud ettevõtete majandusliku edukuse hindamisel omakapitali puhasrentaabluse (ROE), varade puhasrentaabluse (ROA) ja müügitulu puhasrentaabluse näitajaid ning võrreldud neid Eesti Statistikaameti poolt avaldatud vastavate Eesti keskmiste näitajatega (taustsüsteem). Kuigi lihtsustatult võiks käsitleda majanduslikku edukust kui võimekust hoida tulud ja kulud tasakaalus, saab sellesse kaasata ka konkreetseid majandusnäitajaid (müügitulu, kasum/kahjum, tööjõukulud) ning finantssuhtarve (erinevad rentaablusnäitajad) jne. Ka Schaltegger ja Wagner (2017) on jätkusuutlikkuse juhtimise põhimudel (joonis 3) välja toonud seosed, mis viivad ettevõtte majandusliku edukuseni. Põhilised eeldused selle mudeli õnnestunud rakendamiseks on ettevõtte keskkonnaalaste ja sotsiaalsete tegevuste eesmärgistatud sidumine teiste teguritega, mis väljendub ettevõtte majanduslikus edukuses.

Joonis 3. Jätkusuutliku tegevuse juhtimismudel

Allikas: (Schaltegger ja Wagner 2017)

Et näha ettevõtte arengut ning hinnata seatud eesmärkide täitmist, on tulemusi vaja mõõta. See tähendab, et ettevõtte jätkusuutliku tegevuse edukuse hindamiseks on vaja valida asjakohased näitajad (Leonidou *et al.* 2013, Wiengarten *et al.* 2017, Chung-hua *et al.* 2009, Simionescu *et al.* 2014, Crisostomo *et al.* 2011, viidatud Alshehhi, Nobanee, ja Khare 2018:17, 18 vahendusel; Rajnoha *et al.* 2017:112, 118):

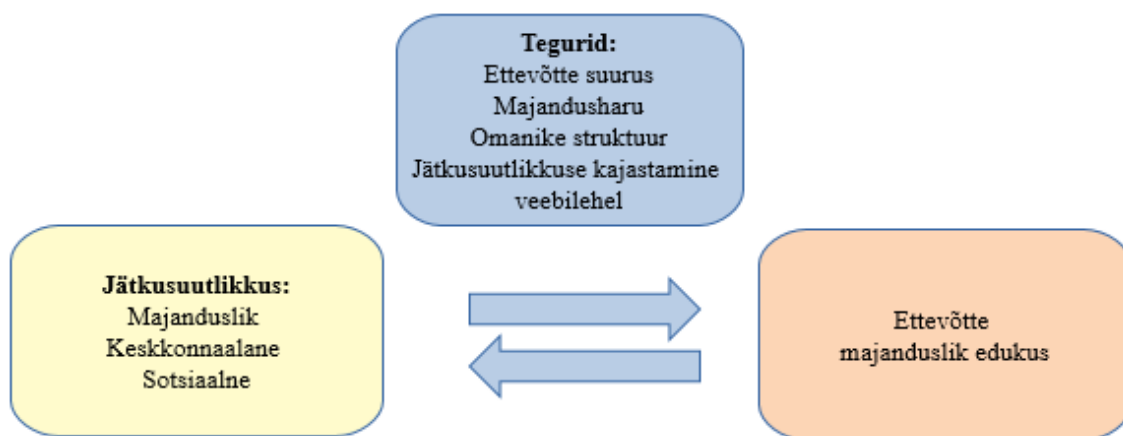
- majandusliku edukuse mõõtmiseks kasutatakse erinevaid finantsnäitajaid ja suhtarve, nt müügitulu, kasum, kapitalikulud (*capital expenditure*), arenduskulud, varade rentaablus (ROA, *return on assets*), omakapitali rentaablus (ROE, *return on equity*);
- sotsiaalseteks näitajateks on annetused, koolituskulud, tööohutus, võrdõiguslikkus;
- keskkonnanäitajateks elektri, vee ja kütuse tarbimine, jäätmed, jne.

Jätkusuutlikkus tagab ettevõtetele pikemas perspektiivis majandusliku edukuse ja konkurentsivõime (Kuusik 2018), tõmbab ligi kvalifitseeritud töötajaid (Turban ja Greening 1997, viidatud Ioannou ja Serafeim 2011 vahendusel) ning suurendab nõudlust toodete ja teenuste järele (Sen ja Bhattacharya 2001). Jätkusuutlik ettevõtetus toob kaasa traditsiooniliste lähenemisviiside muutumise ning oluliseks muutuvad ettevõtete seisukohad ja tegevused sellistes sotsiaalsetes küsimustes, nagu töökohtade loomine, rikkuse loomine, uute tehnoloogiate kasutusele võtmine ja keskkonna hindamine (Ramos-González *et al.* 2017).

Erinevad seosed on detailsemalt kajastatud magistritöö ptk-s 1.3 “Varasemate uuringute tulemused jätkusuutlikkuse kajastamise kohta ja seos majandusliku edukusega”.

Jätkusuutlikkuse teadvustamine ja tähtsustamine ettevõtete juhtide poolt avaldub ka ettevõtete strateegilistes plaanides. Paljud tegevjuhid on algselt ja eelkõige majanduslikel põhjustel hakanud ellu viima muudatusi oma ettevõtete ärimudelites. On leitud, et paremate praktikate ning vastutustundlikuma tegutsemise abil on võimalik oluliselt parandada ettevõtete finantstulemusi ja rahavoogu. Ettevõtted suudavad leevendada finantsriske, säilitada oma parim töötajaskond, luua tugevamad ja mainekamad kaubamärgid, tegutseda suuremas kooskõlas ümbritseva kogukonnaga. (Hollender 2004)

Järjest enam panustavad ettevõtted tarnijate, klientide, töötajate ja teiste huvigruppide keskkonnateadlikkuse ja sotsiaalse vastutuse suurendamisse, aidates seeläbi kaasa jätkusuutliku mõtteviisi kinnistamisele. Ettevõtetele on jätkusuutlikud tegevused strateegilise tähtsusega, kuna need võimaldavad saavutada ja säilitada konkurentsivõimet turul (Basera 2013) ning mõjutada ettevõtete majanduslikku edukust, sest vähenevad ettevõtete kulud ja riskid (Battaglia *et al.* 2014:874). Ettevõtete jätkusuutlikkuse mõõtmete ja majandusliku edukuse vahelist seost võivad võimendada erinevad tegurid (joonis 4).

Joonis 4. Jätkusuutlikkuse ja majandusliku edukuse vahelist seost mõjutavad tegurid
Allikas: (Alshehhi *et al.* 2018; Hirigoyen ja Poulain-Rehm 2015; Tagesson *et al.* 2009),
autorite kohandused.

Ka Friedman ja Weiser Friedman (2010) kinnitavad oma uuringus, et vastupidiselt tavapärasele majandustegevusele saab keskkonnasäästlikumale tegutsemisele üle minnes tegelikult kasumit suurendada.

Iga ettevõtte on eriline ning peab leidma sobiliku meetodi jätkusuutlikkuse rakendamiseks (Hohnen ja Potts 2007). Ka erinevad uuringud näitavad, et info avalikustamise ulatus ja sisu erinevad ettevõtete lõikes ning seda mõjutavad erinevad tegurid (Tagesson *et al.* 2009). Millist infot ja millises ulatuses seda ettevõtte oma kodulehtedel kommunikeerivad, sõltub lisaks tööstusharule ka laiemalt majanduslikust, poliitilisest, kultuurilisest ja institutsionaalsest keskkonnast, kus ettevõtte tegutseb (Tang *et al.* 2014). Ka riigi majandusarengu tase on positiivselt seotud ettevõtete sotsiaalse vastutusega. Jõukamate riikide ettevõtted investeerivad rohkem ettevõtete jätkusuutlikku tegevusse, sest nende käsutuses on rohkem ressursse. (*Ibid:* 208)

Käesolevas peatükis esitatud seisukohad iseloomustavad ettevõtete seotust ümbritseva keskkonnaga (joonis 1 lk 15), ettevõtete jätkusuutliku tegevuse juhtimise asjaolusid ja tulemuslikkust. Magistritöö empiirilises osas on viidud läbi uuring Eesti ettevõtete näitel.

1.3. Varasemate uuringute tulemused jätkusuutlikkuse kajastamise kohta ja seos majandusliku edukusega

Jätkusuutliku info kajastamist ettevõtete veebilehtedel on uuritud ka varasematel aastatel. Siinkohal toovad autorid välja mõned välismaa ja Eesti uuringud **jätkusuutlikkuse kajastamisest** ettevõtete veebilehtedel.

O'Connor ja Shumate (2010) leidsid, et oma sotsiaalset vastutust töötajate ja keskkonna ees rõhutavad rohkem rasketööstuse ettevõtted, näiteks kaevandused, kemikaalide ja toorainete tootjad. Vähem kajastavad oma jätkusuutlikku tegevust ettevõtted, mis tegutsevad tarbijatele lähemal asuvates tööstusharudes, näiteks jaemüügi ettevõtted.

Tang *et al.* (2014) selgitasid, kuidas juhtivad USA ja Hiina ettevõtted kajastavad oma veebilehtedel sotsiaalse vastutuse põhimõtteid, teemasid ja tavasid. Uuringu tulemusena tuvastati **kolme tüüpi kommunikatsiooni: kohustuslik, tellitud ja vabatahtlik**. Kohustuslik jätkusuutlikkuse info avaldamine tuleneb seadusandlusest, kui ettevõtted peavad teabe avalikustama. Eestis peavad suurettevõtjad kirjeldama oma tegevusega kaasnevaid keskkonna- ja sotsiaalseid mõjusid (Riigikogu 2019b). Tellitud kommunikatsioon on näiteks aktsionäride poolt tellitud teabe avaldamine mingi konkreetse teema osas. Vabatahtlik kommunikatsioon on ettevõtte vabal tahtel avalikustatud informatsioon oma jätkusuutlike tegevuste kohta. Hetkel on Eestis jätkusuutlikkuse aruande esitamise kohustus ainult börsiettevõtetel (Riigikogu 2019b), järjest enam on ettevõtteid, kes teevad seda vabatahtlikult. Käesolevas töös uuritakse ettevõtete poolt oma veebilehel esitatud jätkusuutlikkuse informatsiooni sõltumata selle tüübist (kohustuslik, tellitud, vabatahtlik).

Tang *et al.* (2014) uuringu tulemusena selgus, et USAs kajastasid oma veebilehtedel kõige rohkem jätkusuutlikkust IT, panganduse, farmaatsia ja tervishoiu valdkonnas tegutsevad ettevõtted. Jätkusuutlikkust iseloomustasid näitajad nagu vabatahtlik tegevus, annetused, sponsorlus, auhinnad ja avalikustatud sotsiaalse vastutuse aruanne. Hiinas kajastasid jätkusuutlikkust energeetika, kaevanduse ja panganduse valdkonna ettevõtted,

mis panustasid ühiskonda hariduse, spordi, kunsti, kultuurisündmuste toetamiseks ja vaesuse vähendamise eesmärgil.

Rootsis viidi läbi 2007. aastal uuring selgitamaks ettevõtete **veebilehede sotsiaalse ja keskkonnavalase jätkusuutlikkuse alase info avalikustamise** ulatust ja sisu. 267-st ettevõttest kajastas oma veebilehtedel jätkusuutlikkuse näitajat 169 ettevõtet (63%). Ettevõtete finantsaruannete ja veebilehede analüüsimisel leiti tugev positiivne seos ettevõtete suuruse ja veebilehel sotsiaalse jätkusuutlikkuse alase info avalikustamise vahel. Samuti leiti, et kasumlikkus mõjutab positiivselt jätkusuutliku tegevuse kohta avalikustatava info ulatust ja sisu. Kõige rohkem avaldati veebilehtedel keskkonnavalast ning tööjõu ja eetikaga seotud teavet tööstus- ja energiaetevõtete poolt. (Tagesson *et al.* 2009)

Aastatel 2003-2006 uurisid Basil ja Erlandson (2008) 159 ettevõtte veebilehti. Tulemused näitasid, et jätkusuutliku tegevuse kajastamine kasvas 2003. aasta 27%-lt aastaks 2006 67%-le. Uuringu alguses leiti, et kõige enam kajastati infot heategevuse kohta (17% ettevõtetest). Uuringu lõpus (2006. aastal) avaldasid 45% ettevõtetest oma veebilehtedel jätkusuutliku käitumise osas infot käitumiseetika (*code of ethics*), töötajate tervise ja tööohutuse tagamise kohta.

Mitmetes töödes tuuakse välja, et jätkusuutliku info avalikustamine sõltub, millises valdkonnas ettevõtte tegutseb. O'Connor ja Shumate (2010) analüüsisid 158 ettevõtte veebilehti. Oma uuringus leidsid nad, et **avaldamise erinevused majandusharude vahel on tingitud ettevõtte positsioonist väärtusahelas**. Ettevõtted kajastasid jätkusuutlikkusega seotud informatsiooni oma veebilehe alamlehtedel "Meist", "Kogukond" ja "Sotsiaalne vastutus". Uuringu tulemusena leiti, et tööstusettevõtted keskenduvad pigem sotsiaalse vastutuse komponentidele nagu oma töötajate ohutus, eetilised äritavad ja keskkonnasäästlikkus. Väärtusahelas klientidele lähemal olevad majandusharud (nt hotellimajandus, jaekaubandus, telekommunikatsioon) keskendusid rohkem heategevusele ja haridusele. Suhtlemisel avalikkusega kasutasid need ettevõtted pigem abstraktseid väärtusi, näiteks kirjeldati keskkonna toetamist üldiselt, kuid ei toodud välja ühtegi konkreetset programmi, algatust või tulemust. Autorite arvates võimaldab see anda ebamääraseid lubadusi, mis pikas perspektiivis ei ole kooskõlas jätkusuutliku tegevuse eduka juhtimisega.

Anna Kaley (2019) leidis oma uuringus, et ettevõtteid, kes pingutavad selle nimel, et anda ühiskonnale ja kogukonnale midagi tagasi, peetakse heatahtlikemaks ja vastutustundlikemaks. Avalikkus soovib näha, et hoolitakse keskkonnast ja inimestest, see loob aluse tulemuslikuks koostööks nende ettevõtetega. Kaley uuringu kohaselt peavad ettevõtted jätkusuutlikkuse kajastamisel oma veebilehtedel pöörama tähelepanu järgmistele detailidele:

- Kui kogukonnale või ühiskonnale tagasi andmise kaudu luuakse oluline osa ettevõtte kuvandist, siis tuleb sellele pühendada terve alamleht või lisada info “Teave meist” alla.
- Lisada veebilehele materjalid, kuidas ettevõtte panustab keskkonnateemadesse ja jätkusuutlikkusse.
- Toetada väiteid faktide või muu tõendusmaterjaliga. Ettevõtte usaldusväärsuse tagamiseks tuleb vältida üldiseid kirjeldusi.

Autorid jagavad seisukohta, et veebilehtedel tegevuste kirjelduste toetamine faktipõhiste materjalidega on oluline, sest see annab selge info ettevõtete jätkusuutlikkuse alasest tegevusest ning aitab seeläbi kaasa nende positiivse maine kasvule.

Millist mõju avaldab ettevõtte tegevusele **jätkusuutlikkuse aruandluse** esitamine, analüüsiti Ernst & Young'i (2016) poolt läbi viidud uuringus. Uuringus osalenud 579-st ettevõttest oli 391 ettevõtet (68%) esitanud jätkusuutlikkuse aruande. Aruande esitamise peamise põhjusena toodi eraettevõtete poolt välja avatust aktsionäridega suhtlemisel, järgnesid konkurentsieelise saavutamine ja riskide maandamine. Samas leiti uuringus, et jätkusuutlikkuse kajastamine tervikuna on suhteliselt tagasihoidlik, arvestades, kui oluliseks juhid seda ettevõtetele peavad. Vastanutest 62% sõnul ei jaga nad jätkusuutlikkuse näitajate infot investoritega või ei ole nad teadlikud jätkusuutlikkuse info jagamise tavadest oma ettevõtetes. Seda üllatavam on, et üle 50% ettevõtetest jälgib jätkusuutliku tegevuse kaudu loodud väärtust mainekujunduse ja kulude kokkuhoiu osas.

Paul (2008) uuris Global 100 kõige jätkusuutlikumate ettevõtete veebilehti. Rohkem infot avalikustasid tööstus- ja tootmisettevõtted. Antud uuringu puudusena toodi välja ettevõtete veebilehtedel kajastuva info ja tegelikkuse vastuolu. Kuigi ettevõtted peavad usaldusväärsuse säilitamiseks oma väiteid tõendama, siis nii mitmedki ettevõtted võivad seda ära kasutada, et jätta endast avalikkusele parema kuvand.

Mitmed uuringud on vaadelnud lähemalt sotsiaalse vastutuse protsessi toimimist erinevates riikides. Näiteks Muthuri ja Gilbert (2011) leidsid, et ettevõtted, mille peakontor asus välismaal, demonstreerisid väga erinevat jätkusuutlikku lähenemist, võrreldes kohalike ettevõtete ja maailmaturuga. Galaskiewicz'i ja Burt'i (1991) uuringud toetavad seisukohta, et ettevõtted käituvad sotsiaalselt vastutustundlikumalt, kui neil on olemas eeskuju (Tang *et al.* 2014:209). Ka antud töö empiirilises osas on seda aspekti uuritud.

Uuringud näitavad, et info avalikustamine aitab ettevõtetel efektiivsemalt suhelda aktsionäride, tarnijate, klientide jt huvigruppidega (Ernst & Young LLP 2016) ning võimaldab selle kaudu ettevõtte maine parandamise (Bonini *et al.* 2010; Kaley 2019). Kuid tähelepanu tuleb pöörata ka asjaolule, et veebilehtedel kajastuv info võib olla vastuolus tegelikkusega (O'Connor ja Shumate 2010; Paul 2008). Avalikustamise ulatust mõjutab samuti ka tööstusharu, kus ettevõtte tegutseb (O'Connor ja Shumate 2010; Tagesson *et al.* 2009; Tang *et al.* 2014).

Bonini *et al.* (2010) poolt läbi viidud ettevõtete jätkusuutlikkuse juhtimise uuringule vastas 1 946 ettevõtete juhti erinevatelt tegevusaladelt ja regioonidest. Uuringus toodi jätkusuutlikkuse teemadega tegelemise peamise põhjusena välja ettevõtte maine säilitamist või parendamist (36%), vastavust ettevõtte eesmärkidega (21%), efektiivsuse parandamist ja kulude vähendamist (19%) ning tarbija ootustele vastamist (19%).

Ka Eestis on uuritud ettevõtluse erinevaid jätkusuutlikkuse aspekte. Sustinere OÜ on analüüsinud **Eesti** ettevõtete sotsiaalse ja keskkonnamõju, vastutustundliku juhtimise ja laiema ühiskondliku tegevuse raporteerimise taset ettevõtete aastaaruannete põhjal (Sustinere OÜ 2019). Antud uuring põhines 100 suurettevõtte aastaaruannetes esitatud infol. Tulemusena leiti, et kõige rohkem jagatakse infot personali ja töökeskkonna osas. Ka selles uuringus tuvastati, et 62% uuringus osalenud ettevõtetest ei toeta oma väiteid faktidega ning jäävad kirjelduse tasemele. Erinevus käesoleva magistritöö ja Sustinere OÜ uuringu vahel seisneb selles, et antud töös analüüsitakse, kuidas ettevõtted kajastavad jätkusuutlikku tegevust ja algatusi oma veebilehtedel ning kas nad on ka majanduslikult edukamad. Lisaks on valim laiem ja sisaldab erineva suurusega ettevõtteid.

Eesti ettevõtete jätkusuutlikkuse poliitikat ja praktikaid on uuritud ka teadustöodes. Uuritud on ettevõtete sotsiaalset vastutust väikese suurusega ettevõtetes (Lissejenko

2015) ja selle kasutamist turunduskommunikatsioonis (Vihmann 2017). Samuti on uuritud majandusliku edukuse ja jätkusuutlikkuse vahelisi seoseid majutusasutustes (Naudi 2015). Tartu Ülikoolis on 2018. aastal Vastutustundliku Ettevõtluse Indeksi saanud ettevõtete sotsiaalselt vastutustundliku ettevõtlusega seotud tegevuste esitlemist 68 ettevõtte kodulehekülgedel uurinud Vernik (2019). Gross (2017) on uurinud jätkusuutlikkuse kajastamispraktikat 230-s Eesti suurettevõttes aastatel 2014-2015. Kurvits (2016) on uurinud samuti vastutustundliku ettevõtluse kajastamist ettevõtete veebilehtedel ning seost kajastatud info ja majandustulemuste vahel. Selles töös uuriti 2014. aastal Vastutustundliku Ettevõtluse Indeksi saanud 37-t ettevõtet ja uuringu tulemusena selgus, et nimetatud indeksi saamist mainis oma veebilehel 54% ettevõtetest.

Eesti ettevõtete majanduslikku, keskkonnavalast ja sotsiaalset jätkusuutlikkust on uuritud maakonniti ning leitud, et kõige jätkusuutlikumad on ettevõtted, mis tegutsevad Harju-, Hiiu- ja Pärnumaal (Vissak 2005:471). Käesolevas töös on uuritud jätkusuutlikkuse kajastamist maakondade lõikes lähtudes valimi suurusest – uuringusse on kaasatud 14 maakonna ettevõtteid.

Ettevõtete **jätkusuutlikkuse ja majandusliku edukuse vaheliste seoste** leidmiseks on uuringuid läbi viidud erinevates riikides, alljärgnevalt on esitatud neist valik. Ettevõtete jätkusuutlikkuse ja edukuse vahelisi seoseid on uuritud rakendades erinevaid meetodeid ja teoreetilisi raamistikke, kuid saadud tulemused ei ole ühesed (Beurden ja Gössling 2008; Bråtenius ja Melin 2015; Hussain 2015). Välja tuuakse positiivsed, negatiivsed ja neutraalsed seosed (tabel 2), aga puuduvad selged juhised, kuidas ettevõtted saaksid algsatada jätkusuutlikkusele põhinevaid tegevusi (Bråtenius ja Melin 2015:7).

Valdavalt on ettevõtete sotsiaalselt jätkusuutlik tegevus positiivselt seotud finants-tulemustega, sest see suurendab juhtimispädevusi, aitab kaasa teadmiste kasvule ettevõtete turusituatsiooni, sotsiaalsete, tehnoloogiliste ja teiste keskkonnaaspektide kohta. Samuti aitab ettevõtete **sotsiaalne jätkusuutlikkus** luua ettevõtetele huvigruppide ees positiivset mainet. (Orlitzky *et al.* 2003:407)

Tabel 2. Seosed jätkusuutlikkuse kajastamise ja majandusliku edukuse vahel

Uuringu autor	Aasta	Seos	Riik/piirkond	Osalenud ettevõtete/ vaatluste arv
Orlitzky <i>et al.</i>	2003	positiivne, kahesuunaline	rahvusvaheline	52 uuringu metaanalüüs (hõlmas 33 878 vaatlust)
Margolis ja Walsh	2003	positiivne, vähestel väike negatiivne	rahvusvaheline	127 uuringu meta- analüüs
Allouche ja Laroche	2005	nõrk positiivne	rahvusvaheline	82 uuringu metaanalüüs, mis hõlmas 373 vaatlust
Beurden ja Gössling	2008	positiivne, väike negatiivne seos	rahvusvaheline	34 uuringu metaanalüüs
Tagesson <i>et al.</i>	2009	positiivne	Rootsi	267 ettevõtet
Jiang ja Yang	2015	positiivne	Hiina	223 ettevõtet
Hirigoyen ja Poulain-Rehm	2015	positiivne, negatiivne	Ameerika, Eu- roopa, Aasia ja Vaikse ookea- ni piirkond	329 ettevõtet
Yu ja Zhao	2015	positiivne	rahvusvaheline	57 ettevõtet
Rodrigues- Fernandeze	2016	positiivne, kahesuunaline	Hispaania	121 ettevõtet
Alshehhi <i>et al.</i>	2018	positiivne, vähestel negatiivne	rahvusvaheline	132 uuringu meta- analüüs
Cho <i>et al.</i>	2019	positiivne sai osaliselt kinnitust	Lõuna-Korea	191 ettevõtet
Akben-Selcuk	2019	positiivne	Türgi	70 ettevõtet

Allikas: (Akben-Selcuk 2019; Alshehhi *et al.* 2018; Beurden ja Gössling 2008; Cho, Chung, ja Young 2019; Hirigoyen ja Poulain-Rehm 2015; Jiang ja Yang 2015; Margolis ja Walsh 2016; Orlitzky *et al.* 2003; Rodriguez-Fernandez 2016; Tagesson *et al.* 2009; Yu ja Zhao 2015); autorite koostatud.

Orlitzky *et al.* (2003) leidsid 52 uuringu metaanalüüsi põhjal, et ettevõtete jätkusuutlikkuse ja edukuse vahel on kahesuunaline põhjuslik seos. Majanduslikult edukad ettevõtted kulutavad rohkem, sest saavad endale seda lubada ning samas ettevõtte jätkusuutlikkus võimaldab neil mingil määral edukamaks saada (*Ibid.*). Positiivset seost mõlemas suunas kinnitab ka Rodrigues-Fernandeze (2016) Hispaania ettevõtete uuring, milles leiti, et sotsiaalse vastutusega tegelemine suurendab rahalisi ressursse ning paremad finantstulemused toovad endaga kaasa suuremaid sotsiaalseid hüvesid.

Jätkusuutlikkuse ja finantsedukuse vahelisi seoseid analüüsisid Beurden ja Gössling (2008) 34 läbi viidud rahvusvahelise uuringu tulemuste alusel. Enamikus kaasatud

uuringutes (23 uuringus, 68%) leiti oluline positiivne seos sotsiaalse vastutuse ja majandusliku edukuse vahel. Negatiivne seos leiti kahes uuringus (6%) ning üheksas uuringus (26%) leiti, et seos ei ole oluline. Uuriti ka, millised tegurid mõjutavad ettevõtete jätkusuutlikkuse ja majandusliku edukuse vahelist seost. Ligikaudu pooltes uuringutes on kõige olulisemaks teguriks ettevõtete suurus (müügitulu, töötajate arv, bilansimaht). Samuti sõltub ettevõtete jätkusuutlikkus tööstusharust, arendustegevustest ja riskidest. Vähem olulisteks mõjuteguriteks jätkusuutlikkusele on kliendirahulolu, eelnevate aastate müügitulu, kohanemisvõime, juhtimise kvaliteet.

Metaanalüüs viidi läbi Allouche ja Laroche (2005) poolt, milles analüüsiti 82 Ameerika Ühendriikide, Suurbritannia ja teiste riikide uuringu tulemusi. Tulemused näitasid, et sotsiaalselt vastutustundlikul tegevusel on positiivne mõju ettevõtte finantstulemustele, aga selle publitseerimine avalikkusele ei oma majanduslikule edukusele suurt mõju.

Enamasti esineb ettevõtte jätkusuutlikkuse ja finantsedukuse vaheline positiivne seos, kuid finantsedukus võib mõjutada ettevõtte jätkusuutlikkust ka negatiivselt. Hirigoyen ja Poulain-Rehm (2015) uurisid 329-t ettevõtet aastatel 2009-2010 kolmes geograafilises regioonis (Ameerikas, Euroopas, Aasia ja Vaikse ookeani piirkonnas). Uuringu tulemusena leiti, et majandusliku edukuse saavutamine avaldab negatiivset mõju sotsiaalse vastutuse kahele mõõtmele: inimressursid, mille eesmärk on pidevalt parandada töösuhteid ja töötingimusi ja keskkond, mis hindab keskkonnakaitse ulatust ja ettevõtete tegevuse keskkonnamõju juhtimist. See tuleneb vajadusest kärpida kulusid, et jõuda nõutavate finantstulemusteni, aga ka seadusandlusest, mis reguleerib töösuhteid ja ettevõtete kontrollimehhanisme. Alshehhi *et al.* (2018) poolt läbi viidud uuringus, kus vaatluse all oli 132 tippajakirjade artiklit, leiti, et 78% nendest artiklitest viitab jätkusuutlikkuse ja edukuse positiivsele seosele. Negatiivne seos leiti 6%-s artiklites ja põhjusena tuuakse välja panustamine vähem kasumlikesse jätkusuutlikesse tegevustesse.

Cho *et al.* (2019) uurisid vastutustundliku ettevõtluse ja edukuse seost 191 Lõuna-Korea ettevõtte baasil. Analüüs põhines teoorial, mille kohaselt ettevõtete usaldusväärsus ja sotsiaalselt vastutustundlik tegevus leevendab võimalikke konflikte erinevate huvigruppide vahel. Antud tegevus suurendab ettevõtete mainet positiivselt ning avaldab positiivset mõju nii lühiajalisele finantstulemusele kui ka pikaajalisele väärtusele. Leiti, et keskkonnateguritel (nt energiatõhusus, keskkonnainvesteeringud, saaste vähendamise

alane tegevus) on positiivne seos ROA-ga, kuid see ei ole statistiliselt olulisel tasemel, jäädes 10% juurde või alla selle. Seos ettevõtete jätkusuutlikkuse ja majandusliku edukuse vahel sai osaliselt kinnitust, sest mitte kõik sotsiaalselt vastutustundlikud tegevused ei andnud positiivset tulemust. Seetõttu peaksid ettevõtted keskenduma sellistele jätkusuutlikele tegevustele, mis omavad positiivset mõju.

Akben-Selcuk (2019) leidis uuringus Türgi börsiettevõtete kohta peamise tulemusena, et sotsiaalselt vastutustundlikud ettevõtted olid paremate majandustulemustega. Vaatamata ettevõtete jätkusuutlikkuse alase tegevusega kaasnevatele lisakuludele saavad ettevõtted selle tegevuse arendamisel kasu huvigruppidega tekkivate paremate suhete kaudu.

Erinevatest rahvusvahelistest uuringutest nähtub, et seos ettevõtete jätkusuutlikkuse ja majandusliku edukuse vahel on olemas. Enamasti on seos positiivne, st jätkusuutlikud ettevõtted on ka majanduslikult edukamad ehk investeeringud jätkusuutlikesse tegevustesse tasuvad ennast ära.

Samas, kui uuringute tulemusena on ilmnunud jätkusuutlikkuse ja majandusliku edukuse vaheline negatiivne seos, siis ühe põhjusena saab välja tuua esmatähtsana keskendumise jätkusuutlikkusele. Seda kinnitab Yu ja Zhao (2015) seisukoht negatiivse seose kirjeldamisel, et keskkonna ja sotsiaalse vastutusega tegelevate ettevõtete fookusest kaob kasumlikkus ja aktsionäridele meeldimise asemel püütakse olla atraktiivne huvigruppidele.

Antud magistritöös analüüsitakse ettevõtete jätkusuutlikkuse veebilehtedel kajastamise ja majandusliku edukuse vahelise seose esinemist või mitte esinemist Eesti ettevõtete põhjal. Lisaks analüüsitakse veebis avalikustatud jätkusuutlikkuse info sisu ja ulatust, tuginedes vastavate näitajate kajastamisele ettevõtete veebilehtedel.

Järgmises peatükis antakse esmalt ülevaade kasutatud uurimismetoodikast, kirjeldatakse andmekogumise meetodit ning valimit. Seejärel analüüsitakse jätkusuutlikkuse kajastamist Eesti ettevõtete poolt nende veebilehtedel ning ettevõtete jätkusuutlikkuse ja majandusliku edukuse vahelist seost.

2. EESTI ETTEVÕTETE JÄTKUSUUTLIKKUSE KAJASTAMISE ANALÜÜS

2.1. Uurimismetoodika tutvustus ja valimi koostamine

Käesoleva magistritöö empiirilises osas uuritakse Eesti ettevõtete poolt veebilehtedel kajastatud jätkusuutliku tegevuse sisu ja ulatust ning milline on seos jätkusuutlikkuse veebilehtedel kajastamise ja majandusliku edukuse vahel.

Järgnevalt on välja toodud uurimustöö käik:

- Kirjanduse analüüs - teoreetilise tausta kogumine (ptk 1)
- Uurimuse kavandamine ja andmete kogumine - uurimisstrateegia valik, sisend valimi loomiseks (ptk 2.1)
- Andmete analüüs - töö tulemuste sõnastamine (ptk 2.2)
- Tulemuste võrdlus - teoreetilise osa uuringute tulemuste võrdlemine antud töö tulemustega ja suhtarvude võrdlus ettevõtete jätkusuutlikkuse vaatest lähtudes ning statistikaameti poolt avaldatud Eesti keskmistest näitajatest lähtudes (ptk 2.2)
- Tõlgendused ja järeldused (ptk 2.3)

Käesolevas peatükis on esitatud uurimisülesanded, mis on seotud valimi koostamise ja andmete kogumisega.

Magistritöös on kasutatud kontentanalüüsi meetodit, mis on vanim ja kõige rohkem kasutatav tekstianalüüsi meetod. Antud meetodi abil on võimalik koguda ettevõtete kodulehtedel avaldatud informatsiooni nii tekstiliste kui ka numbriliste näitajate kohta. Erinevaid tekstikogumeid saab omavahel täpsetel alustel võrrelda ning tulemiks on kindlate märkide (näitajate) esinemissagedused. Analüüsi eesmärgiks on mõõta numbriliste väärtuste /näitajate abil info avalikustamise sisu. Kontentanalüüs koosneb kolmest etapist: ettevalmistused, tekstide kodeerimine ning andmete analüüs ja tõlgendamine (tabelite ja graafikute koostamine ning tõlgendamine). Uurimisküsimustele

vastatakse sisuanalüüsi võimaluste piires ning vastused jätavad välja tekstivälised nähtused ja protsessid. (Kalmus 2015) Uurides Eesti ettevõtete jätkusuutlikkuse info kajastamist veebikeskkonnas ning nende majanduslikku edukust, on antud töö eesmärgiks uurida jätkusuutlikkuse avaldamise seotust majandusliku edukusega Eesti kontekstis.

Juhul kui jätkusuutlikkusega seotud tekstid on ettevõtte kodulehel erinevates kohtades, siis kontentanalüüsi korral on oht, et ei arvestata kõiki tekste (Kalmus 2015). Vastavalt sellele teadmisele on töö koostajad ettevõtete kodulehed sisuliselt läbi töötanud - avanud erinevad alamlehed, otsinud jätkusuutlikkuse infot sõltumata veebilehe keelest (eesti, inglise, saksa, vene).

Valimi koostamisel arvestati antud töös järgmiste põhimõtetega:

- Uuringusse on arvatud Eesti äriettevõtted, st valim ei sisalda avalik-õiguslikke asutusi ega mittetulundusühinguid.
- Märksõnadena ei kasutatud otsingus eraldiseisvatena sõnu “jätkusuutlikkus” ja “vastutustundlikkus”, otsingusse valitud mõisted on seotud eelkõige ettevõtluse ja ettevõtete majandustegevusega.
- Esmases märksõnapõhises otsingus (valimi koostamiseks) on kasutatud eestikeelseid otsingusõnu.
- Uuringusse ei ole arvatud sotsiaalmeedias esitatavat (nt Facebooki, Twitterit, Instagrami), vaid ainult ettevõtete veebilehti.

Valimi koostamise etapid:

1. Märksõnalise otsinguga ettevõtete leidmine.

Märksõnalise otsinguga (jätkusuutlik ettevõtlus, vastutustundlik ettevõtlus, jätkusuutlik ettevõtte, vastutustundlik ettevõtte, ettevõtte sotsiaalne vastutus, jätkusuutlik areng) leiti 2 006 800 linki (lisa 2). Peale andmete korrastamist - linkide elimineerimist, mis ei viita äriettevõtete kodulehtede ja mis on üksteist dubleerivad, st avanevad sama ettevõtte kohta, koosneb esimene valim 152 ettevõttest.

Järgmiste otsinguetappide eesmärgiks oli valimit laiendada, lisades juurde potentsiaalselt jätkusuutlike ja majanduslikult edukaid ettevõtteid.

2. Lisatud kolmel viimasel nominatsiooni perioodil (2016, 2017, 2019) CSR märgise saanud ettevõtted, mis esimeses etapis ei avanenud.

Aastal 2016 said Vastutustundliku Ettevõtluse Indeksi 47 ettevõtet, 2017. aastal 56 ning 2019. aastal 78 ettevõtet. Osa nendest on saanud märgise rohkem kui ühel korral, seetõttu lisandus valimisse 55 ettevõtet.

3. Lisatud Ettevõtluse Auhinnale (EVA) aastatel 2018 ja 2019 nomineeritud ettevõtted, mis kahe esimese otsinguga ei avanenud.

Aastatel 2018 ja 2019 oli Ettevõtluse Auhinnale erinevates kategooriates nomineeritud 32 ettevõtet, valimisse lisandus 26 ettevõtet.

4. Lisatud Eesti Konkurentsivõime 2019. aasta edetabelis esitatud ettevõtted, mis kolme esimese otsinguga ei avanenud.

Eesti Konkurentsivõime Edetabelis avaldati 2019. aastal kolmes erinevas suurus-kategoorias kokku 300 ettevõtte edetabel. Valimisse ei arvatud Luminor Liising ASi ja SEB Liising ASi, sest nende ettevõtete andmed avaldati gruppettevõtete Luminor Bank AS ja SEB Pank AS veebilehtedel ning eraldi ettevõtetena ei olnud nende tegevused määratavad. Ettevõtet Auto 199 AS ei leitud mingi otsinguga. Eelmistes valimigruppides oli esitatud 37 ettevõtet, valimisse lisandus 260 ettevõtet.

5. Lõplik valik peale päringuandmete saamist äriregistrist.

Äriregistrile esitati päring eelnevate valimi etappide tulemusena määratletud 493 ettevõtte kohta 2018. aasta majandusaasta aruandest seitsme näitaja (omakapital 31.12.2018, müügitulu 2018, puhaskasum 2018, bilansimaht (varade maht) 31.12.2018, tööjõukulud 2018, töötajate keskmine arv 2018, teave konsolideeritud või konsolideerimata aruande koostamise kohta) saamiseks. Andmeid ei saadud äriregistrist või saadud andmed olid ebapiisavad 22 ettevõtte puhul.

6. Ettevõtete veebilehtede olemasolu kontrollimine.

Lõplikust valimist arvati välja 19 ettevõtet, **millel ei ole veebilehti**. Kokku moodustus töö jaoks valim, mis koosneb 452-st Eesti äriettevõttest. Valimisse arvatud ettevõtete nimekiri koos algandmetega on toodud lisas 5 ja 6.

7. Jätkusuutlikkuse näitajate valik ja testimine

Jätkusuutlikkuse näitajate valikul võeti aluseks Jätkusuutlikkuse aruandluse juhend (Global Reporting Initiative 2011). Autorid valisid algselt 30 jätkusuutlikkuse näitajat arvestades Eesti ettevõtluskeskkonda. Valitud näitajate leitavust ja kajastamist testiti kümne ettevõtte põhjal. Seejärel vähendati näitajate arvu 17-ni, arvates välja sellised näitajad, mille kohta infot ei leitud või mis olid tihedalt seotud teiste samatüübiliste näitajatega. Valitud 17 näitaja kajastamist testiti täiendavalt kümne ettevõtte veebilehtede alusel ja need arvati sotsiaalsete ja keskkonnavalaste jätkusuutlikkuse näitajate valimisse (lisa 4). Vastuste leidmiseks uurimisküsimustele koostasid autorid kodeerimisjuhendi, mis kujunes lõplikult välja töö käigus (lisa 4).

Valimi iseloomustus:

- Ettevõtete suurust arvestati Eesti Statistikaameti klassifitseerimise alusel töötajate arvu järgi vastavates suurusgruppides. Kõige rohkem on alla 10 töötajaga ettevõtteid, kõige vähem töötajate arvuga 250 ja enam (tabel 3).
- Eesti Majanduse Tegevusalade Klassifikaatori (Registrite ja Infosüsteemide Keskus. EMTAK...) järgi on valimis kõige rohkem hulgi- ja jaekaubanduse, töötleva tööstuse ning kutse-, teadus- ja tehnikaalase tegevusega tegelevaid ettevõtteid (tabel 4).
- Enamik valimis olevatest ettevõtetest asuvad Harjumaal (lisa 3). Ainukese maakonnana ei ole valimisse sattunud Hiiumaa ettevõtteid.
- Analüüsi käigus koguti ja esitati infot ettevõtete üldnäitajate, majandustegevust iseloomustavate ning sotsiaalsete ja keskkonnavalaste näitajate kohta (lisa 4).
- Ühe keskkonnavalase näitajana, mis valimisse arvati, mida aga ei analüüsitud, oli öko-, mahetootmise ärimudeli kasutamine ettevõtetes. Seda esitati ettevõtete veebilehtedel 18 korral, so 4% ettevõtetel.

Valimisse analüüsiks arvatud 16 jätkusuutlikkuse näitajat (tabel 5), jagunevad vastavalt kolmikmõõtmelise kontseptsioonile seitsmeks sotsiaalseks ja üheksaks keskkonnavalaseks näitajaks.

Tabel 3. Valimi ettevõtete suurus töötajate arvu lõikes

Ettevõtte suurus töötajate keskmise arvu järgi	Ettevõtete arv	Osakaal
alla 10	150	33%
10-49	133	29%
50-249	105	23%
250 ja enam	64	14%
Kokku	452	100%

Allikas: (Eesti Statistikaamet 2020c); autorite koostatud.

Tabel 4. Valimi ettevõtete jaotus EMTAK koodide järgi tegevusalade lõikes

EMTAK 1-tase	Tegevusala kirjeldus EMTAK alusel	Ettevõtete arv	Osakaal
G	Hulgi- ja jaekaubandus; mootorsõidukite ja mootor-rataste remont	131	29%
C	Töötlev tööstus	75	17%
M	Kutse-, teadus- ja tehnikaalane tegevus	50	11%
H	Veondus ja laondus	42	9%
F	Ehitus	33	7%
N	Haldus- ja abitegevused	30	7%
J	Info ja side	22	5%
K	Finants- ja kindlustustegevus	22	5%
L	Kinnisvaraalane tegevus	10	2%
E	Veevarustus; kanalisatsioon, jäätme- ja saastekäitlus	7	2%
P	Haridus	6	1%
A	Põllumajandus, metsamajandus ja kalapüük	6	1%
I	Majutus ja toitlustus	6	1%
D	Elektrienergia, gaasi, auru ja konditsioneeritud õhuga varustamine	5	1%
B	Mäetööstus	3	1%
Q	Tervishoid ja sotsiaalhoolekanne	3	1%
S	Muud teenindavad tegevused	1	0%
Kokku		452	100%

Allikas: (Registrite ja Infosüsteemide Keskus. EMTAK...); autorite koostatud.

Tabel 5. Valimisse arvatud jätkusuutlikkuse sotsiaalsed ja keskkonnavalased näitajad

Sotsiaalsed näitajad	Keskkonnavalased näitajad
<ol style="list-style-type: none"> 1. Töötervishoid ja -ohutus 2. Töötajate vabatahtliku tegevuse soodustamine 3. Võrdõiguslikkus 4. Inimväärlikus 5. Tööjõukasutus ja inimväärne töö 6. Panustamine kogukonna kasvu/arengusse 7. Kogukonna kaasamine 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Ressursside tõhusam kasutamine 2. Ümbertöötlemine, taaskasutus 3. Vee taas- ja korduvkasutamine 4. Energiatarbimise vähenemine 5. Saasteainete heitkoguste vähendamine 6. Süsiniku jalajälje vähendamine 7. Toodete/teenuste keskkonnamõju vähendamine 8. Jäätmete vähendamine 9. Kohaliku tooraine kasutamine

Allikas: (Global Reporting Initiative 2011); autorite kohandatud.

Uuringus analüüsiti valimi ettevõtete veebilehtedel avaldatud jätkusuutlikkuse info sisu ja ulatust (jätkusuutlikkuse näitajaid) ning äriregistrist saadud majandusnäitajate andmeid. Täiendavaid andmeid ei otsitud sotsiaalmeedia kanalitest, et piiritleda tööd täpsemalt. Kontentanalüüsi meetodist lähtuvalt analüüsiti veebilehele kirjutatud, mitte tekstist tuletatavat infot (Kalmus 2015).

Jätkusuutlikkuse näitajate avaldamist veebilehtedel analüüsiti valimisse arvatud ettevõtete suuruse, asukoha ja tegevusalade alusel. Samuti võrreldi konsolideeritud ja konsolideerimata aruandeid esitanud ettevõtete jätkusuutlikkuse kajastamist.

Majandusnäitajate osas võrreldi:

- ettevõtete suhtarve (omakapitali, varade ja müügitulu puhasrentaablused) omavahel grupeerituna vastavalt ettevõtete suurusele ja tegevusalale,
- suhtarve ettevõtete koguvalimi ja jätkusuutlikkust rohkem esitanud ettevõtete (avaldanud 10-16 jätkusuutlikkuse näitajat) vahel,
- ettevõtete suhtarve Eesti Statistikaameti andmebaasis avaldatud Eesti keskmiste näitajatega (omakapitali puhasrentaablus (ROE), varade puhasrentaablus (ROA), müügitulu puhasrentaablus (*net margin*), tööjõukulud töötaja kohta).

Töös kasutatud mõiste omakapitali rentaablus (ROE) on omakapitali puhasrentaablus, so perioodi puhaskasumi jagatis keskmise omakapitaliga. Töös kasutatud mõiste varade rentaablus (ROA) on varade puhasrentaablus, so perioodi puhaskasumi jagatis keskmiste varadega. Töös kasutatud mõiste müügitulu puhasrentaablus on perioodi puhaskasumi

jagatis perioodi müügituluga. ROE arvutamisel on aluseks võetud omakapital 31.12.2018 seisuga, ROA arvutamisel bilansimaht seisuga 31.12.2018 ning müügitulu puhasrentaabluse arvutamisel 2018. aasta müügitulu. Valimi koostamisel lähtusid töö autorid eeldusest, et tegemist on jätkusuutlike ja majanduslikult edukate (stabiilsete) ettevõtetega ning seetõttu ei esine olulisi erinevusi keskmise omakapitali rentaabluse ja bilansipäeva seisuga (31.12.2018) leitud omakapitali rentaabluse ning keskmise varade rentaabluse ja bilansipäeva seisuga (31.12.2018) arvutatud varade rentaabluse vahel.

Võrdlusandmetena kasutatud Eesti Statistikaameti suhtarvud ROE, ROA ja müügitulu puhasrentaablus on avaldatud 2017. aasta kohta, sest 2018. aasta andmeid ei olnud töö koostamise ajaks avaldatud.

Selleks, et **majandusnäitajate analüüs ja võrdlus** oleks adekvaatne, arvati 452 ettevõttega valimist välja 13 ettevõtet. 11 ettevõtte puhul oli 2018. aasta tulemuseks puhaskahjum ja ettevõtte omakapital oli majandusaasta lõpu seisuga negatiivne. Jagades kahte negatiivset arvu omavahel oleks tulemuseks võltspositiivne väärtus, mis ilmselgelt moonutaks analüüsi tulemusi ja vähendaks järelduste sisulist väärtust. Kahe ettevõtte majandusaasta aruande näitajate õigsus oli väga tugevalt erinev koguvalimi suhtarvudest (müügitulu puhasrentaablus vastavalt 447% ja 1078%). Järgmises peatükis on esitatud detailne analüüs lõpliku valimi, st 452 ettevõtte andmete alusel.

2.2. Ettevõtete jätkusuutlikkuse veebilehtedel kajastamise analüüs

Käesolevas peatükis antakse ülevaade Eesti ettevõtete praktikatest jätkusuutlikkuse veebilehtedel esitamise kohta ja võimalikest seostest jätkusuutliku tegevuse kajastamise ja majandusliku edukuse vahel.

Antud töös kasutatud kontentanalüüs (Kalmus 2015) sisaldab ettevalmistust (uurimis-eesmärkide püstitamine, valimi moodustamine, kodeerimisjuhendi koostamine), tekstide kodeerimist ning andmete analüüsi ja tõlgendamist.

Esmalt uuriti, kui suurel hulgal on jätkusuutlikkuse näitajaid ettevõtete veebilehtedel avaldatud. Seejärel täpsustati, millistes kohtades on jätkusuutlikkus veebilehtedel esitatud:

- kas ettevõtted on integreerinud jätkusuutlikkuse oma visiooni/ missiooni/ väärtustega,
- kas ettevõtete veebilehtedel on esitatud jätkusuutlikkuse aruanded,
- kas jätkusuutlikkuse kohta info esitamiseks on veebilehele loodud eraldi alamleht.

Järgnevalt uuriti jätkusuutlikkuse näitajate kohta:

- milliseid näitajaid on kõige rohkem esitatud,
- näitajate esitamise hulka vastavalt ettevõtete suurusele,
- näitajate esitamise hulka konsolideeritud ja konsolideerimata aruandeid esitavate ettevõtete veebilehtedel,
- näitajate esitamise hulka vastavalt ettevõtete tegevusaladele ja asukohale (maakond).

Jätkusuutlikkuse kajastamise ja majandusliku edukuse seose uurimisel analüüsiti rentaablusnäitajaid ning võrreldi neid Eesti Statistikaameti poolt avaldatud vastavate Eesti keskmiste näitajatega nii ettevõtete suuruse kui ka tegevusalade lõikes. Täiendavalt analüüsiti jätkusuutlikkuse näitajaid valimi keskmisest rohkem (10-16 jätkusuutlikkuse näitajat) kajastanud 67 ettevõtte suhtarve.

Jätkusuutlikkuse näitajate avaldamist uuriti kokku 452 ettevõtte veebilehel. Infot jätkusuutlikkuse kohta avaldas oma veebilehel 245 ettevõtet ehk 54% valimisse arvatud ettevõtetest (lisa 6 A, B).

Jätkusuutliku tegevuse kajastamisel olid kõik kolm tingimust (jätkusuutlikkuse integreerimine visiooni / missiooni / väärtustega, jätkusuutlikkuse aruande esitamine veebilehtedel, eraldi alamleht jätkusuutlikkuse kajastamisele) rahuldatud 40-l (9%) ettevõttel. Mitte ühtegi ülalnimetatud kolmest tingimusest ei esinenud 240 (53%) ettevõtte veebilehel (lisa 7).

Analüüsides eraldi sotsiaalsete ja keskkonnaalaste näitajate avaldamise infot, võib välja tuua, et sotsiaalsete näitajate osas avalikustas infot 198 ettevõtet (44% valimi ettevõtetest) ning keskkonnaalaste näitajate osas 194 ettevõtet (43%). Kõikide valimi sotsiaalsete näitajate kohta esitas infot 23 ettevõtet (5%) ja kõikide keskkonnaalaste näitajate kohta oli info leitav kaheksa ettevõtte (2%) veebilehelt. Kokku oli kõigi 16 jätkusuutlikkuse näitaja (tabel 5) kohta info leitav kolme ettevõtte (1%) veebilehelt (tabel 6).

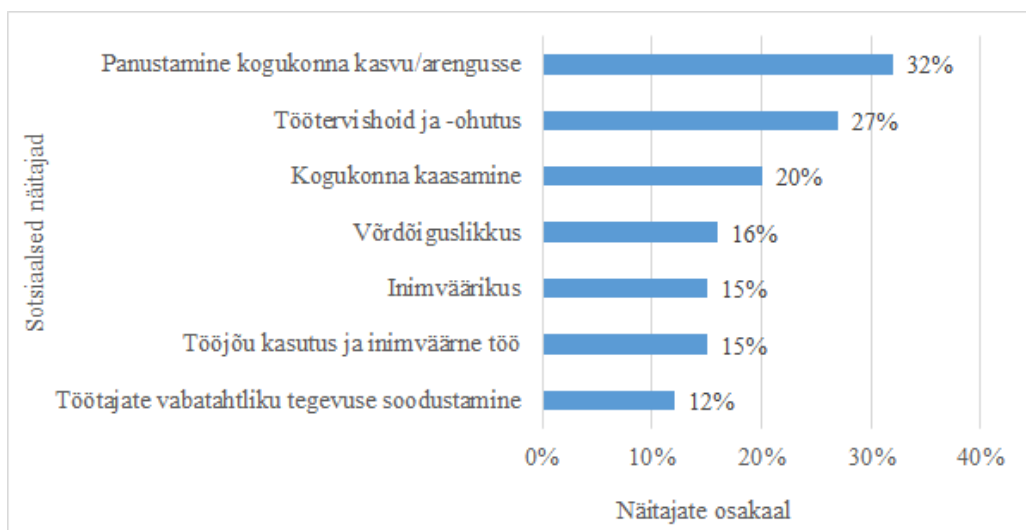
Tabel 6. Jätkusuutlikkuse näitajate kajastamine veebilehtedel

Näitajate avaldamine		Ettevõtete arv	Osakaal valimist
Sotsiaalsed näitajad			
	seitse näitajat avaldanud	23	5%
	vähemalt ühe näitaja avaldanud	198	44%
	mitte ühtegi näitajat avaldanud	254	56%
Keskkonnaalased näitajad			
	üheksa näitajat avaldanud	8	2%
	vähemalt ühe näitaja avaldanud	194	43%
	mitte ühtegi näitajat avaldanud	258	57%
Kõik 16 näitajat avaldanud		3	1%
Kokku		452	100%

Allikas: autorite koostatud.

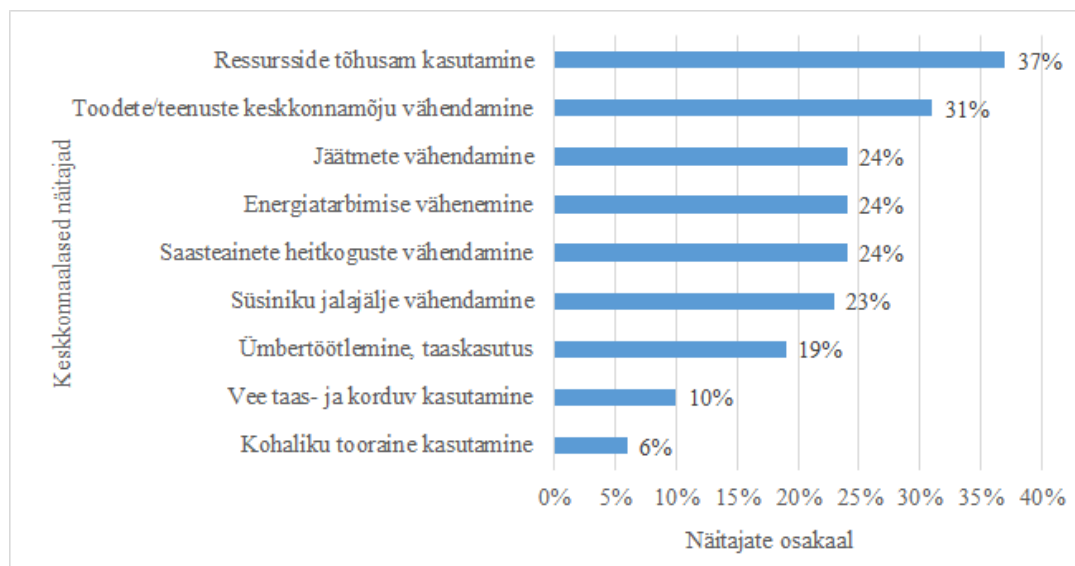
Anna Kaley (2019) on välja toonud, et ettevõtte peab jätkusuutlikkuse kirjeldamisel pöörama tähelepanu ka detailidele, nagu väidete toetamine faktidega ja eraldi alamlehe olemasolu. Antud töös uuritud ettevõtetest toetas 62 ettevõtet (14%) oma väiteid sotsiaalsete ja keskkonnaalaste näitajate osas faktidega (lisa 6). Eraldi defineeritavate jätkusuutlikkuse näitajate esitamine on detailsemalt toodud lisa 8 ja 10.

Sotsiaalsetest näitajatest avalikustati infot kõige enam kordi kogukonna kasvu/arengusse panustamisse - 143 korda (32% ettevõtetest). Järgnesid töötervishoiu ja -ohutuse kajastamine - 120 korda (27% ettevõtetest) ning kogukonna kaasamine - 91 korda (20% ettevõtetest) (joonis 5).

Joonis 5. Sotsiaalsete näitajate kajastamine ettevõtete veebilehtedel (autorite koostatud).

Keskkonnavalaste näitajate osas (joonis 6) avaldati kõige rohkem kordi infot ressursside tõhusama kasutamise kohta - 165 korda (37% ettevõtetest). Järgnesid näitajad toodete/teenuste keskkonnamõju vähendamine - 138 korda (31% ettevõtetest) ja jäätmete vähendamine - 110 korda (24% ettevõtetest).

Joonis 6. Keskkonnavalaste näitajate kajastamine ettevõtete veebilehtedel (autorite koostatud).

Autorite hinnangul on jätkusuutlikkuse näitajatest eraldi välja toomist väärt mitmed ettevõtete veebilehtedel esitatud algatused. Järgnevas loeteludes on välja toodud vähem nimetatud või erilised näitajad, seega oleks põhjendatud nende laiem järgimine teiste ettevõtete poolt.

Kogukonna kasvu ja arengusse panustamine:

- töökohtade loomine sõjaveteranidele (Securitas Eesti AS),
- kohalike elanike tööle värbamine (PepsiCo Eesti AS),
- terviseradade korrashoid, tööstusala muutmise spordialaks (Eesti Energia AS),
- loomade varjupaikade toetamine (Nordic Hotels OÜ),
- vabatahtlik töötamine kogukonna vajaduste rahuldamiseks (CWT Estonia AS).

Samas täiendasid ettevõtted, et sponsorluse ja annetustega tegeletakse siis, kui see toetab ettevõtte ärilisi eesmärgi ja loob sotsiaalset väärtust (nt Telia Eesti AS, Eesti Post AS).

Töötervishoiu ja tööohutuse alased tegevused:

- tööõnnetuste vaba töötamise eesmärkide seadmine ja täitmise jälgimine (Lindström OÜ, Robert Bosch OÜ),
- sigaretivaba töökeskkond (Ensto Ensek AS),
- kõnnikoosolekute praktiseerimine (3 Step IT OÜ).

Kogukonna kaasamine:

- koostöö koolidega õppeprogrammide ettevalmistamisel (Konekesko Eesti AS),
- ülikoolide kaasamine uute lahenduste väljatöötamiseks (ABB AS, 3M Eesti OÜ),
- ettevõtte poolne ühisruumi sidustamine kogukonnaga (Tallinna Sadam AS),
- keskkonnapäevad, pidev suhtlus ja info jagamine piirkonna elanikele (Kunda Nordic Tsement AS).

Ressursside tõhusam kasutamine:

- taastuenergia kasutamine (Schneider Electric Eesti AS, Tallinna Sadam AS),
- autojuhtidele kütusetõhusa sõidu koolitused (Parme Trans OÜ),
- paberkandjal esitatava dokumentatsiooni oluline vähendamine või likvideerimine (Bureau Veritas Eesti AS, Eesti Post AS),
- E-kohtumiste eelistamine, webinarid (Stell Eesti AS).

Toodete/ teenuste keskkonnamõju vähendamine:

- vanade ohtlike jäätmete prügilate sulgemine / korrastamine (Viru Keemia Grupp AS),
- pandimärgita pakendite vastuvõtu alustamine (Eesti Pakend OÜ).

Jäätmete, saasteainete heitkoguste ning energiatarbimise vähendamine:

- põlevkivituha kasutamine teedehituses, põllumajanduses (Eesti Energia AS),
- pesuvee korduvkasutus, heitvee puhastussüsteemid (Saku Läte OÜ),
- jäätmevaba tegevusprogramm ja jäätmete energiaks muutmise programmid ('zero-waste' Avon Eesti OÜ),
- elektriseadmete väljalülitamine töövälisel ajal, liikumisanduritele seadistatud valgustite kasutamine (3 Step IT OÜ, Logistika Pluss OÜ).

Kõik need tegevused omakorda annavad võimaluse kasutada rahalisi ressursse otstarbekamalt ning parandada finantstulemusi, seda toetab ka Rodrigues-Fernandeze (2016) seisukoht.

Jätkusuutlikkuse näitajate ja ettevõtete suuruse analüüsi üldistavad tulemused on esitatud tabelis 7, kus järjekorranumber näitab vastava näitaja edetabelikohta. Olenemata ettevõtte suurusest avalikustati kõige rohkem kordi infot ressursside tõhusama kasutamise kohta. Kolmes suuremate ettevõtete grupis oli see näitaja esimesel kohal, alla 10 töötajaga ettevõtetes teisel kohal. Selgub, et ettevõtted pööravad tähelepanu ja panustavad rohkem keskkonnavalastesse kui sotsiaalsetesse tegevustesse. Detailsem kirjeldus kõikide näitajate kohta on toodud lisas 8.

Tabel 7. Jätkusuutlikkuse näitajate kajastamine ettevõtete suuruse lõikes

Jrk nr	Ettevõtte suurus töötajate arvu järgi/ sotsiaalsed ja keskkonnavalased näitajad			
	alla 10	10-49	50-249	250 ja enam
1	Toodete/ teenuste keskkonnamõju vähendamine	Ressursside tõhusam kasutamine	Ressursside tõhusam kasutamine	Ressursside tõhusam kasutamine
2	Ressursside tõhusam kasutamine	Panustamine kogukonna kasvu/arengusse	Toodete/ teenuste keskkonnamõju vähendamine	Panustamine kogukonna kasvu/arengusse
3	Panustamine kogukonna kasvu/arengusse	Toodete/teenuste keskkonnamõju vähendamine	Panustamine kogukonna kasvu/arengusse	Töötervishoid ja ohutus
4	Saasteainete heitkoguste vähendamine	Saasteainete heitkoguste vähendamine	Töötervishoid ja ohutus	Toodete/ teenuste keskkonnamõju vähendamine
5	Energiatarbimise vähenemine	Jäätmete vähendamine	Energiatarbimise vähenemine	Süsiniku jalajälje vähendamine
Sotsiaalsed näitajad				
Keskkonnavalased näitajad				

Allikas: autorite koostatud.

Ilmnes jätkusuutlikkuse näitajate avaldamise arvu ja ettevõtete suuruse vaheline seos - mida suurem on ettevõtte, seda rohkem näitajaid ja infot näitajate kohta avaldatakse.

Sotsiaalseid ja keskkonnavalaseid näitajaid on kõige rohkem avalikustanud 250 ja enama töötajaga ettevõtted. Suured, 250 ja enama töötajate arvuga ettevõtted avaldasid keskmiselt 6,8 jätkusuutlikkuse näitajat ettevõtte kohta. Kõige vähem, keskmiselt 1,3 jätkusuutlikkuse näitajat avalikustasid oma veebilehel alla kümne töötajaga ettevõtted (lisa 9). Ka Tagesson *et al.* (2009) leidis tugeva seose Rootsi ettevõtte suuruse ja jätkusuutlikkuse info veebilehel kajastamise vahel.

Konsolideeritud aruande on esitanud 82 ettevõtet (tabel 8) ning nendest 47 ettevõtet on töötajate arvuga 50 ja enam (kaks ettevõtete suurusgruppi kokku). Konsolideeritud aruannete esitajateks on nõ "Eesti ettevõtted". Need on ettevõtted, mida ei juhitata üldjuhul välismaalt (välismaa emaetevõtete peakontoritest), mis ise töötavad välja oma strateegilised plaanid ja ärimudeli, sh jätkusuutliku tegevuse kajastamise põhimõtted. Nende ettevõtete poolt kajastati veebilehel keskmiselt 5,1 jätkusuutlikkuse erinevat näitajat.

Tabel 8. Jätkusuutlikkuse näitajate kajastamine konsolideeritud aruannetes

Konsolideeritud aruanded	Ettevõtete arv	Jätkusuutlikkuse näitajate avaldamiste arv	Keskmine avaldatud näitajate arv ettevõtte kohta
alla 10 töötaja, konsolideeritud	13	19	1,5
10-49 töötajat, konsolideeritud	22	29	1,3
50-249 töötajat, konsolideeritud	24	92	3,8
250 ja enam töötajat, konsolideeritud	23	146	6,3
Kokku	82	286	3,5
sh, 50-249 töötajat ning 250 ja enam töötajat, kokku	47	238	5,1

Allikas: autorite koostatud.

Võrdlusena saab siia tuua konsolideerimata aruanded esitanud ettevõtted töötajate arvuga 50 ja enam. Neid ettevõtteid on valimis 122. Suurema osa nende ettevõtete omanikud on välismaised konsolideerivad äriühingud (näiteks Ragn-Sells AS, Enics Eesti AS, Ericsson Eesti AS, Stora Enso Eesti AS, A. Le Coq AS, Valio Eesti AS, Saint-Gobain Glass Estonia SE). Selle grupi ettevõtted on juhitud välismaiste pikaajalise stabiilse majanduse ja välja kujunenud ärikultuuriga riikide peakontoritest. Põhjamaades (näiteks Soomes, Rootsis) on jätkusuutlik mõtteviis muutunud juba ühiskondlikuks normiks ja see on

kandunud eraettevõtete peakontorite strateegiate kaudu ka Eesti ettevõtetesse. Konsolideerimata aruandeid esitanud ettevõtted on esitanud oma veebilehtedel keskmiselt 5,4 jätkusuutlikkuse näitajat (tabel 9).

Tabel 9. Jätkusuutlikkuse näitajate kajastamine konsolideerimata aruannetes

Konsolideerimata aruandeid esitavad ettevõtted	Ettevõtete arv	Jätkusuutlikkuse näitajate avaldamiste arv	Keskmine avaldatud näitajate arv ettevõtte kohta
alla 10 töötaja, konsolideerimata	137	181	1,3
10-49 töötajat, konsolideerimata	111	380	3,4
50-249 töötajat, konsolideerimata	81	370	4,6
250 ja enam töötajat, konsolideerimata	41	291	7,1
Kokku	370	1 222	3,3
sh. 50-249 töötajat ning 250 ja enam töötajat, kokku	122	661	5,4

Allikas: autorite koostatud.

Võrreldes ettevõtteid eelnevalt kirjeldatud tunnuse järgi (konsolideeritud või konsolideerimata aruannete esitamine), saab järeldada, et konsolideerimata aruandeid esitavad ettevõtted on jätkusuutlikumad kui need, mis esitavad konsolideeritud aruandeid (mille peakontor on Eestis). See järeldus on kooskõlas seisukohaga, et välismaise peakontoriga ettevõtetel on erinev jätkusuutlik lähenemisviis (Muthuri ja Gilbert 2011) ja ettevõtted käituvad sotsiaalselt vastutustundlikumalt, kui neil on eeskuju (Tang *et al.* 2014). Piiriülestes kontsernidesse kuuluvate ettevõtete jätkusuutlikkus tuleneb välismaiste peakontorite poolt välja töötatud strateegilistest plaanidest ja ärimudelitest, mis muuhulgas näeb ette ka jätkusuutliku tegevuse ja selle raporteerimise ning avaldamise veebilehtedel.

Analüüsides **jätkusuutlikkuse (sotsiaalseid ja keskkonnavalaseid) näitajaid ning ettevõtete tegevusalasid**, selgus, et kõige rohkem avalikustasid jätkusuutlikkuse näitajaid oma veebilehel hulgi- ja jaekaubanduse (442 korda), töötleva tööstuse (362 korda) ning veonduse ja laondusega (161 korda) tegelevad ettevõtted (tabel 10 ja lisa 9). Samas on nende tegevusaladega ettevõtete arv valimis kõige suurem: hulgi- ja jaekaubandusettevõtteid 131, töötleva tööstuse ettevõtteid 75 ning veonduse ja laonduse ettevõtteid 40, kokku 56% valimist.

Tabel 10. Enim avalikustatud jätkusuutlikkuse näitajate arv tegevusalade lõikes

Tegevusala EMTAK koodi alusel	Avalikustatud jätkusuutlikkuse näitajate arv	Ettevõtete arv	Keskmine avalikustatud jätkusuutlikkuse näitajate arv
Hulgi- ja jaekaubandus; mootor-sõidukite ja mootorrataste remont	442	131	3,4
Töötlev tööstus	362	75	4,8
Veondus ja laondus	161	42	3,8
Haldus- ja abitegevused	135	30	4,5
Kutse-, teadus- ja tehnikaalane tegevus	120	50	2,4

Allikas: autorite koostatud.

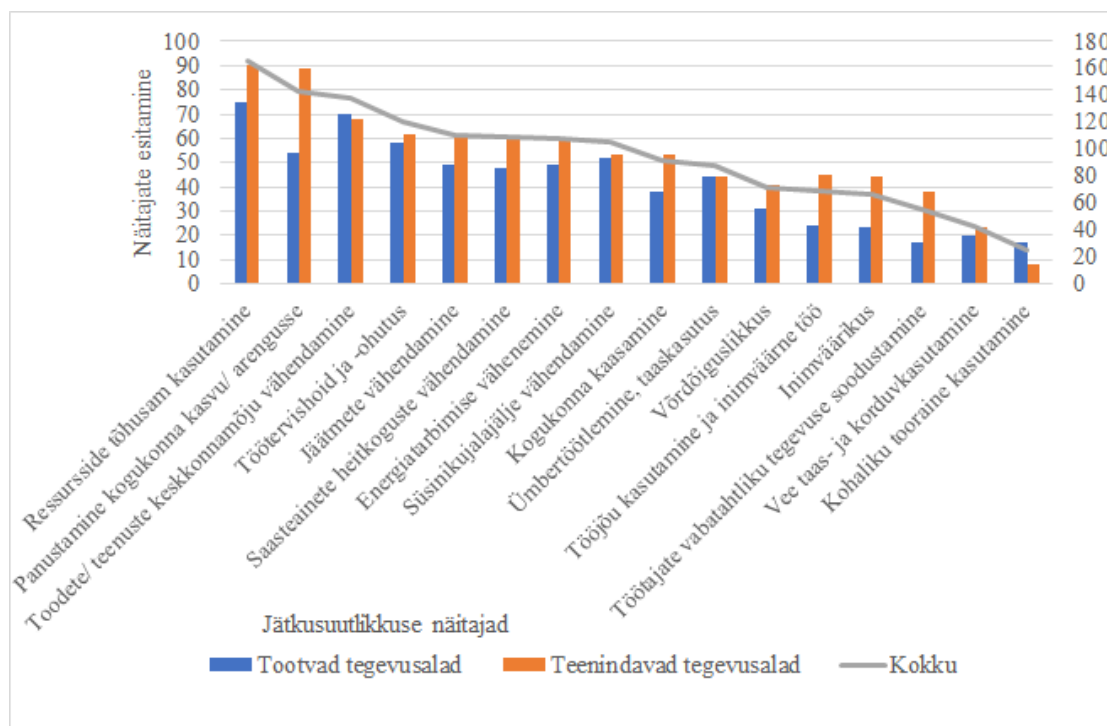
Jätkusuutlikkuse näitajate esitamise keskmist arvu ettevõtete tegevusalade järgi kajastab lisa 9. Kõik valimisse kuuluvad elektrienergia, gaasi, auru ja konditsioneeritud õhuga varustamisega tegelevad ettevõtted avaldavad infot ressursside tõhusama kasutamise ning toodete/ teenuste keskkonnamõju vähendamise kohta. Elektrienergia, gaasi, auru ja konditsioneeritud õhuga varustamisega tegelevad ettevõtted esitavad jätkusuutlikkuse näitajaid ka kõige rohkem - keskmiselt üheksa jätkusuutlikkuse näitajat ettevõtte kohta. Neile järgnevad töötleva tööstuse (4,8), halduse ja abitegevuse (4,5), veevarustuse, kanalisatsiooni jäätme- ja saastekäitluse (4,4), ning mäetööstuse (4,3) ettevõtted. See on kooskõlas Tagesson *et al.* (2009) uuringu tulemustega, et kõige rohkem avalikustati jätkusuutlikkuse infot töötleva tööstuse, energia valdkonna ettevõtete poolt. Antud tegevusalade ettevõtete majandustegevus on reguleeritud rangelt seadusandlike aktidega, mis näevad ette muuhulgas saaste ja energiatarbimise vähendamise, näiteks "Energia-majanduse korralduse seadus" (Riigikogu 2019a).

Kõikide valimisse kuuluvate ettevõtete jätkusuutlikkuse näitajate esitamise keskmine arv on 3,3. Kõige rohkem jätkusuutlikkuse näitajaid keskmiselt esitavad suured ettevõtted (suurusgruppides 50-249 töötajat ning 250 ja enam töötajat) mäetööstuse (keskmiselt 12 näitajat), majutuse ja toitlustuse (10), elektrienergia, gaasi, auru ja konditsioneeritud õhuga varustamise (9) tegevusaladelt. Samas on see kirjeldatud osa valimist kõige väiksem, kokku seitse ettevõtet. Kõikide ettevõtete, mis kuuluvad suurusgruppidesse 50-249 töötajat ning 250 ja enam töötajat, keskmine jätkusuutlikkuse näitajate esitamise arv

on 5,3. See tähendab, et suuremad ettevõtted avaldavad oma veebilehtedel rohkem jätkusuutlikkuse infot kui väiksemad.

Kõige vähem jätkusuutlikkuse näitajaid tegevusalade järgi on avaldanud hariduse (keskmiselt 0,3 näitajat), ehituse (1,4), tervishoiu ja sotsiaalhoolekande (1,7), majutuse ja toitlustuse (1,8) ning põllumajanduse, metsamajanduse ja kalapüügi ettevõtted (1,8). Muude teenindavate tegevuste ettevõtted jätkusuutlikkuse näitajaid oma veebilehel avaldanud ei ole (lisa 9).

Ehkki O'Connor ja Shumate (2010) väidavad, et tööstusettevõtted keskenduvad rohkem töötajate ohutusele ja keskkonnasäästlikkusele ning kaubandusettevõtted rohkem heategevusele, ei leidnud nimetatud seisukoht antud töö tulemusena kinnitust. See on tingitud nii Eesti riigi väiksusest kui ka ettevõtete erinevusest. Autorid jagasid ettevõtted vastavalt EMTAK tegevusaladele nõ tootvateks ja teenindavateks, et esitatud väidet kontrollida. Tootvad tegevusalad on EMTAK koodiga E, A, B, C, D, F, H ja teenindavad tegevusalad EMTAK koodiga K, N, L, P, G, I, J, M, Q, S (tabel 4).

Joonis 7. Jätkusuutlikkuse näitajate esitamise arv vastavalt tegevusalade iseloomule (autorite koostatud).

Sõltumata tegevusala tüübist on kõige rohkem kordi mõlemas rühmas esitatud infot ressursside tõhusama kasutamise kohta - keskkonnavaline näitaja (joonis 7). Panustamine kogukonna kasvu/ arengusse (heategevus) - sotsiaalne näitaja, on teenindavate tegevusalade grupis teisel kohal ja tootvate tegevusalade grupis neljandal kohal.

Maakondade lõikes on kõige rohkem sotsiaalseid ja keskkonnavalaseid näitajaid avalikustanud Lääne-Virumaa ettevõtted. See on põhjendatav asjaoluga, et nad tegelevad mäetööstuse, ehituse valdkonnas, kus pööratakse rohkem tähelepanu töötajate ohutusele ning keskkonna säästlikule majandamisele. Järgnevad Harjumaa ja Ida-Virumaa ettevõtted (lisa 6 ja 10).

Jätkusuutlikkuse kajastamine ja majanduslik edukus

Järgnevalt analüüsiti magistritöös valimisse arvatud ettevõtete sotsiaalse ja keskkonnavalase **jätkusuutliku tegevuse veebilehtedel kajastamist ning seost majandusliku edukusega**. Selle seose analüüsimiseks leiti suhtarvud, mille arvutamisel kasutati selleks kogutud majandusnäitajaid. Omakapitali rentaablus (ROE, puhaskasumi ja omakapitali suhe), varade rentaablus (ROA, puhaskasumi ja varade suhe) ja müügitulu puharentaablus (puhaskasumi ja müügitulu suhe) on suhtarvud, mille põhjal on võimalik teha järeldusi ettevõtte majandusliku edukuse kohta.

Analüüsi tulemused on koondina esitatud lisa 14. Ettevõtetel, mis jätkusuutlikkust ei ole veebilehtedel kajastanud, on kõige kõrgemad rentaablusnäitajad (ROE 42%, ROA 23% ja müügitulu puharentaablus 13%). Kõiki jätkusuutlikkuse näitajaid kajastanud ettevõtete rentaablusnäitajad olid oluliselt madalamad (ROE 5%, ROA 3%, müügitulu puharentaablus 6%).

Ehkki valimis kõige madalamad suhtarvud olid viis jätkusuutlikkuse näitajat esitanud ettevõtete grupil, ei saa seda siin võrdlusesse tuua, sest ühel ettevõttel selles grupis olid vastavad suhtarvud: ROE -96%, ROA -87%, müügitulu puharentaablus -101%. Elimineerides nimetatud ettevõtte, on korrigeeritud rentaabluse suhtarvud kooskõlas üldiste tulemustega: ROE 17%, ROA 7% ja müügitulu puharentaablus 6%.

Tabel 11 iseloomustab lisa 14 toodud andmeid kitsamalt, esitades ettevõtete valimi kahte äärmust: neid, mis jätkusuutlikkust ei kajasta või on esitanud veebilehel ühe näitaja ning

neid, mis esitavad kõik 16 jätkusuutlikkuse näitajat. Sellest nähtub veel täpsemalt - mida vähem jätkusuutlikkuse näitajaid ettevõtte on avaldanud, seda paremad on ettevõtete rentaablusnäitajad.

Tabel 11. Jätkusuutlikkuse näitajate kajastamine ja finantssuhtarvud

Veebilehel kajastatud jätkusuutlikkuse näitajate arv	Ettevõtete arv	Keskmine omakapitali puhasrentaablus (ROE) 2018	Keskmine varade puhasrentaablus (ROA) 2018	Keskmine müügitulu puhasrentaablus 2018	Keskmine kuutööjõukulu ühe töötaja kohta 2018, EUR
0	205	42%	23%	13%	2 564
1	51	40%	22%	12%	2 729
16	3	5%	3%	6%	2 509

Allikas: autorite koostatud.

Keskmine kuutööjõukulu ühe töötaja kohta näitab, millises suuruses ettevõtte töötajad keskmiselt on rahaliselt tasustatud ja motiveeritud, st kui suur on ettevõtete kulu töötajatele keskmiselt ühes kuus. Keskmine tööjõukulu kõikide ettevõtete kohta on 2 675 eurot (lisa 13). Kõige kõrgem on tööjõukulu ettevõtetes, mis avaldavad 15, 8 ja 10 jätkusuutlikkuse näitajat - vastavalt 3 945, 3 207 ja 3 196 eurot. Ettevõtetes, mis avaldavad 16 jätkusuutlikkuse näitajat, on keskmine kuutööjõukulu 2 509 eurot, mis on valimi keskmisest madalam.

Tabeli 11 ja lisa 14 andmete analüüsimisel võib järeldada:

- ettevõtted, mis jätkusuutlikkust rohkem kajastavad, ei pruugi olla majanduslikult edukamad kui need, mis jätkusuutlikkuse näitajaid ei avalda. Pigem võib järeldada, et madalamad rentaablusnäitajad on tingitud täiendavatest jätkusuutlikesse tegevustesse suunatud kulutustest.
- Kõigi nelja finantssuhtarvu osas on valimi keskmisest paremad majandussuhtarvud ja kõrgemad tööjõukulud ettevõtetel, mis avaldavad keskmisel hulgal jätkusuutlikkuse näitajaid (antud töö valimi alusel kuus ja kümme näitajat - ROE vastavalt 21% ja 28%, ROA 12% ja 15%, müügitulu puhasrentaablus 15% ja 9% ning tööjõukulud 2 874 ja 3 196 eurot). Selle põhjal võib järeldada, et nendes ettevõtetes on tasakaalustatud juhtimine, mis arvestab strateegiate välja töötamisel nii majanduslikke kui jätkusuutlikke aspekte.

Töö eesmärgina kirjeldatud jätkusuutlikkuse kajastamise ja majandusliku edukuse täiendavaks võrdlemiseks eraldati avaldatud jätkusuutlikkuse näitajate arvu põhjal “jätkusuutlikumad” ettevõtted. Need 67 ettevõtet kajastasid oma veebilehtedel 10 - 16 erinevat näitajat (lisa 14 p.5). Edukuse hindamiseks võrreldi:

- kõikide ettevõtete rentaablusnäitajaid ja kuukeskmist tööjõukulu ühe töötaja kohta statistikaameti poolt avaldatud Eesti keskmiste näitajatega (lisa 13 ja 14);
- jätkusuutlikkuse näitajaid 10 - 16 korda esitanud ettevõtete rentaablusnäitajaid ja kuukeskmist tööjõukulu ühe töötaja kohta statistikaameti poolt avaldatud Eesti keskmiste näitajatega.

Analüüsid koguvalimi ettevõtete rentaabluse suhtarve selgub, et valdavas osas on ettevõtete majandusnäitajad paremad kui Eesti keskmised. See tähendab, et analüüsitud ettevõtted on majanduslikult edukamad. Lisas 14 (p.3, kogu valimi suhtarvude võrdlus statistikaameti suhtarvudega) on näha ettevõtete tegevusalade lõikes, mitu korda on mingi suhtarv suurem statistikaameti poolt avaldatud keskmistest näitajatest.

Analüüsid jätkusuutlikkust 10 - 16 korda esitanud ettevõtete rentaablusnäitajaid ja keskmist tööjõukulu võrdluses Eesti keskmiste näitajatega tegevusalade lõikes võib samuti väita, et suures osas on uuringusse kaasatud jätkusuutlikkuse näitajaid avaldanud ettevõtted Eesti keskmisest majanduslikult edukamad. Siiski, kõik rentaablusnäitajad on madalamad võrreldes Eesti keskmiste näitajatega kinnisvaraalse tegevuse, mäetööstuse ning veonduse ja laonduse ettevõtetel (lisa 14 p.5). Võrreldes jätkusuutlikkust rohkem kajastavaid ettevõtteid ja koguvalimit, on majanduslikult edukamad elektrienergia, gaasi, auru ja konditsioneeritud õhuga varustamise, ehituse ning majutuse ja toitlustuse tegevusalade ettevõtted (EMTAK kood D, F, I).

Ehkki jätkusuutlikkuse veebilehel kajastamine annab tõhusama sisendi majandusliku edukuse saavutamiseks, ei pruugi uuringu tulemused ja järeldused olla kooskõlas eelnevalt esitatud eelduste, teoreetiliste käsitluste või varasemate uuringutulemustega.

2.3. Peamised tulemused ja järeldused

Jätkusuutlikkuse näitajate kajastamise ja majandusliku edukuse seose analüüsi tulemusena selgus:

- jätkusuutlikkuse näitajaid veebilehtedel avaldavad ettevõtted on majanduslikult edukamad kui Eesti ettevõtted keskmiselt;
- jätkusuutlikkust rohkem esitavad ettevõtted ei ole majanduslikult nii edukad, kui jätkusuutlikkust mitte esitavad ettevõtted;
- majanduslikult edukamad ettevõtted (lisa 14 rentaablusnäitajate alusel) ei kajasta jätkusuutlikku tegevust oma veebilehtedel valimi keskmisest rohkem;
- majanduslikult edukamad (paremad rentaablusnäitajad) ja töötajatesse rohkem panustavad (kõrgemad tööjõukulud ühe töötaja kohta) ettevõtted on need, kes avaldavad kuus ja kümme jätkusuutlikkuse näitajat (antud töö põhjal) oma veebilehel.

Jätkusuutliku tegevuse avaldamine **mõjutab ettevõtete majanduslikku edukust**. See on kooskõlas ka Rodrigues-Fernandeze (2016) ja Orlitzky *et al.* (2003) uuringu tulemustega, mille kohaselt jätkusuutlik tegevus suurendab ettevõtte finantsvõimekust. Siiski tuleb tõdeda, et need ettevõtted, mis avaldavad jätkusuutlikke näitajaid oma veebilehel, ei ole majanduslikult nii edukad kui need, mis jätkusuutlikkuse näitajaid oma veebilehel ei esita. Samas ilmnes ka teistpidine suund ehk majanduslikult edukad ettevõtted avaldavad veebilehtedel oma jätkusuutlikku tegevust. Ehk jätkusuutlikkus toetab ettevõtte majanduslikku edukust ning majandusliku edukuse korral saab ettevõtte rohkem panustada jätkusuutlikesse tegevustesse.

Kui majanduslikult edukamad ettevõtted ei kajasta oma veebilehel jätkusuutlikkust, siis see ei tähenda, et need ettevõtted jätkusuutlikkuse teemadega ei tegele. Sageli panustavad ettevõtted keskkonnasõbralikkuse saavutamisse, kuid ei jaga seda avalikkusega.

Viimasena nimetatud järeldus viitab tasakaalustatud ja erinevaid aspekte arvestavale juhtimisstrateegiale - kõrgelt motiveeritud töötajad, keskmisel või keskmisest suuremal arvul esitatud jätkusuutlikkuse näitajaid ja majanduslikku edukust kinnitavad keskmisest kõrgemad rentaablusnäitajad.

Valimi koostamisel kasutati internetiotsingus eestikeelseid märksõnu. Tulemuseks oli hulganisti jätkusuutlikku infot kajastavaid veebilehti, kuid peale andmete korrastamist jäi uuringu analüüsi alles 452 ettevõtte veebilehed. Üheks põhjuseks peavad töö autorid siin vähest eesti keele kasutamist - paljud veebilehed olid inglise keeles. Põhjuseks võib olla ka asjaolu, et ettevõtted ei võta tõsiselt veebilehel info kajastamise olulisust. Töö autorid soovivad kasutada eestikeelseid märksõnu ja internetiturunduse põhimõtteid, et suurendada veebilehtede nähtavust otsingutulemustes (SEO, *search engine optimization*).

Uuritud ettevõtetest 54% avalikustas oma veebilehel infot erinevate sotsiaalsete ja keskkonnaalaste näitajate kohta. Mitte ühtegi näitajat ei avaldanud oma veebilehel 46% ettevõtetest. See tulemus on lähedane Tagessoni *et al.* (2009) poolt läbiviidud Rootsi ettevõtete uuringu tulemustega, kus infot avalikustas 63% ettevõtetest. Jätkusuutlikkuse Aruandluse Juhendi (GRI) alusel valitud 16 erineva jätkusuutlikkuse näitaja kajastamise analüüsimisel selgus, et rohkem kajastatakse keskkonnaalaseid näitajaid võrreldes sotsiaalsete näitajate avalikustamisega. Keskkonnaalastest näitajatest on kõige rohkem esindatud ressursside tõhusam kasutamine (kaasaegse ja energiasäästliku tehnoloogia ja seadmete kasutamine, e-kohtumiste eelistamine, tõhusate ressursijuhtimise protsesside väljatöötamine) ja sotsiaalsetest näitajatest kogukonna kasvu/ arengusse panustamine (heategevus, laste, noorte ja hariduse toetamine). Uuringust selgus ka seos jätkusuutlikkuse näitajate kajastamise ja ettevõtte suuruse vahel. Kõige rohkem näitajaid avalikustasid 250 ja enama töötajaga ettevõtted. See on kooskõlas suurte ettevõtete äristrateegiatega, kus jätkusuutlik tegevus on integreeritud ärimudelisse ja seda esitatakse ka huvigruppidele. O'Connor ja Shumate (2010) ja Tagesson *et al.* (2009) leidsid, et kõige rohkem näitajaid avalikustasid rasketööstuse ettevõtted, mis üldjuhul on suurettevõtted.

Tegevusalade lõikes esitavad kõige rohkem infot elektrienergia, gaasi, auru ja konditsioneeritud õhuga varustamisega tegelevad ning töötleva tööstuse ettevõtted. Antud uuringu tulemuste põhjal ei ole võimalik kinnitada O'Connor ja Shumate (2010) seisukohti, et tööstusettevõtted (töös varem nimetatud - tootvad tegevusalad) esitavad rohkem keskkonnaalaseid näitajaid ja et kaubandusettevõtted (teenindavad tegevusalad) esitavad rohkem sotsiaalseid näitajaid (heategevus).

Jätkusuutlikke tegevusi ei kajasta ettevõtted detailselt, vaid pigem üldiselt (86% valimi ettevõtetest). Seda toetab ka Sustinere OÜ (2019) poolt läbiviidud uuring, milles selgus,

et enamus ettevõtteid (62%) kirjeldavad oma tegevusi üldiselt ning ei lisa kirjeldavatele tekstidele faktilisi andmeid. Töö autorite arvates peaksid ettevõtted rohkem esitama numbrilisi ja faktipõhiseid tõendusmaterjale, sest see suurendab ettevõtete usaldusväärsust ja loob selle kaudu võimaluse ettevõtete majanduslikuks eduks.

Ettevõtted, mille omanikud on välismaised juriidilised isikud, kajastavad rohkem jätkusuutlikku infot - jätkusuutlikkuse näitajaid on avaldatud rohkem ja esitatud info on põhjalikum. Konsolideerimata aruandeid esitavate ettevõtete jätkusuutlike tegevuste põhimõtted on välja töötatud välismaal asuvate emaettevõtete poolt ning kuuluvad siin tegutsevates tütarettevõtetes rakendamisele.

Jätkusuutliku tegevuse avalikustamist saab rakendada tõhusamalt ettevõtte majandustulemuste parandamisel, kui arvestada tulemuste kolmikmõõtmel (TBL) põhimõtteid. Jätkusuutlikkuse kolm mõõdet – majanduslik, sotsiaalne ja keskkonnavaline - peavad olema tasakaalustatud ja integreerituna ettevõtte ärimudelisse koos toimima.

Jätkusuutlikkuse põhimõtteid võiksid rakendada ja avalikustada just väikeettevõtted ja alles loodud ettevõtted, kes tahavad oluliselt kasvada ja laieneda, olla nähtavad laiemate huvigruppide jaoks. Sellest tulenevalt peaksid ettevõtted paigutama jätkusuutlikkuse oma majandustegevuse üheks nurgakiviks. Oluline on seejuures ka arvestada, et erinevad huvigrupid võivad otsida ja vajada erinevat infot.

Magistritöö edasi arendamisena saab teostada sarnaseid uurimusi konkreetsete tegevusalade või ettevõtete suuruse järgi. Võib analüüsida jätkusuutlikkuse mingit konkreetset näitajat, nt kohaliku tooraine kasutamist või öko-, mahetootmise ärimudeli rakendamist ulatuslikuma ettevõtete valimi või tegevusalade põhjal, sest need on tegevused, mis pälvivad üha suuremat tähelepanu erinevate huvigruppide poolt. Kui viia läbi järgmisi uurimusi lisades sellesse sotsiaalmeedia, saab laiendada platvorme, kus ettevõtted enda nähtavaks tegemisega tegelevad. Ka on sotsiaalmeedia tarbijaks teistsugune huvigrupp (noored, keskkonnaaktivistid, kes jätkusuutlikkuse teemaga tegelevad). Antud töös uuriti jätkusuutlikkuse näitajate kajastamist ettevõtete veebilehtedel. Töös ei uuritud, kas need ettevõtted ka tegelikult jätkusuutlikud on. Sellest lähtudes võib huvi pakkuda ka töö, mis võrdleb kajastatud jätkusuutlikkuse näitajaid reaalse jätkusuutlikkuse alase tegevusega.

KOKKUVÕTE

Ettevõtte jätkusuutlikkuse kontseptsiooni on defineerinud erinevad autorid. Kaasaegse jätkusuutliku tegevuse kirjelduse lõi John Elkington, luues koos toimiva ja üksteist tasakaalustava majandusliku, keskkonnavalase ja sotsiaalse mõõtme. Jätkusuutlik ettevõtlus tagab ressursside efektiivse kasutamise ning sellist käitumist hinnatakse järjest rohkem nii tarbijate, töötajate, kui ka kogukonna poolt.

Jätkusuutliku ettevõtluse tagamine hõlmab endas erinevaid tegevusi. Samuti on oluline, kuidas ettevõtted kommunikeerivad oma tegevusi erinevatele huvigruppidele. Interneti levik loob uusi võimalusi oma tegevuse avalikustamiseks ning annab võimaluse kahepoolseks suhtluseks ettevõtete ja huvigruppide vahel. Suurem avatus ning jätkusuutlikkuse alase informatsiooni jagamine aitab kaasa ettevõtete usaldusväärsuse kasvule. Kui ulatuslikult jätkusuutlikkuse alast infot avalikustatakse, sõltub ettevõtete tegevusalast, suurusest ning keskkonnast, kus ettevõtted tegutsevad. Euroopa Liidus on jätkusuutlikkuse aruannete esitamine seadusandlikult määratud kohustus avaliku huvi üksustele ja enam kui 500 töötajaga ettevõtetele. Järjest rohkem ettevõtteid koostavad jätkusuutlikkuse aruandeid vabatahtlikult.

Võrreldes Eestiga võib teiste riikide praktikatest välja tuua pikaajaliste traditsioonidega Euroopa ja Ameerika majanduskeskkonnad, kus ettevõtete jätkusuutlik tegevus on olnud aastakümneid avalikkuse suure ja üha kasvava tähelepanu all. Loodud on mitmeid algatusi ja organisatsioone (Maa päev, Greenpeace) ning vastu võetud koodeksid, mis jätkusuutlikkuse küsimusi reguleerivad.

Käesolevas magistritöös uuriti, millisel viisil ja ulatuses Eesti ettevõtted kajastavad oma jätkusuutlikku tegevust ning milline on seos nende jätkusuutlikkuse veebilehtedel kajastamise ja majandusliku edukuse vahel. Uuringu läbiviimiseks koostati ettevõtete valim märksõnapõhise otsingu alusel. Samuti lisati valimisse Vastutustundliku Ettevõtluse märgise saanud ettevõtted, Ettevõtluse Auhinnale nomineeritud ja Eesti

Konkurentsivõime Edetabelis avaldatud ettevõtted. Jätkusuutlikkuse näitajate kajastamist uuriti kokku 452 ettevõtte veebilehelt. Erinevaid näitajaid kajastas oma veebilehel 245 ettevõtet ehk 54% valimis olevatest ettevõtetest.

Sotsiaalseteks näitajateks, mille avaldamist uuriti, olid töötervishoid ja -ohutus, töötajate vabatahtliku tegevuse soodustamine, võrdõiguslikkus, inimväärikus, tööjõukasutus ja inimväärne töö, panustamine kogukonna kasvu/ arengusse, kogukonna kaasamine. Keskkonnavalasteks näitajateks olid ressursside tõhusam kasutamine, ümbertöötlemine, taaskasutus, vee taas- ja korduvkasutamine, energiatarbimise vähenemine, saasteainete heitkoguste vähendamine, süsiniku jalajälje vähendamine, toodete/ teenuste keskkonnamõju vähendamine, jäätmete vähendamine, kohaliku tooraine kasutamine, öko-, mahetootmise ärimudel. Majandusliku edukuse analüüsil kasutati erinevaid suhtarve (omakapitali rentaablus, varade rentaablus, müügitulu rentaablus) ja finantsnäitajaid (tööjõukulude suurus töötaja kohta). Erinevate sotsiaalsete ja keskkonnavalaste näitajate veebilehel kajastamise analüüsi tulemusena selgus, et sotsiaalsetest näitajatest kajastatakse kõige rohkem infot kogukonna kasvu / arengusse panustamise kohta ning keskkonnavalastest näitajatest ressursside tõhusama kasutamise kohta.

Ettevõtete jätkusuutlik tegevus ja selle avaldamine veebilehtedel on ettevõtete poolt ellu viidud erinevalt. Uuringust selgus, et eraldi jätkusuutlikkust kajastav alamleht oli 31%-l ettevõtetest ning jätkusuutlikkuse põhimõtteid kajastas oma visioonis/ missioonis/ väärtustes 37% valimis olevatest ettevõtetest. Ettevõtted toetasid oma jätkusuutlikke tegevusi numbriliste faktidega vähesel määral.

Jätkusuutlikkuse näitajaid esitasid rohkem ettevõtted, mille omanikettevõtted (peakontorid) asuvad välismaal võrreldes ettevõtetega, mille peakontor asub Eestis. Antud magistritöö uurimusest selgub, et jätkusuutlikkust rohkem esitavad ettevõtted ei ole majanduslikult nii edukad, kui jätkusuutlikkust mitte esitavad ettevõtted, aga siiski on nad majanduslikult edukamad kui Eesti ettevõtted keskmiselt.

Kuigi majanduslikult edukad ettevõtted ei kajasta jätkusuutlikku tegevust oma veebilehtedel laialdaselt, ei tähenda see, et nad jätkusuutlikkuse teemadega ei tegele. Pigem annab see märku asjaolust, et ettevõtted ei pea oluliseks veebilehel info esitamist.

Antud magistritöös on jõutud mitmete sarnaste järelduste ja tulemusteni võrreldes Eestis ja mujal maailmas läbi viidud uuringute tulemustega, näiteks energeetika- ja tootmisettevõtted ning suured ettevõtted kajastavad jätkusuutlikkuse näitajaid rohkem kui teiste tegevusalade ettevõtted. Ka on leitud, et jätkusuutlikku tegevust avalikustatakse ettevõtete poolt üldiste kirjeldustena ja ei toetata faktidega. Suurem keskendumine jätkusuutlikkusele ei pruugi tagada nii suurt majanduslikku edukust kui sellealane mõõdukas ning tasakaalustatud tegevus ja avalikustamine. Erinevused uuringutulemustes on sõltuvad eelkõige aastatest, millal uuringuid läbi viidi, valimite suurusest ning koostamise alustest, aga ka majanduslikust keskkonnast, mille kohta uuringuid tehti. Samuti on erinevad uuringutulemused seotud Eesti majandusruumi väiksuse ning lühikese ajaloolise taustsüsteemiga.

Täiendavalt saaks antud magistritöö edasiarendusena teostada sarnaseid uurimusi detailsemalt konkreetsete tegevusalade või erinevate ettevõtete gruppide põhjal. Samuti on võimalik analüüsida jätkusuutlikkuse mingit konkreetset näitajat, eriti neid tegevusi, mis on pälvinud üha suuremat tähelepanu erinevate huvigruppide poolt. Uued uurimused võivad kaasata sotsiaalmeedia ja laiendada platvorme, kus ettevõtted ennast avalikkusele nähtavaks teevad.

Tulles tagasi antud magistritöö alguses toodud Kaido Kama tsitaadi juurde, mis maalis üsna sünge pildi jätkusuutlike ideaalide ja ettevõtete tegelike praktikate vastuolust, tahaksid autorid lõpetuseks avaldada lootust, et ettevõtted siiski leiavad lahendused, kuidas olla majanduslikult edukad samaaegselt kvaliteetse elukeskkonna säilitamisse panustades.

VIIDATUD ALLIKAD

1. **Akben-Selcuk, Elif.** 2019. „Corporate Social Responsibility and Financial Performance: The Moderating Role of Ownership Concentration in Turkey“. https://www.researchgate.net/publication/334178837_Corporate_Social_Responsibility_and_Financial_Performance_The_Moderating_Role_of_Ownership_Concentration_in_Turkey.
2. **Allouche, José, ja Patrice Laroche.** 2005. „A Meta-analytical investigation of the relationship between corporate social and financial performance“. <https://ideas.repec.org/p/hal/journal/hal-00923906.html>.
3. **Alshehhi, Ali, Haitham Nobanee, ja Nilesh Khare.** 2018. „The Impact of Sustainability Practices on Corporate Financial Performance: Literature Trends and Future Research Potential“. *Sustainability* 10:494. DOI: 10.3390/su10020494
4. **Basera, Clay Hutama.** 2013. „Internal Corporate Social Responsibility: A Key Tool for Competitiveness in the Retail Small to Medium Enterprise (SME) Sector in Masvingo, Zimbabwe“. *International Journal of Management Science and Business Research* 72–80. https://www.academia.edu/28689653/Internal_Corporate_Social_Responsibility_A_key_tool_for_Competitiveness_in_the_Retail_Small_to_Medium_Enterprise_SME_sector_in_Masvingo_Zimbabwe
5. **Basil, Debra, ja Jill Erlandson.** 2008. „Corporate Social Responsibility website representations: a longitudinal study of internal and external self-presentations“. *Faculty of Commerce - Papers (Archive)* 125–37. DOI: 10.1080/13527260701858497
6. **Battaglia, Massimo, Francesco Testa, Lara Bianchi, Fabio Iraldo, ja Marco Frey.** 2014. „Corporate Social Responsibility and Competitiveness within SMEs of the Fashion Industry: Evidence from Italy and France“. *ResearchGate*. https://www.researchgate.net/publication/276043728_Corporate_Social_Responsibility_and_Competitiveness_within_SMEs_of_the_Fashion_Industry_Evidence_from_Italy_and_France.

lity_and_Competitiveness_within_SMEs_of_the_Fashion_Industry_Evidence_from_Italy_and_France.

7. **Bentele, Günter, ja Howard Nothhaft.** 2011. „Trust and Credibility as the Basis of Corporate Social Responsibility“. Lk 208–30 *The Handbook of Communication and Corporate Social Responsibility*. John Wiley & Sons, Ltd.
<https://onlinelibrary.wiley.com/doi/abs/10.1002/9781118083246.ch11>
8. **Beurden, Pieter, ja Tobias Gössling.** 2008. „The Worth of Values – A Literature Review on the Relation Between Corporate Social and Financial Performance“. *Journal of Business Ethics* 82(2):407–424. DOI: 10.1007/s10551-008-9894-x
9. **Bonini, Sheila, Stephan Görner, ja Alissa Jones.** 2010. „How Companies Manage Sustainability | McKinsey“. <https://www.mckinsey.com/business-functions/sustainability/our-insights/how-companies-manage-sustainability-mckinsey-global-survey-results>.
10. **Bråtenius, Anna Linnea Helena, ja Emelie Josefin Melin.** 2015. „The Impact of CSR on Financial Performance - An Event Study of Abnormal Stock Returns of Swedish Companies as a Reaction to the Release of the Folksam Index of Corporate Social Responsibility“. 139. https://research-api.cbs.dk/ws/portalfiles/portal/58411722/anna_linnea_helena_braatenius_og_emilie_josefin_melin.pdf
11. **Capriotti, Paul, ja Ángeles Moreno.** 2007. „Corporate Citizenship and Public Relations: The Importance and Interactivity of Social Responsibility Issues on Corporate Websites“. *ResearchGate*.
https://www.researchgate.net/publication/222690381_Corporate_citizenship_and_public_relations_The_importance_and_interactivity_of_social_responsibility_issues_on_corporate_websites.
12. **Cho, Sang, Chune Chung, ja Jason Young.** 2019. „Study on the Relationship between CSR and Financial Performance“. *Sustainability* 11:343. DOI: 10.3390/su11020343
13. **Davis, Keith.** 1960. „Can Business Afford to Ignore Social Responsibilities?“. *California Management Review*. DOI: 10.2307/41166246

14. **Denning, Steve.** 2015. „The Internet Is Finally Forcing Management to Care About People“. *Harvard Business Review*. <https://hbr.org/2015/05/the-internet-is-finally-forcing-management-to-care-about-people>
15. Eesti Statistikaamet. 2020a. „Ettevõtete asendikeskmised suhtarvud (kvartiilid, mediaan) tegevusala (EMTAK 2008) järgi. EM024“. Vaadatud 01. aprill 2020
<http://andmebaas.stat.ee/Index.aspx?lang=et&SubSessionId=f8896ce3-85ab-4665-827c-083fef711227&themetreeid=3>.
16. Eesti Statistikaamet. 2020b. „Keskmise brutopalk, tööjõukulu, töötatud tunnid ja töötajate arv tegevusalarühma järgi (kvartalid). PA001“. Vaadatud 01. aprill 2020
<http://andmebaas.stat.ee/Index.aspx?lang=et&DataSetCode=PA001#>.
17. Eesti Statistikaamet. 2020c. „Statistilisse profiili kuuluvad ettevõtted töötajate arvu ja tegevusala (EMTAK 2008) järgi. ER025“. Vaadatud 01. aprill 2020
<http://andmebaas.stat.ee/Index.aspx?lang=et&DataSetCode=ER025>.
18. **Ehrenfeld, J.** 2001. „Designing ‘sustainable’ product/service systems“. Lk 12–23
Proceedings Second International Symposium on Environmentally Conscious Design and Inverse Manufacturing. DOI: 10.1109/ECODIM.2001.992308
19. **Elkington, John.** 1998. „Partnerships from Cannibals with Forks The Triple bottom line of 21st-century business“. <https://onlinelibrary.wiley.com/doi/abs/10.1002/tqem.3310080106>
20. **Ernst & Young LLP.** 2016. „Value of sustainabilityreportingA study by EY and Boston CollegeCenter for Corporate Citizenship“. Vaadatud 21. veebruar 2020.
https://www.ey.com/Publication/vwLUAssets/EY_Value_of_Sustainability_Report ing/%24File/EY-Sustainability.pdf
21. **Esop, Kristiina.** 2018. „Kui vastutustundlik on ettevõtlus Eestis?“ *Hea Kodanik*. Vaadatud 13. veebruar 2020. <https://heakodanik.ee/uudised/kui-vastutustundlik-on-ettevotlus-eestis/>.
22. Euroopa Komisjon. 2018. „Euroopa Parlamendi ja Nõukogu määrus, millega luuakse jätkusuutlike investeeringute soodustamise raamistik“. Vaadatud 12. veebruar 2020. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/HTML/?uri=CELEX:52016DC0739&from=EN>.
23. Euroopa Kontrollikoda. 2019. „Ülevaade nr 07/2019: Jätkusuutlikkuse aruandlus - ülevaade ELi institutsioonidest ja asutustest (Teema kiirülevaade)“.

Vaadatud 2. aprill 2020

<https://www.eca.europa.eu/et/pages/DocItem.aspx?did=%7B33690625-87C7-47C5-8BC5-9AC5E6BBB562%7D>.

24. **Fauzi, Hasan, Goran Svensson, ja Azhar Abdul Rahman.** 2010. „Triple Bottom Line” as “Sustainable Corporate Performance”: A Proposition for the Future“. *ResearchGate*.
https://www.researchgate.net/publication/45267780_Triple_Bottom_Line_as_Sustainable_Corporate_Performance_A_Proposition_for_the_Future.
25. **Freeman, R. E.** 1984. „Strategic Management Stakeholder Approach | Responsible and Ethical Business“. *Cambridge University Press*.
<https://www.cambridge.org/ee/academic/subjects/management/business-ethics/strategic-management-stakeholder-approach>.
26. **Friedman, Hershey H., ja Linda Weiser Friedman.** 2009. „The Role of Information Technology in Corporate Social Responsibility“. *ResearchGate*.
https://www.researchgate.net/publication/263659197_The_role_of_information_technology_in_corporate_social_responsibility.
27. **Friedman, Hershey H., ja Linda Weiser Friedman.** 2010. „Dying of Consumption? Voluntary Simplicity as an Antidote to Hypermaterialism“. https://www.researchgate.net/publication/228175663_Dying_of_Consumption_Voluntary_Simplicity_as_an_Antidote_to_Hypermaterialism.
28. **Genç, Ruheet.** 2017. „The Importance of Communication in Sustainability & Sustainable Strategies“. *Procedia Manufacturing* 8:511–16. DOI: 10.1016/j.promfg.2017.02.065
29. Global Reporting Initiative. 2011. „Jätkusuutlikkuse aruandluse juhend. GRI“. Vaadatud 29. november 2019. http://www.csr.ee/wp-content/uploads/2016/02/GRI_G3_1_Jatkusuutlikkuse-arauandluse-juhend1.pdf
30. **Gross, Maarja.** 2017. „Jätkusuutlikkust kirjeldava informatsiooni kajastamise praktika Eesti ettevõtetes aastatel 2014-2015. Magistritöö“. 86.
http://dspace.ut.ee/bitstream/handle/10062/57781/gross_maarja.pdf
31. **Hirigoyen, Gerard, ja Thierry Poulain-Rehm.** 2015. „Relationships between Corporate Social Responsibility and financial performance: What is the Causality?“ *Journal of Business & Management* 4(1):18–43. DOI: 10.12735/jbm.v4i1p18

32. **Hohnen, Paul, ja Jason Potts.** 2007. *Corporate Social Responsibility: An Implementation Guide for Business*. Winnipeg: International Institute for Sustainable Development = Institut international du développement durable.
https://central.bac-lac.gc.ca/.item?id=csr_guide&op=pdf&app=Library
33. **Hollender, Jeffrey.** 2004. „What Matters Most: Corporate Values and Social Responsibility“. *California Management Review*. DOI: 10.2307/41166277
34. **Horváth, Péter, Judith M. Pütter, Lina Dagilienė, Dzineta Dimante, Toomas Haldma, Cezary Kochalski, Bohumil Král, Davor Labaš, Kertu Lääts, Nidžara Osmanagić Bedenik, Renáta Pakšiová, Petr Petera, Piotr Ratajczak, Adriana Rejc Buhovac, Adriana Sava, Voicu-Ion Sucală, Tamás József Tirnitz, ja Jaroslav Wagner.** 2017. „Status Quo and Future Development of Sustainability Reporting in Central and Eastern Europe“. *Journal of East European Management Studies* 22(2):221–43. DOI: 10.5771/0949-6181-2017-2-221
35. **Hussain, Nazim.** 2015. „Impact of Sustainability Performance on Financial Performance: An Empirical Study of Global Fortune (N100) Firms“. <https://www.semanticscholar.org/paper/Impact-of-Sustainability-Performance-on-Financial-Hussain/ef2130e2942dd50410f476bcd974079900bd23f2>
36. **Ioannou, Ioannis, ja George Serafeim.** 2011. „The Consequences of Mandatory Corporate Sustainability Reporting“. 49. DOI: 10.2139/ssrn.1799589
37. **Jiang, Lijun, ja Qishen Yang.** 2015. „The Relationship between Corporate Social and Financial Performance: Evidence from Chinese Heavy-polluting Industries“. <https://www.semanticscholar.org/paper/The-Relationship-between-Corporate-Social-and-%3A-Jiang-Yang/c9cd8c21da084f6afc4550a243931e3019d458dc>
38. **Kaldra, Heigo.** 2015. „Jätkusuutlikkus kui edukuse alus“. *Äripäev*. Vaadatud 14. veebruar 2020. <https://www.aripaev.ee/arvamused/2015/03/02/jatkusuutlikkus-kui-edukuse-alus>.
39. **Kaley, Anna.** 2019. „Social Impact and Sustainability on Corporate Websites“. *Nielsen Norman Group*. Vaadatud 15. veebruar 2020. <https://www.nngroup.com/articles/corporate-social-responsibility/>.
40. **Kalmus, Veronika.** 2015. „Standardiseeritud kontentanalüüs“. Vaadatud 9. detsember 2019. <http://samm.ut.ee/kontentanalyys>.

41. KPMG Baltics OÜ. 2016. „Eesti KPMG jätkusuutlikkuse aruanne 2014/2015“. 46. Vaadatud 13.veebruar 2020.
https://assets.kpmg/content/dam/kpmg/ee/pdf/aruanded/KPMG%20jätkusuutlikkuse%20aruanne%202014_2015.pdf
42. **Kurvits, Kristiina.** 2016. „Veebilehtedel kajastatava ühiskondliku vastutuse info seos finantstulemustega Eesti ettevõtete näitel. Bakalaureusetöö“. <https://digikogu.taltech.ee/en/Download/89875a56-2290-4f75-b734-13fadfb70537>
43. **Kuusik, Liis.** 2018. „Jätkusuutliku tulemuslikkuse juhtimise arendamine tasakaalus tulemuskaardi raamistikus jaekaubandusettevõtte näitel“. <https://dspace.ut.ee/handle/10062/61198?locale-attribute=et>
44. **Kõdar, Martin.** 2020. „Vastutustundliku Ettevõtluse Foorum - Indeks on Töövahend Ettevõtetele“. *Vastutustundliku Ettevõtluse Foorum*. Vaadatud 20. veebruar 2020. <http://www.csr.ee/vastutustundliku-ettevotluse-foorum-indeks-on-avatud-taitmiseks/>.
45. **Lawrence, Jamie.** 2013. „Ten Powerful Quotes on CSR from the Responsible Business Summit 2013“. <https://www.hrzone.com/engage/managers/ten-powerful-quotes-on-csr-from-the-responsible-business-summit-2013>.
46. **Lee, Mark, ja Bron York.** 2019. „The 2019 Sustainability Leaders. The GlobeScan-SustainAbility Survey“. *SustainAbility*. Vaadatud 15. veebruar 2020. <https://sustainability.com/our-work/reports/the-2019-sustainability-leaders/>.
47. **Lissejenko, Jekaterina.** 2015. „Ettevõtte sotsiaalne vastutus Eesti väikese suurusega ettevõtetes“. <https://digikogu.taltech.ee/en/Item/2d33fe96-bb28-4096-932a-86286de778f3>
48. **Liu, Yijing.** 2015. „Web communications on corporate social responsibility of Chinese and US fortune 500 companies“. <https://www.semanticscholar.org/paper/WEB-COMMUNICATIONS-ON-CORPORATE-SOCIAL-OF-CHINESE-Liu/105fe32cd77653281570c3184cc828a1915f92fb>
49. **Margolis, Joshua D., ja James P. Walsh.** 2016. „Misery Loves Companies: Rethinking Social Initiatives by Business“. *Administrative Science Quarterly*. DOI: 10.2307/3556659

50. **Muthuri, Judy N., ja Victoria Gilbert.** 2011. „An Institutional Analysis of Corporate Social Responsibility in Kenya“. *ResearchGate*.
https://www.researchgate.net/publication/225092149_An_Institutional_Analysis_of_Corporate_Social_Responsibility_in_Kenya.
51. **Naudi, Sigmar.** 2015. „Majutusasutuste majandusliku edukuse ja jätkusuutlikkuse vahelised seosed“. Bakalaureusetöö. <http://dspace.emu.ee/xmlui/handle/10492/1961>
52. **Nega, Fraser T.** 2017. „The Relationship Between Financial Performance, Firm Size, Leverage and Corporate Social Responsibility“. <https://www.semanticscholar.org/paper/The-Relationship-Between-Financial-Performance%2C-and-Nega/c06d40c28d82e8ca5281f3da8a4845857f5490a6>
53. **O'Connor, Amy, ja Michelle Shumate.** 2010. „An Economic Industry and Institutional Level of Analysis of Corporate Social Responsibility Communication“. *Management Communication Quarterly - MANAG COMMUN Q* 24. DOI: 10.1177/0893318909358747
54. **Oliveira, Andrea, ja Paul Capriotti.** 2014. „Internet as a Key Tool for Publics to Communicate with Organizations. The Case of the Spanish Energy Sector“. https://www.researchgate.net/publication/262580181_Internet_as_a_key_tool_for_publics_to_communicate_with_organizations_The_case_of_the_Spanish_energy_sector.
55. **Orlitzky, Marc, Frank L. Schmidt, ja Sara L. Rynes.** 2003. „Corporate Social and Financial Performance: A Meta-Analysis“. *Organization Studies* 403–41. DOI: 10.1177/0170840603024003910
56. **Parnell, John Alan.** 2008. „Sustainable Strategic Management: Construct, Parameters, Research Directions“. *ResearchGate*.
https://www.researchgate.net/publication/247836205_Sustainable_strategic_management_Construct_parameters_research_directions.
57. **Paul, Karen.** 2008. „Corporate Sustainability, Citizenship and Social Responsibility Reporting: A Website Study of 100 Model Corporations“. <https://www.jstor.org/stable/jcorpciti.32.63?seq=1>.
58. **Pollach, Irene.** 2005. „Corporate Self-Presentation on the WWW: Strategies for Enhancing Usability, Credibility and Utility“. *ResearchGate*.
https://www.researchgate.net/publication/242346414_Corporate_self-

presentation_on_the_WWW_Strategies_for_enhancing_usability_credibility_and_usability.

59. **Põld, Andres.** 2018. „Kaido Kama: kui me tarbimist ja majanduskasvu ei piira, siis lõpetame taas korilastena! | Elu“. Vaadatud 15. veebruar 2020.
<https://elu.ohtuleht.ee/850365/kaido-kama-kui-me-tarbimist-ja-majanduskasvu-ei-piira-siis-lopetame-taas-korilastena>.
60. **Rajnoha, R., P. Lesníková, ja V. Krajčík.** 2017. „Influence of business performance measurement systems and corporate sustainability concept to overall business performance: “Save the planet and keep your performance”“. *E a M: Ekonomie a Management* 20(1):111–28. DOI: 10.15240/tul/001/2017-1-008
61. **Ramos-González, M^a del Mar, Mercedes Rubio-Andrés, ja Miguel Ángel Sastre-Castillo.** 2017. „Building Corporate Reputation through Sustainable Entrepreneurship: The Mediating Effect of Ethical Behavior“. *ResearchGate*. 0
https://www.researchgate.net/publication/319916708_Building_Corporate_Reputation_through_Sustainable_Entrepreneurship_The_Mediating_Effect_of_Ethical_Behavior.
62. Registrite ja Infosüsteemide Keskus. „EMTAK tegevusalad | RIK“. Vaadatud 14. november 2019. <https://www.rik.ee/et/e-ariregister/emtak-tegevusalad>.
63. **Reich, Robert B.** 2007. „Supercapitalism: The Transformation of Business, Democracy, and Everyday Life“. 4. <https://doi.org/10.5860/choice.45-4504>
64. Riigikogu. 2019a. „Energiamajanduse korralduse seadus – Riigi Teataja“. Vaadatud 08. mai 2020.
https://www.riigiteataja.ee/akt/112112019005?leiaKehtiv&fbclid=IwAR2voGJWaRAYAZl80YsdtFtr1i27owUiu08CebA_ndMRHyB5nfOg3PTUWZI.
65. Riigikogu. 2019b. „Raamatupidamise seadus – Riigi Teataja“. Vaadatud 2. aprill 2020. <https://www.riigiteataja.ee/akt/125052012016?leiaKehtiv>.
66. **Rodriguez-Fernandez, Mercedes.** 2016. „Social Responsibility and Financial Performance: The Role of Good Corporate Governance“. *BRQ Business Research Quarterly* 19(2):137–51. DOI: 10.1016/j.brq.2015.08.001
67. **Saar, Signe.** 2002. „Ettevõtte Peab Rahuldama Väga Erinevate Huvigruppide Nõudmisi“. *Äripäev*. Vaadatud 12. veebruar 2020.

<https://www.aripaev.ee/uudised/2002/06/09/ettevote-peab-rahuldama-vagarinevate-huvi-gruppide-noudmisi>.

68. **Schaltegger, S., F. Lüdeke-Freund, ja E. G. Hansen.** 2012. „Business cases for sustainability: The role of business model innovation for corporate sustainability“. *International Journal of Innovation and Sustainable Development* 6(2):95–119. DOI: 10.1504/IJISD.2012.046944
69. **Schaltegger, Stefan, ja Marcus Wagner.** 2017. *Managing the Business Case for Sustainability : The Integration of Social, Environmental and Economic Performance*. Routledge. <https://www.taylorfrancis.com/books/e/9781351280525>
70. **Sen, Sankar, ja C. B. Bhattacharya.** 2001. „Does Doing Good Always Lead to Doing Better? Consumer Reactions to Corporate Social Responsibility“. *Journal of Marketing Research* 38(2):225–43. <http://www.jstor.org/stable/1558626>
71. Stora Enso Oyj. 2019. *Stora Enso Annual Report 2018*. Vaadatud 14.veebbruar 2020. https://www.storaenso.com/-/media/documents/download-center/documents/annual-reports/2018/storaenso_annual_report_2018.pdf
72. Stora Enso Oyj. 2020. „Sustainability. Part of Stora Enso's Annual Report 2019“.
73. Sustinere OÜ. 2019. „Eesti suurima mõjuga ettevõtete analüüs: avatud ja läbipaistev ühiskondliku mõju aastaaruandlus“. Vaadatud 06.veebbruar 2020. <http://www.csr.ee/wp-content/uploads/2019/10/Sustinere-aruanndluse-uuringu-tulemused-20191.pdf>
74. **Tagesson, Torbjörn, Veronica Blank, Pernilla Broberg, ja Sven-Olof Collin.** 2009. „What Explains the Extent and Content of Social Disclosures in Swedish Municipalities' Annual Reports“. *ResearchGate*. https://www.researchgate.net/publication/251266306_What_explains_the_extent_and_content_of_social_disclosures_in_Swedish_municipalities%27_annual_reports
75. **Tang, Lu, Christine C. Gallagher, ja Bijie Bie.** 2014. „Corporate Social Responsibility Communication Through Corporate Websites: A Comparison of Leading Corporations in the United States and China“. *International Journal of Business Communication*. DOI: 10.1177/2329488414525443
76. Teatmik.ee. <https://www.teatmik.ee/>

77. **Uhabakin, Olga.** 2019. „Organisatsiooni edukuse mudel. Magistritöö“. Eesti Ettevõtluskõrgkool Mainor 161. https://www.invicta.ee/wp-content/uploads/2019/07/Olga_Uhabakin.pdf
78. UN Global Compact. 2010. „A New Era of Sustainability – UN Global Compact- Accenture CEO Study 2010 | UN Global Compact“. Vaadatud 3. jaanuar 2020 <https://www.unglobalcompact.org/library/230>.
79. UN Global Compact. „The Ten Principles | UN Global Compact“. Vaadatud 19. veebruar 2020. <https://www.unglobalcompact.org/what-is-gc/mission/principles?fbclid=IwAR0GB9GLIj7aFQuBk19eUpBa8MPeqmZThUqRS6rz4t1ZCDOjBojDNXP6NOM>.
80. Vastutustundliku Ettevõtluse Foorum. „Vastutustundliku Ettevõtluse Foorum - Indeks on töövahend ettevõtetele“. Vaadatud 06.veebruar 2020. <http://www.csr.ee/testimonial/ahto-vegmann-3/>, <http://www.csr.ee/vastutustundliku-ettevotluse-foorum-indeks-on-avatud-taitmiseks/>.
81. „Vastutustundliku Ettevõtte Märgise Sai Tänavu 78 Ettevõtet“. Vastutustundliku Ettevõtluse Foorum. Vaadatud 20.november 2019. <http://www.csr.ee/2019-aastal-sai-indeksi-margise-78-ettevotet/>.
82. **Vernik, Merilin.** 2019. „Sotsiaalselt vastutustundliku ettevõtluse representatsioon organisatsioonide kodulehekülgedel. Bakalaureusetöö“. 52. https://dspace.ut.ee/bitstream/handle/10062/64102/vernik_merilin_ba_2019.pdf?sequence=1&isAllowed=y
83. **Vihmann, Marili.** 2017. „Ettevõtte ühiskondliku vastutuse kontseptsiooni kasutamine turunduskommunikatsioonis AS Põltsamaa Felix näitel. Bakalaureusetöö“. 89. <https://dspace.ut.ee/handle/10062/57990>
84. **Vissak, Tiia.** 2005. „Eesti ettevõtluse jätkusuutlikkuse mõõtmine.“ 8. https://www.researchgate.net/profile/Tiia_Vissak/publication/5180595_Ettevotluse_jatkusuutlikkuse_hindamise_teoreetilised_alused/links/5947e8a3458515db1fd6d47a/Ettevotluse-jaetkusuutlikkuse-hindamise-teoreetilised-alused.pdf
85. **Visser, Wayne.** 2010. „The Rise and Fall of CSR: Shapeshifting from CSR 1.0 to CSR 2.0“. *ResearchGate*.

- https://www.researchgate.net/publication/318097743_The_Rise_and_Fall_of_CSR_Shapeshifting_from_CSR_10_to_CSR_20.
86. **Visser, Wayne.** 2011. „The Ages and Stages of CSR: Towards the Future with CSR 2.0“. https://www.researchgate.net/publication/318096937_The_Ages_and_Stages_of_CSR_Towards_the_Future_with_CSR_20.
 87. **Visser, Wayne, ja Chad Kymal.** 2014. „Creating Integrated Value: Beyond CSR and CSV to CIV“. *ResearchGate*. https://www.researchgate.net/publication/268167387_Creating_Integrated_Value_Beyond_CSR_and_CSV_to_CIV.
 88. **Waddock, Sandra, ja Bradley K. Googins.** 2011. „The Paradoxes of Communicating Corporate Social Responsibility“. Lk 23–43 *The Handbook of Communication and Corporate Social Responsibility*. John Wiley & Sons, Ltd. <https://onlinelibrary.wiley.com/doi/abs/10.1002/9781118083246.ch2>
 89. **Wheeler, David, Barry A. Colbert, ja R. Edward Freeman.** 2003. „Focusing on Value: Reconciling Corporate Social Responsibility, Sustainability and a Stakeholder Approach in a Network World“. DOI: 10.1177/030630700302800301
 90. **Wheeler, David, ja John Elkington.** 2001. „The End of the Corporate Environmental Report? Or the Advent of Cybernetic Sustainability Reporting and Communication“. *Business Strategy and the Environment* 10(1):1–14. DOI: 10.1002/1099-0836(200101/02)10:1<1::AID-BSE274>3.0.CO;2-0
 91. „World Internet Users Statistics and 2019 World Population Stats“. Vaadatud 16. veebruar 2020. <https://www.internetworldstats.com/stats.htm>.
 92. **Yu, Minna, ja Ronald Zhao.** 2015. „Sustainability and firm valuation: an international investigation“. *International Journal of Accounting and Information Management* 23(3):289–307. DOI: 10.1108/IJAIM-07-2014-0050

LISAD

Lisa 1. ÜRO globaalse kokkuleppe 10 põhimõtet

Inimõigused	
Põhimõte 1	Ettevõtted peavad toetama ja austama rahvusvaheliselt väljakuulutatud inimõiguste kaitset
Põhimõte 2	Ettevõtted tagavad, et nad ei ole inimõiguste rikkumises kaasosalised
Töö	
Põhimõte 3	Ettevõtted toetavad ühinemisvabadust ja kollektiivläbirääkimiste õiguse tunnustamist
Põhimõte 4	Igasuguse sunniviisilise ja kohustusliku töö kaotamine
Põhimõte 5	Lapstööjõu kaotamine
Põhimõte 6	Diskrimineerimise kaotamine seoses tööhõive ja ametiga
Keskkond	
Põhimõte 7	Ettevõtted toetavad keskkonna probleemidele ettevaatlikku lähenemist
Põhimõte 8	Ettevõtted teevad algatusi suurema keskkonnavastutuse edendamiseks
Põhimõte 9	Ettevõtted julgustavad keskkonnasõbralike tehnoloogiate arendamist ja levitamist
Korruptsioon	
Põhimõte 10	Ettevõtted võitlevad korruptsiooni, sh väljapressimise ja altkäemaksu vastu

Allikas: (UN Global Compact)

Lisa 2. Märksõnaliste otsingute tulemused

Otsingu kuupäev	Märksõna	Google'i esmane ligikaudne otsingutulemus	Veebilehtede linkide arv peale andmete läbitöötamist
05.01.2020	jätkusuutlik ettevõtlus	189 000	97
06.01.2020	vastutustundlik ettevõtlus	97 800	95
11.01.2020	jätkusuutlik ettevõtte	475 000	180
26.01.2020	vastutustundlik ettevõtte	212 000	125
12.01.2020	ettevõtte sotsiaalne vastutus	793 000	150
12.01.2020	jätkusuutlik areng	240 000	107
Kokku		2 006 800	754

Allikas: autorite koostatud.

Lisa 3. Valimi ettevõtted maakondade lõikes

Asukoht	Ettevõtete arv	Osakaal
Harjumaa	355	79%
Tartumaa	42	9%
Ida-Virumaa ja Lääne-Virumaa	19	4%
Pärnumaa, Saaremaa ja Läänemaa	16	4%
teised maakonnad	20	4%
Kokku	452	100%

Allikas: autorite koostatud.

Lisa 4. Näitajad, mille kohta koguti andmeid, kodeerimisjuhend

Näitajad			Väärtused
Valimi ettevõtted (lisa 5)			
Äriregistri kood			vabatekst
Ettevõtte nimi			vabatekst
Veebileht			vabatekst
Jrk nr	Näitajad		Väärtused
1	Üldnäitajad (lisa 6 A)		
	1.1	Tegevusala EMTAKi järgi	vabatekst
	1.2	Maakond	vabatekst
	1.3	Ettevõtte vanusegrupp	vabatekst
	1.4	Jätkusuutliku ettevõtluse kajastamine visioonis, missioonis, väärtustes	Jah-1/Ei-0
	1.5	Jätkusuutlikkuse aruande kajastamine veebilehel	Jah-1/Ei-0
	1.6	Eraldi jätkusuutlikkust kajastav alamleht veebilehel	Jah-1/Ei-0
	1.7	Sotsiaalsete ja keskkonnavalaste näitajate toetamine numbriliste faktidega	Jah-1/Ei-0
2	Majandustegevust iseloomustavad näitajad (lisa 6 A)		
	2.1	Müügitulu 2018, EUR	vabatekst
	2.2	Puhaskasum, -kahjum 2018, EUR	vabatekst
	2.3	Omakapitali suurus 31.12.2018, EUR	vabatekst
	2.4	Bilansimaht (varade maht) 31.12.2018, EUR	vabatekst
	2.5	Tööjõukulud 2018, EUR	vabatekst
	2.6	Töötajate keskmine arv taandatuna täistööajale 2018	vabatekst
	2.7	Konsolideeritud või konsolideerimata majandusaasta aruande esitamine	Jah-1/Ei-0

Lisa 4 järg

3	Sotsiaalsed näitajad (lisa 6 B)		
	3.1	Töötervishoid ja -ohutus	Jah-1/Ei-0
	3.2	Töötajate vabatahtliku tegevuse soodustamine	Jah-1/Ei-0
	3.3	Võrdõiguslikkus	Jah-1/Ei-0
	3.4	Inimväärikus	Jah-1/Ei-0
	3.5	Tööjõukasutus ja inimväärne töö	Jah-1/Ei-0
	3.6	Panustamine kogukonna kasvu/ arengusse	Jah-1/Ei-0
	3.7	Kogukonna kaasamine	Jah-1/Ei-0
4	Keskkonnavalased näitajad (lisa 6 B)		
	4.1	Ressursside tõhusam kasutamine	Jah-1/Ei-0
	4.2	Ümbertöötlemine, taaskasutus	Jah-1/Ei-0
	4.3	Vee taas- ja korduvkasutamine	Jah-1/Ei-0
	4.4	Energiatarbimise vähenemine	Jah-1/Ei-0
	4.5	Saasteainete heitkoguste vähendamine	Jah-1/Ei-0
	4.6	Süsiniku jalajälje vähendamine	Jah-1/Ei-0
	4.7	Toodete/ teenuste keskkonnamõju vähendamine	Jah-1/Ei-0
	4.8	Jäätmete vähendamine	Jah-1/Ei-0
	4.9	Kohaliku tooraine kasutamine	Jah-1/Ei-0
	4.10	Öko-, mahetootmise ärimudel	Jah-1/Ei-0

Allikas: autorite koostatud.

Lisa 5. Valimi ettevõtted

Jrk nr	Äriregistri kood	Ettevõtte nimi	Veebileht
1	11256808	3 Selli OÜ	https://heat3.eu/
2	10731756	3 Step IT OÜ	https://ee.3stepit.com/
3	11668959	3M Eesti OÜ	https://www.3m.com.ee/3M/et_EE/company-bal/
4	10034247	A. LE COQ AS	https://www.alecoq.ee/
5	14130999	A.L.M. Automotive OÜ	https://www.mapco.ee/
6	10263947	AA-Sat Professional OÜ	https://www.aasat.eu/
7	10095355	ABB AS	https://new.abb.com/ee
8	10844561	ABC Motors AS	https://www.abcmotors.ee/
9	11514498	Aberg Express OÜ	https://aberg-express.com/et/
10	12090646	ABS Pumps & Services OÜ	https://www.sulzer.com/
11	11416399	ACO NORDIC OÜ	http://www.aco.ee/esileht/
12	11117946	ACTY OÜ	https://www.acty.ee/
13	10903252	Addenda OÜ	https://www.addenda.ee/
14	10474271	ADM Interactive OÜ	https://www.adm.ee/
15	10932555	Admiral Markets AS	https://admiralmarkets.ee/
16	11838516	Admiral Markets Group AS	https://admiralmarkets.ee/
17	12084321	Advanced Sports Installations Europe AS	http://sportsinstallations.com/
18	10066299	Adven Eesti AS	https://www.adven.ee/ee/
19	12290629	Advokaadibüroo A. Ratnikov & Partners OÜ	http://www.ratnikovab.com/
20	12537320	Advokaadibüroo Alterna OÜ	http://www.alternalaw.ee/est/firmas t
21	14354670	Advokaadibüroo LINDEBERG OÜ	https://lindeberg.legal/
22	12045166	Advokaadibüroo LMP OÜ	https://lmp.ee/
23	10876331	Advokaadibüroo Sorainen AS	https://www.sorainen.com/

Lisa 5 järg

24	10288628	Advokaadibüroo TGS Baltic AS	https://www.tgsbaltic.com/ee/
25	10282034	Agentuur La Ecwador OÜ	https://laecwador.ee/
26	10901000	Ahola Transport OÜ	https://www.aholatransport.com/et/
27	10040259	Airproxy AS	http://www.airproxy.eu/
28	10619261	Airwave OÜ	https://www.airwave.ee/
29	11026928	Akso-Haus OÜ	https://www.aksohaus.ee/
30	10035241	Alfons Hakans AS	https://www.alfonshakans.fi/
31	10970521	Altairbalt OÜ	http://www.altairbalt.ee/et/
32	12733110	Ampler Bikes OÜ	https://amplerbikes.com/
33	12357173	Ampron OÜ	https://www.ampron.eu/
34	10095579	Amserv Grupi AS	https://www.amserv.ee/
35	10236815	Antalis AS	https://www.antalisee/business/home.htm
36	11371283	Antonio Trade OÜ	https://antoniotrade.ee/
37	12519842	Ardor OÜ	http://www.ardor.ee/
38	10239601	Arkogren OÜ	https://arkogren.ee/et
39	12131463	Arro Keraamika OÜ (Lind Keraamika OÜ)	https://www.liisuarro.com
40	10218208	Arrow Electronics Estonia OÜ	https://www.arrow.com/
41	12119924	Artisana OÜ	https://www.stellasoamlais.com/
42	11589757	Arucad Süsteemid OÜ	http://www.arucad.ee/
43	10116821	ASSA ABLOY Baltic AS	https://www.assaabloy.ee/et/local/ee/
44	14131711	Aston Synthetics OÜ	http://www.asnonwovens.com.tr/
45	11177055	Asula OÜ	https://asula.ee/
46	10283692	Auto-Bon AC AS	https://www.autobon.ee/
47	11515090	Auto-BON Baltic OÜ	https://www.peugeot.ee/et/
48	10283625	Autospirit AS	http://www.autospirit.ee/

Lisa 5 järg

49	11545275	AV Media Partners OÜ	https://www.mollusk.ee/
50	11341336	Avaron Asset Management AS	https://www.avaron.com/?lang=et
51	10503541	Avesco AS	https://www.avesco-cat.com/
52	10649173	AVON EESTI OÜ	https://my.avon.ee/
53	11925020	B.EST Solutions Estonia OÜ	https://bestsolutions.ee/
54	10463296	Bahr Pump OÜ	https://www.pump.ee/index.php/et/
55	11419647	BaltCap AS	https://www.baltcap.com/
56	10173061	Balti Ekspressreise OÜ	http://www.balticexpresstours.ee/
57	10344249	Baltic Agro AS	https://www.balticagro.ee/
58	10346159	Baltic Agro Machinery OÜ	https://balticagromachinery.com/
59	10619953	Baltic Pulp & Paper OÜ	http://bpp.ee/
60	10144415	Baltika AS	http://www.baltikagroup.com/et/
61	10774041	Baltliner OÜ	http://www.baltliner.ee/eng/g19
62	10393236	Baltoscandia Tours OÜ	http://www.baltoscandia.ee/
63	10270580	Barrus AS	http://www.barrus.ee/
64	11866180	BAUHAUS Eesti UÜ	https://www.bauhaus.ee/
65	11527064	Bayer OÜ	https://www.bayer.ee/
66	10024510	BE Group AS	https://www.begroup.ee/
67	10199221	Begores OÜ	https://begores.com/
68	10183757	Bigbank AS	https://www.bigbank.ee/
69	10068499	BLRT Grupp AS	https://www.blrt.ee/ee/
70	11276509	bnt Advokaadibüroo OÜ	https://www.bnt.eu/et/
71	12417834	Bolt Technology OÜ	https://bolt.eu/et/
72	11398856	Bonava Eesti OÜ	https://www.bonava.ee/
73	10376930	British American Tobacco Estonia AS	https://www.bat.com/group/sites/UK_9D9KCY.nsf/vwPagesWebLive/DO9FCC2K
74	10459567	Bureau Veritas Eesti OÜ	https://www.bureauveritas.ee/

Lisa 5 järg

75	10056042	Cargobus OÜ	https://www.cargobus.ee/ee
76	12639635	Cargolink OÜ	https://www.cargolink.ee/
77	11200535	CERTEX EESTI OÜ	https://www.certex.ee/
78	10139213	CF&S Estonia AS	https://www.cfs.ee/index.html
79	12670125	Chaga OÜ	https://chagahealth.eu/
80	10201136	Clemco Baltic OÜ	https://www.clemco-international.com/en
81	11405467	Cleveron AS	https://cleveron.com/
82	12275096	CM Tallinn AS	https://www.copmer.com/
83	10345833	Coca-Cola HBC Eesti AS	https://baltics.coca-colahellenic.com/et/
84	10514361	Colordia AS	http://colordia.ee/
85	12699057	Comodule OÜ	https://www.comodule.com/
86	10237832	Coop Pank AS	https://www.cooppank.ee/
87	12099311	CreAm OÜ	http://www.cream.ee/
88	10083398	Curo Viljandi OÜ	http://www.curo.ee/
89	10417646	CWT Estonia AS	https://kalevatravel.ee/
90	10608151	Dammix Mets OÜ	https://dmmets.ee/
91	10357045	Danspin AS	http://www.danspin.ee/
92	10237594	DBT AS	https://www.dbt.eu/
93	10451175	DHL Express Estonia AS	https://www.logistics.dhl/ee-et/home.html
94	10613494	Diapol Granite OÜ	https://diapol.ee/
95	12973050	Digital Mind OÜ	https://digitalmind.ee/
96	10107437	Dimedium AS	https://www.dimedium.ee/
97	10092256	DPD Eesti AS	https://www.dpd.com/ee/
98	10342368	DSV Estonia AS	https://www.ee.dsv.com/
99	10245748	Eastman Specialties OÜ	https://www.eastman.com/Pages/Home.aspx

Lisa 5 järg

100	10592409	Ecometal AS	http://www.ecometal.ee/
101	10190898	Eden Springs Estonia OÜ	https://www.edensprings.ee/
102	10098649	Eesti AGA AS	https://www.linde-gas.ee/et/index.html
103	10421629	Eesti Energia AS	https://www.energia.ee/et/avaleht
104	10178905	Eesti Gaas AS	https://www.gaas.ee/
105	12005971	Eesti Koolitus- ja Konverentsikeskus OÜ	https://www.eestikonverentsikeskus.ee/
106	12394062	Eesti Metsameister OÜ	https://eestimetsameister.ee/
107	11083514	EESTI PANDIPAKEND OÜ	https://eestipandipakend.ee/
108	10328799	Eesti Post AS	https://www.omniva.ee/
109	11575838	Eesti Raudtee AS	https://www.evr.ee/et/
110	12249762	Eesti Teed AS	https://www.eestiteed.eu/
111	10361785	Eesti Viljasalv OÜ	https://eviljasalv.ee/
112	11097051	EG Ehitus AS	https://www.ege.ee/
113	12310585	Ehitustrust AS	http://ehitustrust.ee/
114	10036401	EKLT OÜ	http://www.eklt.ee/; https://www.ups.com/ee/et/Home.page
115	10412264	Elbest Kaubandus OÜ	http://www.elbest.ee/
116	11022625	Elering AS	https://elering.ee/
117	10080744	Elis Textile Service AS	https://www.berendsen.ee/
118	10178070	Elisa Eesti AS	https://www.elisa.ee/
119	10510593	Elkdata OÜ	https://www.veebimajutus.ee/
120	10064981	Elke Grupi AS	https://www.elkegrupp.ee/
121	11271015	Elke Mustakivi AS	https://www.elke.ee/
122	10000805	Elke Mustamäe AS	https://www.elke.ee/
123	10496404	Elkon Elekter OÜ	http://www.elkon.ee/
124	10344152	Ellex Raidla Advokaadibüroo OÜ	https://www.ellex.ee/

Lisa 5 järg

125	10776322	Elme Metall OÜ	http://www.elmemetall.eu/et/
126	12994939	Elmo Rent OÜ	http://info.elmorent.ee/
127	11044696	Emajõe Veevärk AS	https://www.evv.ee/
128	12802319	Embach Ehitus OÜ	https://www.embach.ee/
129	11445550	Empower AS	https://www.empower.ee/
130	11019793	Energel Estonia OÜ	http://www.energel.ee/
131	11511956	Energiapartner OÜ	http://www.energiapartner.ee/
132	10226648	Energiatehnika OÜ	https://www.energiatehnika.ee/
133	11045112	Enics Eesti AS	https://enics.com/
134	10259242	ENSTO ENSEK AS	https://www.ensto.com/et/
135	10449959	Entec Eesti AS	http://www.entec.ee/
136	10393070	Epicor Software Estonia AS	https://www.epicor.com/en-eu/
137	10286428	Epopõrand-R OÜ	http://www.epox.ee/
138	11460638	E-Produkt OÜ	https://eprodukt.ee/
139	10017013	ERGO Insurance SE	https://www.ergo.ee/
140	10005211	Ericsson Eesti AS	https://www.ericsson.com/en
141	10877299	Ernst & Young Baltic AS	https://www.ey.com/ee/en/home/ey-estonia
142	12129472	Est Facade OÜ	https://www.facade.ee/
143	10416492	Estanc AS	https://estanc.ee/
144	10239788	ESTKO AS	https://estko.ee/
145	11023493	Estma OÜ	https://www.estma.ee/ee/
146	10679323	Estonian Cell AS	https://www.estoniacell.ee/
147	10874607	Estover OÜ	https://www.estover.ee/
148	10462380	ETS Nord AS	https://www.etsnord.ee/
149	12846038	Euro Gulf OÜ	https://euro-gulf.com/et/
150	12620073	Eurobio Lab OÜ	http://www.eurobiolab.com/est

Lisa 5 järg

151	11944023	Eurobra OÜ	http://www.eurobra.ee/ee/
152	12977378	Evocon OÜ	https://evocon.com/
153	10928619	Farmi Piimatööstus AS	https://www.farmi.ee/
154	10333205	Fenestra AS	http://www.fenestra.ee/
155	12958553	Finesto OÜ	https://www.finesto.ee/
156	11040445	Fishmarket OÜ	http://www.fishmarket.ee/aboutusest.html
157	11414265	Flir Systems Estonia OÜ	https://www.flir.com/
158	10319889	Fontes PMP OÜ	https://www.fontes.ee/
159	12114252	Fortum Eesti AS	https://www.fortum.ee/
160	10641763	Fortum Tartu AS	https://www.fortumtartu.ee/
161	11378397	Fortumo OÜ	https://fortumo.com/
162	10823441	Freesport Trading OÜ	https://www.freesport.ee/
163	10682319	Frend Trade OÜ	https://www.weleda.ee/
164	12703959	FUCHS LUBRICANTS ESTONIA OÜ	https://www.fuchs.com/baltics/ee/
165	10908611	Fysioline Eesti OÜ	https://www.fysioline.ee/
166	10022095	G4S Eesti AS	https://www.g4s.ee/
167	10089357	Glamox AS	https://glamox.com/ee
168	10384467	Grant Thornton Baltic OÜ	https://www.grantthornton.ee/
169	11527087	Green Management OÜ	http://gegrassinstallations.com/
170	11955191	Greenspirit OÜ	https://www.greenspirit.ee/
171	11094211	GRIFS OÜ	https://www.grifsag.ee/
172	10497964	Haart Ehitus OÜ	https://haart.ee/
173	12120169	Hagen&Partners OÜ	http://hagen.ee/language/et/
174	11972226	Halver Mööbel OÜ	https://www.halver.ee/
175	11199312	Hamburg ja Partnerid OÜ	https://www.hamburg.ee/
176	12867856	Hansa Diesel OÜ	http://www.hansadiesel.com/

Lisa 5 järg

177	10484631	Hansa Medical OÜ	https://hansamedical.ee/
178	10715289	Hansatrans OÜ	http://hansatrans.ee/
179	11134577	Hansavest Rental OÜ	https://hansavest.com/
180	12507520	Harford Marine OÜ	http://www.harfordmarine.ee/
181	10029524	Harju Elekter AS	https://www.harjuelekter.com/et
182	10282927	Harmet OÜ	https://www.harmet.ee/
183	12766090	Harvia Estonia OÜ	https://harvia.fi/
184	10300192	Hearum AS	http://www.hearum.ee/
185	10112941	Hekotek AS	http://www.hekotek.ee/
186	10390953	Hilti Eesti OÜ	https://www.hilti.ee/
187	10572944	Holzland OÜ	http://www.palkmaja.eu/
188	10775392	Humana Sorteerimiskeskus OÜ	https://www.humanae.ee/
189	10973637	Humanlink Estonia OÜ	https://humanlink.fi/ee/
190	11159436	Husqvarna Eesti OÜ	https://www.husqvarna.com/ee/
191	12561761	Huum OÜ	https://huum.ee/
192	12805467	Höhle OÜ	http://www.hohle.ee/
193	10822068	Ida-Tallinna Keskhaigla AS	https://www.itk.ee/
194	10100168	If P&C Insurance AS	https://www.if.ee/ifist
195	12397439	Iglu OÜ	https://www.iglu.ee/
196	14255502	Imlitex Eesti OÜ	https://www.imlitexenergy.ee/
197	10637036	Incap Electronics Estonia OÜ	https://incapcorp.com/kuressaare-factory/
198	11182369	Infolevi OÜ	https://www.klotsipood.ee/
199	11224916	Intelligentne Grupp OÜ	https://intelligentne.ee/
200	10036074	Intrum Estonia AS	https://www.intrum.ee/
201	12234281	Isolta Baltic OÜ	https://www.isolta.ee/
202	10493541	J.S. Inseneribüroo OÜ	http://www.jsengineering.ee/

Lisa 5 järg

203	11364939	Janno Partnerid OÜ	http://jannopartnerid.ee/
204	10348263	JCDecaux Eesti OÜ	https://www.jcdecaux.ee/
205	10613270	Jetoil AS	http://www.jetoil.ee/auth/login?ReturnUrl=%2f
206	12881537	K1R OÜ	https://www.kohvikmuna.ee/
207	11100288	Kaamos Ehitus OÜ	https://kaamos.ee/#1
208	10886418	Kaamos Group OÜ	https://kaamos.ee/#1
209	10886401	Kaamos Kinnisvara AS	https://kaamos.ee/#1
210	10965224	Kaamos Timber AS	https://www.vitebsk-lesopilka.com/
211	11424080	Kapitel AS	www.kapitel.ee
212	12080978	Karsgemi OÜ	http://www.karsgemi.eu/
213	10496054	Katoen Natie Eesti AS	https://www.katoennatie.com/
214	12305124	Kaubamaja AS	https://www.kaubamaja.ee/
215	11195745	Kaul Projekt OÜ	https://kaul.ee/
216	10813342	Kawe AS	http://kawe.ee/
217	10960066	Keeptrade OÜ	http://www.keeptrade.ee/
218	10312396	KIA Auto AS	https://www.kia.ee/
219	10665456	KiiltoClean Oü	http://www.kiiltoclean.com/ee/
220	10789201	KL Partners OÜ	http://www.klpartners.ee/
221	11400814	Kliinik32 OÜ	https://www.kliinik32.ee/
222	11548304	Knoobus OÜ	https://www.knoobus.ee/
223	10793786	Koidulapark Hotell OÜ	https://koidulaparkhotell.ee/
224	10175232	KomerK AS	https://komerk.ee/est/
225	10702447	Konekesko Eesti AS	http://www.konekesko.com/et-EE/
226	10096082	KPMG Baltics OÜ	https://home.kpmg/ee/et/home.html
227	12395854	KRC Ehitus OÜ	http://www.krc.ee/

Lisa 5 järg

228	10876561	Krone ScanBalt OÜ	https://www.krone-trailer.com/eesti/
229	10156772	Kunda Nordic Tsement AS	https://www.knc.ee/et
230	11229728	Landcapital OÜ	https://landcapital.ee/
231	14208365	Lars Laj Eesti OÜ	http://www.larslaj.ee/
232	12094414	Leib Restoran OÜ	https://www.leibresto.ee/
233	10151071	Lemeks AS	http://www.lemeks.ee/tutvustus.html
234	11098261	LHV Group AS	https://www.lhv.ee/et/
235	10539549	LHV Pank AS	https://www.lhv.ee/
236	10333553	Lindström OÜ	https://lindstromgroup.com/ee/
237	10117341	Liviko AS	https://liviko.ee/
238	10364192	Logistika Pluss OÜ	https://logistikapluss.ee/
239	11070535	Logotrade OÜ	https://www.logo.ee/et , http://www.logotrade.ee/
240	10743386	Lokaator OÜ	http://www.lokaator.ee/
241	11544988	Loov Organic OÜ	https://loovfood.com/
242	12396109	Lubtec OÜ	https://www.lubtec.ee/
243	10894702	Luku Service OÜ	http://www.lukuservice.ee/
244	11315936	Luminor Bank AS	https://www.luminor.ee/ee/
245	10092807	Lux Express Estonia AS	https://www.luxexpress.eu/
246	12618797	M.K. International OÜ	http://mkdoor.ee/fi/yhteystiedot/m-k-international-ou-2/
247	10209474	Maag Grupp AS	https://www.maag.ee/
248	10099531	Mainor AS	http://mainor.ee/
249	10348595	Mainor Ülemiste AS	https://www.mainorulemiste.ee/
250	11726740	Mamo Food OÜ	https://mamo.ee/
251	14095062	Mane Corporate Finance OÜ	https://cfoadvisor.eu/
252	11052968	Manpower OÜ	https://humanage.manpower.ee/

Lisa 5 järg

253	11559549	Mariland Group OÜ	http://www.mariland.ee/
254	10028637	Markit Eesti AS	https://www.markit.eu/ee/et/Default.aspx
255	10315093	Matogard OÜ	http://www.matogard.ee/
256	10638910	Maurino OÜ	https://sunwood-house.com/
257	10039055	Mayeri Industries AS	https://mayeri.eu/
258	11992915	MBR Metals OÜ	http://www.mbrmetals.com/
259	11946246	Mediq Eesti OÜ	https://www.mediq.ee/
260	10431936	Megameedia Grupp OÜ	https://megameedia.ee/
261	10105941	Meris OÜ	http://www.meris.ee/
262	11520257	Merko Ehitus AS	https://group.merko.ee/
263	10000573	Metaprint AS	https://metaprint.com/
264	11272032	Metsaharvenduse OÜ	http://www.metsaharvenduse.ee/
265	10326257	Metsä Forest Eesti AS	https://www.metsaforest.com/ee/Pages/default.aspx
266	10084452	Meveda OÜ	http://meveda.ee/meveda/
267	10955527	Microsoft Estonia OÜ	https://www.microsoft.com/et-ee/
268	14102069	Miltton Public Affairs OÜ	https://www.miltton.ee/
269	12511007	Mokoko Labs OÜ	https://mokoko.ee/
270	10931969	Moller Auto Pärnu OÜ	https://mollerauto.ee/
271	10195513	Moller Auto Tallinn OÜ	https://mollerauto.ee/
272	11131478	Moller Auto Viru OÜ	https://mollerauto.ee/
273	10957294	Monitek Grupp OÜ	http://web.monitek.ee/
274	11275272	Moodul Projekt OÜ	http://moodulprojekt.ee/
275	12617332	MRPeasy OÜ	https://www.mrpeasy.com/
276	10785159	MTF Logistics AS	http://www.mtflogistics.ee/index.php/et/
277	10994088	Multilingua Keelekeskus OÜ	https://multilingua.ee/keelekeskuss

Lisa 5 järg

278	10844153	Mölnlycke Health Care OÜ	https://www.molnlycke.ee/
279	11984040	My City Hotel OÜ	https://www.mycityhotel.ee/
280	10359206	Nasdaq Tallinn AS	https://nasdaqbaltic.com/et/meist/nasdaq-tallinna-bors/
281	10040443	NATE NM OÜ	http://www.camfil.ee/
282	10167511	Neste Eesti AS	https://www.neste.ee/ee
283	10281968	NG Investeeringud OÜ	https://www.nginvest.ee/
284	11176771	NJORD Advokaadibüroo OÜ	https://www.njordlaw.com/et
285	11879774	NO ICE OÜ	https://noice.ee/et
286	12010357	Nordcel Climate OÜ	http://www.nordcel.ee/
287	10099962	Nordecon AS	http://www.nordecon.com/
288	10647027	Nordecon Betoon OÜ	https://nobe.ee/
289	10359185	Nordic Contractors AS	www.nordiccontractors.com
290	11149337	Nordic Hotels OÜ	https://www.nordichotels.eu/
291	10845709	Nordic Houses KT OÜ	https://www.nordichouses.eu/
292	10656606	Nordkalk AS	https://www.nordkalk.ee/
293	10687015	Nores Plastic OÜ	https://www.nores.ee/et/
294	10391131	Nortal AS	https://nortal.com/
295	11025345	Northern Horizon Capital AS	https://www.nh-cap.com/
296	11013879	Novatours OÜ	https://www.novatours.ee/
297	12566327	Novira Capital OÜ	https://novira.ee/
298	10718773	Novotrade Invest AS	http://www.vnk.ee/index.php/ee/
299	10672769	OBO BETTERMANN OÜ	https://obo.ee/et-ee
300	10136870	Olerex AS	https://olerex.ee/
301	14437516	Olympic Entertainment Group AS	https://ee.olympic-casino.com/
302	11333466	Omnicomm OÜ	https://www.omnicomm-world.com/
303	11575850	Operail AS	https://operail.com/et/

Lisa 5 järg

304	11267031	Orkla Eesti AS	https://www.orkla.ee/
305	14151278	Orkos Estonia OÜ	https://www.orkos.ee/ettevotest
306	10960209	Orlen Eesti OÜ	http://www.orlen.ee/
307	10842208	OSHINO Electronics Estonia OÜ	http://www.oshino.ee/
308	12315039	Pagar Võtaks OÜ	http://www.pagarvotaks.ee/
309	10955970	Paivet OÜ	https://paivet.ee/
310	10193856	Parme Trans OÜ	http://parmetrans.ee/et/
311	10084564	Parmet AS	https://www.parmet.ee/
312	10139785	Paulig Coffee Estonia AS	https://www.paulig.ee/ee
313	14426582	Paysera EE OÜ	https://www.paysera.ee/v2/et-EE/index
314	10161572	PDL Logistic OÜ	http://pdl.ee/et/
315	11371797	Peikko Eesti OÜ	https://www.peikko.ee/
316	11293991	Pent OÜ	http://www.pentflooring.com/
317	14249111	Pepco Estonia OÜ	https://pepco.ee/
318	10438708	PepsiCo Eesti AS	https://pepsico.ee/
319	12240264	PereTec OÜ	http://www.peretec.eu/
320	10038417	Perfopaber OÜ	http://www.perfopaber.com/
321	10230994	Pernod Ricard Estonia OÜ	https://www.pernod-ricard-sweden.com/et/
322	10299709	PK Oliver AS	https://pkoliver.ee/
323	10858008	PKC Eesti AS	https://www.pkcgroup.com/
324	14003060	Plekikeskus OÜ	https://plekikeskus.ee/
325	11919806	Plusplus Capital AS	https://plusplus.ee/
326	12915845	Post11 OÜ	http://www.post11.com/
327	10030700	Premia Tallinna Külkhoone AS	https://www.premia.ee/
328	10142876	PricewaterhouseCoopers AS	https://www.pwc.com/ee/et/

Lisa 5 järg

329	12430378	Prime Line OÜ (Kasvumaja)	https://www.kasvumaja.ee/
330	10240705	Prime Partner AS	https://www.primepartner.eu/
331	10704305	Pro Lift OÜ	http://prolift.ee/
332	11968704	Progressor Õigusbüroo OÜ	https://progressor.ee/
333	11045626	Projector OÜ	https://projector.ee/et/ettevottest/
334	12504177	Puljong OÜ	https://fsgoods.ee/et/
335	10299916	Puukeskus AS	https://www.puukeskus.ee/
336	10103586	Põldma Kaubanduse AS	https://www.denimdream.com/
337	10120395	PÄRNU VESI AS	https://www.parnuvesi.ee/
338	10306295	Quadri Grupi AS	http://signode.ee/
339	11040356	RABEN EESTI OÜ	https://eesti.raben-group.com/
340	10235879	Rademar OÜ	https://www.rademar.ee/
341	10306958	Ragn-Sells AS	https://www.ragnsells.ee/
342	10199349	Ramirent Baltic AS	https://www.ramirent.ee/
343	12683760	RecruiTech OÜ	https://www.talentmill.ee/et/
344	11193077	Recruitment Estonia OÜ	https://cvo.ee/
345	10426131	Rentokil OÜ	https://www.rentokil.ee/
346	12703942	Replace OÜ	https://replacegroup.com/
347	12463308	Revismo OÜ	https://revismo.com/
348	10202704	Reyktal AS	https://www.reyktal.ee/
349	10788733	Riigi Kinnisvara AS	https://www.rkas.ee/
350	10263574	Rimi Eesti Food AS	https://www.rimi.ee/
351	10406134	R-Kiosk Estonia AS	https://rkiosk.ee/
352	11533107	RKM Team OÜ	https://www.rkmteam.ee/ , kasipesula.ee
353	11027462	RMP Eesti OÜ	https://www.rmp.ee/
354	10826273	ROBERT BOSCH OÜ	https://www.bosch.ee/

Lisa 5 järg

355	10528216	Rolands Moisejs OÜ	https://rm.lv/et/
356	11347793	Rõngu Pagar OÜ	http://www.rongupagar.ee/
357	10080431	Saint-Gobain Ehitustooted AS	https://www.saint-gobain.ee/
358	10163950	Saint-Gobain Glass Estonia SE	http://www.sekurit.ee/
359	10024332	Sakala Tööstusautomaatika OÜ	https://www.sakt.ee/et/
360	10223818	SAKU LÄTE OÜ	https://sakulate.ee/
361	10030278	Saku Õlletehase AS	https://saku.ee/et/
362	10040727	Sandmani Grupi AS	https://www.sandman.ee/
363	10069889	Sanmal OÜ	http://www.sanmal.ee/
364	10329729	SCA Metsad Eesti AS	https://www.sca.com/sv/skogsagare/
365	12047685	Scandinavian Window OÜ	https://www.swindow.eu/
366	10238872	Scania Eesti AS	https://www.scania.com/ee/et/home.html
367	12387797	Scanmarine Estonia OÜ	https://scanmarine.ee/
368	12354430	Scanola Baltic AS	https://scanolabaltic.ee/et/
369	10393880	Scanweld AS	https://www.scanweld.ee/et/
370	10344947	Schenker AS	https://www.dbschenker.com/ee-et/
371	10004980	Schneider Electric Eesti AS	https://www.se.com/ee/et/
372	11084187	Seafood International OÜ	http://www.fullfish.net/seafood
373	10004252	SEB Pank AS	https://www.seb.ee/
374	10188743	Securitas Eesti AS	https://www.securitas.ee/
375	10379733	Selver AS	https://www.selver.ee/
376	10480395	Shishi AS	https://www.shishi.ee/et
377	10097392	Silberauto AS	www.silberauto.ee
378	10318973	Sillamäe Sadam AS	http://www.silport.eu/index_est.html
379	10327268	Sivitrans OÜ	https://sivitrans.ee/
380	10747013	SK ID Solutions AS	https://www.skidsolutions.eu/

Lisa 5 järg

381	11254947	SKF Estonia OÜ	https://www.skf.com/ee/index.html
382	12264460	Smartlynx Airlines Estonia OÜ	https://www.smartlynx.aero/ee/
383	10940566	Spacecom AS	http://www.spacecom.ee/esileht/
384	12963465	SpeakSmart OÜ	https://www.speaksmart.ee/
385	12128219	SPECAGRA OÜ	https://www.specagra.ee/ , https://www.zetor.ee/
386	10031220	Stell Eesti AS	https://www.ee.issworld.com/
387	11511985	Stora Enso Eesti AS	www.storaenso.com
388	10060701	Swedbank AS	https://www.swedbank.ee/private
389	10434248	Swedbank Liising AS	https://www.swedbank.ee/private
390	11497357	Süvavavva Loodustalu OÜ	https://syvavavva.ee/
391	11761765	Tahe Outdoors OÜ	https://www.taheoutdoors.com/
392	10238429	Tallink Grupp AS	https://www.tallink.com/
393	11206785	Tallinn Airport GH AS	https://groundhandling.ee/?lang=et
394	10223439	Tallinna Kaubamaja Grupp AS	https://www.tkmgroup.ee/
395	10349560	Tallinna Lennujaam AS	https://www.tallinn-airport.ee/
396	10312960	Tallinna Linnatranspordi AS	https://www.tallinnlt.ee/
397	10137319	Tallinna Sadam AS	https://www.ts.ee/
398	11066456	Tallinna Tööstuspargid AS	https://www.ltp.ee/
399	10257326	Tallinna Vesi AS	https://tallinnavesi.ee/
400	10394201	Tammer OÜ	http://www.tammer.ee/
401	10173188	Tamro Eesti AS	https://www.tamrobaltics.com/ee
402	10666674	Tartu Mill AS	https://www.tartumill.ee/
403	10171518	Tartu Terminal AS	https://www.terminaloil.ee/
404	10608866	Tatoli AS	https://www.tatoli.ee/
405	10055700	Tavid AS	https://tavid.ee/
406	11483906	Teamservice OÜ	http://teamserviceee.sitemantic.com/teamserviceee/

Lisa 5 järg

407	10786243	Tech Group AS	http://www.techgroup.ee/
408	11978111	Technopolis Ülemiste AS	https://www.technopolis.ee/
409	10069046	Tele2 Eesti AS	https://tele2.ee/
410	10234957	Telia Eesti AS	https://www.telia.ee/ettevottest/uldinfo/
411	12687657	Timberelement OÜ	https://timberelement.ee/
412	10393756	TNT Express Worldwide Eesti AS	https://www.tnt.com/express/et_e/site/home.html
413	10135758	Toftan AS	http://www.toftan.ee/
414	11407041	Tori Timber OÜ	http://toritimber.com/
415	10013860	Tornator Eesti OÜ	https://www.tornator.ee/
416	10234087	Toyota Baltic AS	https://www.toyota.ee/
417	10962823	TPJ Inseneribüroo OÜ	http://www.tpj.ee/
418	10281098	Transocean Eesti OÜ	http://www.transocean.ee/et/
419	12504929	Trasser OÜ	https://www.rohepakend.ee/
420	10047362	TREV-2 Grupp AS	https://www.trev2.ee/et/
421	12678055	TS Laevad OÜ	https://www.praamid.ee/wp
422	10087893	Türi Bel-Est OÜ	http://www.belest.ee/
423	11022157	UATL Law Firm OÜ	http://www.uatl.ee/
424	11454968	V.P&P OÜ	http://www.noro-rohre.de/en/kontakt/vertretungen/www.noro.ee
425	10261303	Valio Eesti AS	https://www.valio.ee/
426	10533890	Vara Saeveski OÜ	https://woodwell.ee/vara-saeveski#Ettevottest
427	11911087	Varajase Kaasamise Keskus OÜ	https://www.vkkeskus.ee/
428	12767209	Vemek Grupp OÜ	https://vemek.eu/
429	10120596	Wendre AS	http://www.wendre.ee/
430	10779220	Vertex Investment OÜ	https://www.vertex.ee/
431	10899600	Vestman Energia AS	https://www.vestman.ee/

Lisa 5 järg

432	12696751	Viaston Infra OÜ	http://www.viaston.ee/
433	10642107	Vičiunai Baltic OÜ	http://www.vici.ee/
434	12495260	Widni Baltic OÜ	http://www.widnibaltic.ee/
435	10188252	Viessmann Ref Baltics OÜ	https://kylm.viessmann.ee/
436	10041320	Viimsi Keevitus AS	https://viimsikeevitus.ee/
437	11897766	Villapai OÜ	http://www.villapai.ee/
438	12145399	Wine Consult OÜ	http://www.veinisober.ee/
439	10087284	VIP Reisid OÜ	https://www.vipreisid.eu/
440	12390236	Viplast Service OÜ	http://viplast.ee/et/
441	10622518	Wirtgen Eesti OÜ	https://www.wirtgen-group.com/en-ee/company/wirtgen-group/
442	12357641	Virtuaalettevõte OÜ	https://xn--virtuaalettevte-4sb.ee/
443	10490531	Viru Keemia Grupp AS	https://www.vkg.ee/
444	10773648	Viru RMT OÜ	https://virurmt.com/
445	11424973	Wisecounter OÜ	https://www.wisecounter.ee/
446	10528765	VKG Oil AS	https://www.vkg.ee/
447	10069228	Voglers Eesti OÜ	http://www.voglers.ee/
448	10280259	WRIS AS	https://www.wris.ee/est/esileht
449	12696455	VSV Betoon OÜ	http://vsvbeton.ee/
450	12424314	Öllennaut OÜ	http://ollennaut.ee/
451	11218239	Ösel Consulting OÜ	http://oeselconsulting.ee/
452	10093801	YIT Eesti AS	https://www.yit.ee/avaleht

Allikas: autorite koostatud.

Lisa 6 A. Algandmed

Jrk nr	Näitaja													
	1.1	1.2	1.3	1.4	1.5	1.6	1.7	2.1	2.2	2.3	2.4	2.5	2.6	2.7
1	M	Ida-Virumaa	20-29	1	1	1	1	208 924 000	26 909 000	522 730 241	679 112 232	0	94	1
2	C	Harjumaa	10-19	1	1	1	1	223 475 939	10 639 802	167 011 739	189 373 608	17 419 336	625	0
3	G	Harjumaa	20-29	1	0	1	1	23 490 127	30 822	2 747 171	6 479 572	293 010	8	0
4	N	Harjumaa	10-19	1	1	1	1	6 857 969	322 379	3 363 630	4 153 063	5 972 984	354	0
5	C	Harjumaa	20-29	0	1	1	1	167 568 000	-5 105 000	30 778 000	111 952 000	39 841 000	1 324	0
6	G	Harjumaa	10-19	1	1	1	1	9 630 179	855 043	9 695 592	10 432 237	1 005 540	19	0
7	H	Harjumaa	20-29	1	1	1	1	61 097 331	1 711 205	12 676 517	19 593 941	5 437 408	210	0
8	G	Harjumaa	20-29	1	1	1	1	207 872 383	-136 433	23 262 030	51 300 600	1 841 283	50	0
9	G	Harjumaa	10-19	1	1	1	1	1 052 629	142 569	157 139	320 403	576 654	8	0
10	M	Harjumaa	10-19	0	1	1	1	4 097 073	284 714	807 705	1 967 304	1 855 663	15	0
11	H	Harjumaa	20-29	0	1	1	1	949 723 000	40 049 000	485 573 000	1 034 111 000	0	523	1
12	N	Harjumaa	20-29	1	1	1	1	25 003 312	-114 769	27 920 977	33 682 182	6 067 715	206	0
13	C	Harjumaa	10-19	0	1	1	1	202 852 936	19 010 870	152 783 693	188 349 115	4 776 730	85	0

Lisa 6 A järg

14	N	Harjumaa	10-19	1	1	1	1	3 337 360	267 608	2 076 844	2 370 083	1 222 963	25	0
15	G	Harjumaa	10-19	1	1	1	1	7 568 910	241 568	1 467 536	2 247 561	479 727	10	0
16	N	Harjumaa	20-29	1	1	1	1	19 540 000	770 000	14 772 000	19 519 000	11 628 000	991	0
17	D	Harjumaa	30-49	1	1	1	1	875 300 000	110 600 000	1 859 600 000	3 559 100 000	168 100 000	5 678	1
18	M	Harjumaa	20-29	1	0	1	1	6 738 250	700 460	1 771 739	4 824 460	1 144 457	31	0
19	H	Harjumaa	20-29	0	0	1	0	94 178 000	918 000	35 123 000	94 644 000	32 298 000	2 014	1
20	C	Harjumaa	20-29	1	1	1	1	74 786 976	1 214 738	42 372 504	55 203 472	9 513 419	407	0
21	G	Harjumaa	10-19	0	1	1	1	3 940 407	86 386	253 229	1 044 606	360 799	13	0
22	E	Harjumaa	50-69	1	1	1	0	122 510 000	3 676 000	107 440 000	253 003 000	0	0	1
23	C	Lääne-Virumaa	10-19	1	1	1	1	90 484 000	15 015 000	55 441 000	90 549 000	2 909 000	89	0
24	G	Harjumaa	20-29	1	1	1	0	57 900 000	3 199 000	17 031 000	30 645 000	1 389 000	27	0
25	C	Harjumaa	30-49	1	0	0	1	120 800 000	1 500 000	58 575 000	66 734 000	0	28	1
26	G	Harjumaa	20-29	1	1	1	1	1 282 576	70 458	613 483	856 008	135 044	2	0
27	C	Harjumaa	20-29	1	0	1	1	18 748 296	1 011 007	4 110 240	21 606 027	4 529 175	133	0
28	D	Harjumaa	alla 10	1	1	1	1	19 280 000	6 430 000	32 646 000	82 421 000	2 104 000	52	0
29	H	Harjumaa	70 ja enam	1	1	1	1	92 031 000	-1 986 000	355 121 000	608 105 000	11 013 000	317	1

Lisa 6 A järg

30	G	Harjumaa	20-29	0	1	1	1	31 255 000	-3 396 000	-2 750 000	13 186 000	0	163	1
31	G	Harjumaa	20-29	1	1	1	1	374 271 000	1 048 000	3 668 000	59 293 000	31 117 000	2 130	0
32	G	Harjumaa	10-19	1	0	1	0	46 256 235	601 407	8 833 505	14 648 205	3 079 909	79	0
33	N	Harjumaa	10-19	1	1	1	1	5 374 360	30 892	207 276	487 081	808 671	27	0
34	C	Harjumaa	20-29	0	0	1	0	49 948 000	12 651 000	26 369 000	31 635 000	4 828 000	184	0
35	C	Harjumaa	10-19	1	1	1	1	79 601 439	6 723 537	60 543 798	70 906 566	11 374 531	613	0
36	N	Harjumaa	20-29	1	1	1	1	15 361 577	2 557 632	7 515 423	10 316 352	3 134 910	112	0
37	J	Harjumaa	20-29	1	0	0	0	109 756 000	22 292 000	94 937 000	106 763 000	19 597 000	631	0
38	C	Lääne-Virumaa	20-29	1	1	1	1	48 635 000	25 901 000	87 319 000	95 531 000	6 471 000	184	0
39	B	Lääne-Virumaa	10-19	1	0	1	1	16 786 186	383 344	8 218 133	14 176 200	2 473 982	94	0
40	N	Harjumaa	20-29	0	1	1	1	9 306 683	165 854	4 478 210	5 998 112	6 692 981	435	0
41	J	Harjumaa	20-29	1	0	1	0	301 939 000	32 278 000	158 717 000	308 013 000	61 047 000	1 662	0
42	C	Tartumaa	10-19	0	1	1	0	107 882 781	4 770 770	23 764 827	55 084 057	13 238 139	704	0
43	C	Harjumaa	20-29	1	1	1	1	701 637 000	3 381 000	46 170 000	263 841 000	37 165 000	1 495	0
44	L	Harjumaa	10-19	0	0	1	0	106 486 000	16 773 000	408 135 000	609 086 000	0	227	1

Lisa 6 A järg

45	C	Ida-Virumaa	20-29	1	1	1	1	214 470 641	3 655 299	314 992 274	463 950 394	0	692	0
46	C	Tartumaa	70 ja enam	1	0	1	0	70 377 000	12 272 000	94 135 000	105 613 000	8 307 000	305	0
47	G	Harjumaa	alla 10	1	1	1	1	967 753	8 835	115 375	169 335	160 269	4	0
48	G	Harjumaa	20-29	1	1	1	1	25 083 000	1 735 000	31 146 000	36 571 000	4 074 000	94	0
49	G	Harjumaa	20-29	0	1	1	1	21 516 000	2 972 000	4 201 000	5 463 000	1 852 000	45	0
50	G	Harjumaa	10-19	1	0	1	0	7 414 369	334 318	1 575 937	3 174 924	1 305 229	40	0
51	G	Harjumaa	20-29	1	1	1	1	13 655 000	250 000	546 000	2 939 000	777 000	15	0
52	F	Harjumaa	20-29	1	0	1	0	95 225 000	3 274 000	23 748 000	43 493 000	13 192 000	387	0
53	G	Harjumaa	10-19	1	0	1	1	346 107	39 527	156 254	232 642	25 140	2	0
54	C	Harjumaa	10-19	1	0	1	0	7 407 669	-11 577	808 123	2 633 255	1 319 279	50	0
55	C	Pärnumaa	20-29	1	0	0	0	109 633 116	6 901 024	54 495 757	68 322 697	13 338 509	759	0
56	F	Tartumaa	alla 10	0	1	1	1	1 006 423	145 611	192 085	340 279	97 224	7	0
57	G	Harjumaa	20-29	1	1	1	0	2 764 631	83 072	292 657	481 013	166 294	2	0
58	H	Harjumaa	20-29	1	0	0	1	10 829 199	219 750	1 785 374	3 118 648	4 800 565	274	0
59	G	Harjumaa	10-19	0	0	1	1	4 652 116	189 017	1 141 253	1 869 988	518 349	14	0

Lisa 6 A järg

60	M	Harjumaa	20-29	1	0	1	1	2 360 226	234 872	304 888	480 975	1 139 402	21	0
61	H	Harjumaa	20-29	0	0	1	0	96 852 191	1 425 374	4 545 800	17 664 910	7 747 137	173	0
62	I	Harjumaa	10-19	1	0	1	0	9 240 410	968 761	2 756 531	3 424 967	2 387 758	128	0
63	G	Harjumaa	20-29	1	1	1	0	14 314 978	-1 536 347	7 710 578	8 612 748	578 956	20	0
64	G	Harjumaa	20-29	1	1	1	0	279 850 376	2 691 231	30 384 010	86 694 917	2 345 407	37	0
65	K	Tartumaa	20-29	0	1	1	0	72 034 000	17 526 000	117 643 000	526 795 000	14 711 000	413	1
66	C	Harjumaa	20-29	0	0	0	0	91 418 000	5 407 000	17 173 933	30 993 456	12 536 122	502	1
67	H	Harjumaa	20-29	0	0	1	0	7 265 042	2 898 974	14 994 232	45 404 020	988 899	26	0
68	M	Tartumaa	10-19	1	0	1	0	644 400	6 944 798	18 012 207	49 620 533	440 875	8	1
69	G	Harjumaa	alla 10	1	1	1	1	1 140 916	-47 480	-86 326	396 999	104 760	3	0
70	K	Harjumaa	50-69	1	0	1	0	681 181 000	30 438 000	223 805 000	249 931 000	2 810 000	64	1
71	K	Harjumaa	20-29	1	1	1	1	156 200 000	63 700 000	833 500 000	6 378 800 000	37 600 000	980	1
72	C	Harjumaa	20-29	1	0	1	1	61 704 000	4 569 000	78 566 000	133 267 000	8 525 000	277	0
73	E	Ida-Virumaa	20-29	1	0	1	0	25 326 076	1 062 227	13 036 233	15 235 825	1 587 384	59	0
74	G	Harjumaa	10-19	1	0	1	0	86 947 334	1 725 630	9 345 566	14 604 374	1 260 929	28	0
75	C	Ida-Virumaa	10-19	1	0	0	0	108 025 000	2 768 000	18 322 104	67 117 009	0	562	1

Lisa 6 A järg

76	C	Harjumaa	20-29	1	0	0	0	39 176 000	3 184 000	9 630 000	24 380 000	0	274	0
77	C	Lääne-Virumaa	alla 10	1	0	1	1	8 723 235	1 246 517	2 730 293	4 801 109	415 125	12	0
78	N	Harjumaa	20-29	0	0	0	1	23 066 417	86 846	1 434 800	2 913 367	1 455 118	47	0
79	G	Tartumaa	20-29	1	0	0	0	4 202 146	-56 631	3 533 835	5 200 761	0	12	1
80	N	Harjumaa	10-19	1	0	1	0	1 824 046	-42 927	162 570	461 969	1 651 099	148	0
81	G	Harjumaa	alla 10	0	0	1	0	91 623 000	2 687 000	13 522 000	24 446 000	9 670 000	623	0
82	D	Harjumaa	10-19	1	0	1	0	142 967 000	18 636 000	384 826 000	948 374 000	8 691 000	221	0
83	A	Harjumaa	20-29	1	0	1	0	6 447 744	28 833 291	136 412 449	138 115 951	304 395	8	0
84	C	Ida-Virumaa	20-29	1	0	1	0	63 831 000	5 380 000	61 536 000	68 229 000	0	169	0
85	G	Harjumaa	20-29	1	0	0	0	7 116 393	268 264	2 610 613	5 509 721	360 610	10	0
86	G	Harjumaa	10-19	0	0	0	0	38 667 919	2 020 270	5 387 248	9 706 812	863 689	40	0
87	H	Harjumaa	10-19	1	0	1	0	3 024 075	217 703	954 625	1 323 991	283 917	13	0
88	H	Harjumaa	20-29	1	0	1	0	32 393 000	6 268 000	76 413 000	178 041 000	11 802 000	350	1
89	G	Harjumaa	alla 10	0	0	0	0	1 451 335	-96 347	-76 347	2 178 536	218 229	10	0
90	C	Harjumaa	20-29	0	0	1	0	6 576 155	907 710	9 779 277	10 966 564	2 348 236	96	0
91	N	Tartumaa	20-29	0	0	1	0	2 420 925	232 263	808 200	2 249 139	869 037	40	0

Lisa 6 A järg

92	H	Harjumaa	20-29	1	1	1	0	23 023 612	1 588 549	5 356 411	7 971 671	3 175 006	117	0
93	J	Harjumaa	10-19	1	0	1	0	4 815 980	247 232	1 561 542	1 990 643	704 537	18	0
94	N	Harjumaa	20-29	0	0	1	1	1 350 877	639 495	3 138 150	3 254 253	409 209	18	0
95	C	Harjumaa	20-29	0	0	0	0	3 909 617	302 185	1 413 095	2 802 841	923 809	34	0
96	H	Harjumaa	10-19	0	0	0	0	41 523 000	8 618 000	150 135 000	334 086 000	18 165 000	758	0
97	M	Harjumaa	20-29	0	0	0	0	9 437 866	1 304 917	6 593 995	6 901 374	742 478	19	0
98	G	Harjumaa	10-19	1	0	1	1	74 215 231	1 873 750	6 401 921	23 527 986	1 172 462	17	0
99	C	Harjumaa	20-29	1	0	1	1	34 786 000	2 098 000	29 190 000	33 758 000	2 113 000	52	0
100	M	Harjumaa	10-19	0	0	0	0	1 284 040	288 106	411 999	712 910	626 150	20	0
101	H	Harjumaa	10-19	1	0	1	0	13 788 097	1 198 186	10 386 614	13 022 196	7 248 245	264	0
102	G	Harjumaa	20-29	0	0	1	0	1 302 917	-223 529	-195 625	751 750	377 437	16	0
103	G	Harjumaa	10-19	1	1	1	0	10 362 356	193 376	2 060 059	3 694 532	385 132	8	0
104	G	Harjumaa	alla 10	0	0	1	0	11 699 610	-30 579	1 629 291	2 888 254	1 340 539	45	0
105	G	Harjumaa	20-29	1	0	1	0	32 632 402	4 042 854	28 293 531	30 178 133	1 876 576	49	0
106	H	Harjumaa	20-29	0	0	1	0	11 042 863	554 938	1 097 010	2 506 592	1 433 711	50	0
107	M	Harjumaa	10-19	0	0	1	0	1 681 802	354 954	427 522	686 944	750 592	20	0

Lisa 6 A järg

108	N	Harjumaa	alla 10	1	0	1	1	2 282 100	-150 356	892 961	2 649 750	405 538	13	0
109	D	Harjumaa	20-29	1	0	1	0	23 541 000	3 164 000	27 634 000	49 142 000	2 678 000	78	0
110	K	Harjumaa	20-29	1	0	0	0	382 702 000	215 000 000	1 712 000 000	10 577 000 000	0	2 100	1
111	C	Pärnumaa	20-29	0	0	0	0	5 064 785	910 349	4 904 585	7 213 422	1 671 374	81	0
112	K	Harjumaa	10-19	0	0	0	0	78 466 000	27 189 000	76 388 000	127 739 000	0	1	1
113	K	Harjumaa	20-29	0	0	0	0	55 861 000	15 542 000	114 099 000	1 635 702 000	0	342	1
114	G	Tartumaa	50-69	0	0	1	0	132 414 752	903 894	7 610 974	31 073 859	2 036 109	96	0
115	G	Harjumaa	20-29	0	0	1	0	68 071 120	3 020 594	6 966 482	14 385 479	641 497	12	0
116	C	Harjumaa	20-29	1	0	0	0	59 743 341	8 992 376	64 200 418	76 334 385	5 879 447	219	0
117	H	Harjumaa	70 ja enam	0	0	0	0	67 798 536	13 440 940	144 313 528	188 667 435	36 599 569	1 766	0
118	K	Harjumaa	20-29	1	0	0	0	22 801 038	11 858 265	81 455 154	824 163 918	1 786 285	65	0
119	C	Harjumaa	20-29	0	0	0	0	122 510 000	3 676 000	58 124 000	67 889 000	10 731 000	469	0
120	G	Tartumaa	alla 10	1	0	1	1	38 069 554	4 124 970	5 669 886	10 965 320	3 412 352	149	1
121	H	Harjumaa	20-29	1	0	1	1	40 008 000	902 000	8 233 000	14 232 000	4 971 000	165	0
122	H	Harjumaa	20-29	0	0	1	0	10 978 910	11 902	2 084 483	7 824 735	1 711 284	153	0
123	G	Harjumaa	10-19	0	0	0	0	1 326 368	81 640	559 853	713 858	185 055	4	0

Lisa 6 A järg

124	C	Harjumaa	20-29	1	0	0	0	5 107 591	157 621	5 803 260	11 260 055	2 199 189	52	1
125	M	Tartumaa	alla 10	0	0	1	0	332 950	9 083	51 167	113 535	150 294	6	0
126	C	Tartumaa	20-29	1	0	1	0	10 567 063	460 430	5 799 262	10 789 578	0	75	1
127	G	Harjumaa	20-29	1	1	1	1	27 383 000	970 000	14 674 000	19 638 000	2 173 000	56	0
128	M	Harjumaa	10-19	1	1	1	0	7 100 155	562 051	794 939	2 445 698	3 588 902	106	0
129	G	Harjumaa	10-19	1	0	1	0	5 006 290	-36 582	589 565	1 239 947	833 286	24	0
130	H	Harjumaa	alla 10	0	0	0	0	30 101 000	6 430 000	13 117 000	121 618 000	5 529 000	136	0
131	C	Tartumaa	30-49	0	0	0	0	67 289 000	5 611 000	83 609 000	91 076 000	13 434 000	550	0
132	J	Harjumaa	alla 10	1	0	1	0	56 017 670	-56 325 917	58 673 795	64 586 258	12 260 352	214	1
133	C	Harjumaa	10-19	0	0	1	1	45 621 000	4 512 000	35 070 000	40 472 000	2 896 000	109	0
134	G	Harjumaa	20-29	1	0	0	0	133 656	2 715	38 307	111 492	9 728	1	0
135	M	Harjumaa	20-29	1	1	1	1	6 971 000	554 000	196 565	3 260 323	3 947 084	124	1
136	H	Harjumaa	10-19	1	1	1	1	2 079 412	-25 141	983 682	1 419 259	770 363	35	0
137	C	Harjumaa	10-19	0	0	0	0	17 724 782	400 264	938 788	2 666 572	473 376	15	0
138	N	Harjumaa	20-29	0	0	0	0	59 721 933	1 614 161	86 430 931	99 536 427	38 584 517	2 128	0
139	G	Harjumaa	20-29	1	0	1	0	4 536 262	213 018	813 173	2 350 500	484 623	0	1

Lisa 6 A järg

140	E	Harjumaa	10-19	1	0	0	0	34 978 780	348 361	6 968 467	13 928 590	1 067 047	42	0
141	G	Harjumaa	10-19	1	0	0	0	14 311 226	51 000	1 644 402	3 035 074	4 760 262	282	0
142	C	Läänemaa	alla 10	0	0	1	0	11 707	1 360	47 013	49 847	0	0	0
143	F	Harjumaa	10-19	1	0	1	0	14 404 145	546 172	9 089 905	20 558 965	1 823 406	47	0
144	M	Harjumaa	alla 10	1	0	0	1	210 106	8 923	5 459	68 297	98 351	11	0
145	Q	Harjumaa	10-19	1	0	0	0	108 373 790	2 176 350	14 311 991	42 026 833	55 650 115	2 159	0
146	C	Viljandimaa	10-19	0	0	0	0	47 685 524	7 622 353	12 918 013	39 356 171	6 212 932	142	0
147	L	Harjumaa	alla 10	0	0	0	0	15 324 796	11 147 711	77 036 299	157 640 203	802 750	21	0
148	D	Harjumaa	20-29	1	0	0	0	161 422 000	2 334 000	4 046 000	149 671 000	3 547 000	67	1
149	F	Harjumaa	10-19	0	0	0	0	19 655 264	599 851	2 284 573	13 366 431	2 028 740	58	0
150	G	Harjumaa	20-29	0	0	0	0	22 427 000	300 000	5 578 000	8 809 000	1 551 000	59	0
151	M	Harjumaa	alla 10	1	0	1	0	301 094	60 956	69 672	99 559	113 517	6	0
152	E	Harjumaa	20-29	1	0	0	0	24 056 675	-656 510	19 378 493	25 836 746	6 871 734	273	0
153	G	Harjumaa	10-19	0	0	1	0	30 998 238	453 413	1 824 753	11 061 965	3 137 583	179	0
154	M	Harjumaa	20-29	0	0	1	0	9 194 882	1 170 127	3 697 141	7 015 878	4 588 598	129	0
155	L	Harjumaa	10-19	1	0	0	0	418 011 000	19 400 000	170 553 000	178 232 000	0	10	1

Lisa 6 A järg

156	J	Harjumaa	20-29	1	0	0	0	3 815 853	481 655	822 798	1 414 621	1 898 732	69	0
157	M	Lääne-Virumaa	alla 10	1	0	0	0	84 456	35 794	91 103	115 430	20 163	2	0
158	C	Tartumaa	alla 10	0	0	0	0	608 200	5 596	109 168	432 630	78 457	6	0
159	C	Harjumaa	alla 10	1	0	1	0	2 405 718	-1 500 794	-1 937 317	5 809 513	652 615	34	0
160	F	Harjumaa	30-49	1	0	1	0	223 496 000	3 821 000	27 607 000	74 635 000	0	273	1
161	H	Harjumaa	20-29	0	0	1	0	52 873 855	8 306 539	87 513 603	111 644 183	7 797 472	249	1
162	G	Harjumaa	10-19	1	0	0	1	162 822 000	713 000	16 300 309	64 153 366	0	0	1
163	C	Tartumaa	alla 10	1	0	1	0	1 067 916	75 349	92 413	253 471	279 540	10	0
164	M	Harjumaa	alla 10	1	0	0	0	479 342	48 822	-33 630	133 407	183 279	4	0
165	G	Ida-Virumaa	10-19	1	0	1	0	1 582 113	154 356	707 418	969 595	212 726	8	0
166	F	Harjumaa	10-19	1	0	1	0	46 312 027	1 220 350	5 359 636	15 035 250	0	273	1
167	G	Harjumaa	20-29	0	0	1	0	5 342 847	280 202	1 350 905	2 443 200	1 079 019	25	0
168	G	Läänemaa	alla 10	1	0	0	0	2 452	62	-5 362	5 201	0	0	0
169	F	Harjumaa	20-29	1	0	1	0	13 537 807	-471 734	4 824 053	11 115 556	2 290 793	73	0
170	A	Tartumaa	alla 10	1	0	0	0	7 018 598	415 199	1 230 123	1 588 547	83 122	7	0

Lisa 6 A järg

171	G	Tartumaa	20-29	1	0	1	0	8 507 147	-868 031	340 324	3 346 653	988 913	28	1
172	G	Harjumaa	alla 10	1	0	1	0	418 045	-15 120	92 244	189 195	68 475	5	0
173	G	Harjumaa	20-29	1	0	0	0	73 225 809	2 540 400	8 132 937	20 707 956	6 452 672	151	0
174	M	Harjumaa	10-19	0	0	1	0	9 696 324	2 646 516	5 277 214	6 600 535	3 461 635	65	1
175	L	Harjumaa	10-19	0	0	0	0	44 871 000	15 547 000	61 380 000	97 889 000	0	0	1
176	C	Harjumaa	alla 10	1	0	0	0	3 581 599	-231 020	-881 253	3 798 479	709 832	27	0
177	C	Harjumaa	alla 10	1	0	0	0	25 135 614	6 387 958	10 818 555	14 098 760	4 779 543	264	0
178	G	Harjumaa	alla 10	1	0	0	0	2 584 643	11 929	437 841	1 205 324	456 595	16	0
179	H	Harjumaa	10-19	1	0	0	0	67 496 000	8 170 000	51 504 000	77 948 000	14 156 000	694	1
180	K	Harjumaa	20-29	0	0	0	0	25 198 678	181 000	41 815 000	438 247 000	7 087 000	220	1
181	G	Harjumaa	20-29	0	0	0	0	452 120 000	14 581 000	25 387 000	98 499 000	34 859 000	2 636	0
182	G	Tartumaa	20-29	1	0	1	0	384 133 964	2 329 755	3 756 306	48 292 289	12 008 635	635	0
183	L	Harjumaa	70 ja enam	0	0	1	0	425 808 000	15 160 000	291 006 000	307 186 000	0	114	1
184	H	Harjumaa	20-29	0	0	0	0	40 310 000	8 064 000	48 441 000	72 553 000	11 105 000	0	1
185	G	Harjumaa	20-29	1	0	1	0	216 786 000	3 747 000	44 824 000	78 957 000	4 481 000	90	0

Lisa 6 A järg

186	C	Ida-Virumaa	10-19	0	0	1	0	136 494 150	3 403 930	18 653 376	47 309 720	2 729 304	135	0
187	F	Tartumaa	alla 10	0	0	0	0	54 068 000	1 761 000	5 881 330	13 558 473	0	38	1
188	C	Harjumaa	50-69	0	0	0	0	51 725 000	5 726 000	16 492 058	27 200 812	0	195	1
189	C	Harjumaa	70 ja enam	0	0	1	0	124 795 000	2 284 000	27 447 443	53 861 368	0	181	1
190	F	Järvamaa	20-29	0	0	0	0	16 431 177	257 722	786 894	3 352 812	1 194 697	45	0
191	J	Harjumaa	alla 10	0	0	0	0	575 500	164 567	384 842	661 088	194 565	4	0
192	F	Tartumaa	20-29	1	0	0	0	2 123 429	-126 713	598 217	839 674	549 838	24	0
193	K	Harjumaa	alla 10	0	0	0	0	82 000 000	-22 810 000	267 741 000	374 706 000	1 515 000	17	0
194	G	Pärnumaa	10-19	0	0	1	0	13 593 459	319 818	883 918	3 224 349	956 659	30	0
195	G	Ida-Virumaa	10-19	0	0	1	0	8 173 007	130 065	667 938	1 833 247	663 120	23	0
196	G	Harjumaa	20-29	0	0	1	0	55 939 322	-113 488	4 309 779	13 096 471	4 756 568	134	0
197	C	Ida-Virumaa	10-19	0	0	1	0	10 707 130	645 788	5 077 850	6 890 666	0	147	0
198	N	Harjumaa	alla 10	1	0	0	0	42 369	28 871	38 145	43 588	0	0	0
199	G	Harjumaa	10-19	1	0	1	0	4 302 566	38 831	342 581	921 387	257 710	10	0

Lisa 6 A järg

200	K	Harjumaa	alla 10	0	0	0	0	49 062	-38 243	-34 743	68 757	11 931	2	0
201	J	Harjumaa	20-29	0	0	0	0	1 213 221	127 218	471 597	828 012	315 726	12	0
202	F	Harjumaa	20-29	1	0	1	0	19 807 000	269 000	37 694 000	47 974 000	0	67	0
203	J	Harjumaa	20-29	1	0	0	0	76 134 983	-1 186 049	61 405 375	83 968 613	10 581 915	310	0
204	P	Harjumaa	alla 10	0	0	1	0	223 639	18 976	49 424	67 977	127 276	6	0
205	C	Harjumaa	20-29	0	0	1	0	20 535 553	1 048 791	4 971 948	13 203 877	4 963 572	160	0
206	Q	Valgamaa	alla 10	0	0	0	0	830 365	53 733	227 625	414 973	218 688	15	0
207	M	Viljandimaa	10-19	1	0	0	0	19 670 000	15 468 000	22 317 069	36 520 432	221 729	6	1
208	I	Harjumaa	alla 10	1	0	0	0	1 390 176	91 987	226 866	323 045	473 754	25	0
209	G	Harjumaa	10-19	0	0	0	0	1 697 863	-199 010	-139 725	597 835	232 369	13	0
210	G	Harjumaa	10-19	1	0	0	0	55 425	363	2 965	16 028	5 248	2	0
211	C	Harjumaa	alla 10	1	0	0	0	273 944	-2 511	-14 116	71 798	105 871	7	0
212	C	Põlvamaa	10-19	1	0	0	0	23 904	-1 134	20 000	25 614	11 239	1	0
213	C	Tartumaa	10-19	0	0	0	0	3 296 439	131 312	667 777	3 876 875	710 743	56	0
214	G	Harjumaa	alla 10	0	0	0	0	36 076 443	1 465 634	1 654 561	3 847 965	1 517 671	12	0
215	G	Harjumaa	20-29	1	0	0	0	123 957 000	2 696 000	28 787 000	57 287 000	3 967 000	100	0

Lisa 6 A järg

216	C	Võrumaa	20-29	1	0	0	0	59 795 000	3 930 000	70 096 000	80 097 000	4 513 000	127	0
217	C	Võrumaa	20-29	0	0	0	0	50 571 000	3 008 628	32 597 405	56 749 127	0	247	1
218	C	Jõgevamaa	alla 10	0	0	0	0	64 408 253	791 840	10 784 313	21 588 680	1 298 266	44	0
219	M	Harjumaa	20-29	0	0	0	0	18 418 000	8 796 000	59 047 000	74 872 000	0	13	1
220	A	Valgamaa	20-29	1	0	0	0	5 341 000	2 715 000	5 528 695	6 568 975	93 981	0	1
221	E	Harjumaa	alla 10	0	0	0	0	3 751 474	245 336	248 113	2 379 719	72 053	3	0
222	G	Ida-Virumaa	10-19	0	0	0	0	14 942 816	1 422 212	2 373 565	3 854 600	161 593	11	0
223	F	Tartumaa	alla 10	1	0	0	0	30 121 506	1 125 829	2 583 053	8 028 939	1 752 572	40	0
224	B	Lääne-Virumaa	20-29	0	0	0	0	2 183 287	397 042	632 898	1 289 737	146 343	11	0
225	G	Pärnumaa	10-19	1	0	0	0	31 512 885	1 775 365	3 347 193	5 214 778	754 570	34	0
226	F	Harjumaa	10-19	1	0	0	0	3 615 529	238 103	403 895	770 284	190 337	7	0
227	G	Tartumaa	20-29	1	0	0	0	9 840 279	315 343	1 189 378	4 447 087	1 093 332	15	0
228	C	Harjumaa	20-29	1	0	0	0	16 672 000	1 519 000	4 285 164	6 510 411	2 809 331	91	1
229	F	Tartumaa	alla 10	0	0	0	0	15 405 781	600 104	1 483 118	6 548 505	711 093	20	0
230	G	Järvamaa	20-29	0	0	0	0	33 866 611	322 775	3 437 724	12 384 292	2 378 760	50	0

Lisa 6 A järg

231	G	Harjumaa	10-19	0	0	0	0	48 584 583	832 520	4 414 885	14 522 041	1 811 835	53	0
232	M	Tartumaa	10-19	1	0	0	0	1 132 000	313 000	104 059	193 784	0	7	1
233	C	Harjumaa	10-19	0	0	0	0	14 834 217	1 102 701	3 701 200	6 266 140	1 965 512	79	0
234	G	Harjumaa	20-29	0	0	0	0	2 200 742	91 504	389 153	1 147 968	174 124	4	0
235	J	Harjumaa	alla 10	0	0	0	0	576 458	111 327	114 368	157 029	326 477	6	0
236	M	Harjumaa	20-29	0	0	0	0	1 965 508	281 668	1 081 559	1 172 163	166 966	4	0
237	G	Harjumaa	20-29	0	0	0	0	1 616 717	33 643	317 159	446 948	49 515	2	0
238	J	Harjumaa	alla 10	0	0	0	0	693 233	274 198	145 958	186 889	144 071	2	0
239	P	Harjumaa	alla 10	0	0	0	0	931 833	85 768	148 167	182 732	243 708	8	0
240	F	Harjumaa	10-19	0	0	0	0	802 673	145 331	389 569	510 089	132 088	6	0
241	G	Harjumaa	10-19	0	0	0	0	887 727	224 738	343 345	614 008	176 018	7	0
242	H	Harjumaa	20-29	0	0	0	0	1 885 698	16 003	184 477	715 146	131 878	4	0
243	C	Valgamaa	alla 10	1	0	0	0	234 046	161 259	254 651	574 354	67 269	5	0
244	G	Tartumaa	20-29	1	0	0	0	460 563	38 609	176 056	216 426	57 913	3	0
245	G	Harjumaa	20-29	0	0	0	0	1 363 199	284 695	1 555 862	1 680 149	32 039	2	0
246	M	Harjumaa	alla 10	0	0	0	0	20 302	16 682	26 367	26 652	455	1	0

Lisa 6 A järg

247	H	Harjumaa	alla 10	0	0	0	0	141 974	-45 705	12 811	413 193	9 492	0	1
248	S	Pärnumaa	10-19	0	0	0	0	47 618	1 103	25 298	106 733	2 498	1	0
249	M	Harjumaa	20-29	0	0	0	0	1 899 577	223 140	397 006	798 779	360 399	13	0
250	M	Harjumaa	10-19	0	0	0	0	10 263	-11 445	11 333	23 685	5 001	1	0
251	H	Harjumaa	20-29	1	0	0	0	2 454 832	-102 827	184 580	706 720	1 027 794	60	0
252	G	Harjumaa	20-29	0	0	0	0	14 070 960	1 413 533	6 132 039	8 059 377	664 294	16	0
253	K	Harjumaa	20-29	0	0	0	0	173 025 000	8 228 212	55 149 896	234 529 143	8 095 401	255	0
254	E	Tartumaa	10-19	1	0	0	0	2 879 465	128 354	45 064 943	46 011 343	663 928	27	0
255	M	Harjumaa	20-29	0	0	0	0	3 966 969	78 704	287 544	1 994 932	2 519 160	80	0
256	K	Harjumaa	70 ja enam	0	0	0	0	142 859 000	19 104 000	160 587 000	344 818 000	0	566	0
257	G	Harjumaa	alla 10	1	0	0	0	5 779 889	105 830	109 033	1 093 078	56 599	1	0
258	N	Harjumaa	20-29	1	0	0	0	1 158 754	-389 485	-147 232	210 708	900 566	25	0
259	K	Harjumaa	10-19	1	0	1	0	328 844 343	40 995 000	465 102 000	3 853 415 000	30 881 000	0	1
260	E	Pärnumaa	30-49	1	0	0	0	5 520 126	-14 213	53 715 666	60 311 752	1 454 111	60	0
261	G	Harjumaa	20-29	0	0	0	0	15 208 432	71 844	4 909 355	6 621 118	1 007 449	24	0
262	G	Viljandimaa	alla 10	0	0	0	0	1 207 535	7 638	97 079	1 245 809	115 685	10	0

Lisa 6 A järg

263	N	Harjumaa	alla 10	0	0	0	0	87 750	44 474	58 860	66 182	26 237	2	0
264	H	Harjumaa	20-29	1	0	0	0	5 322 643	885 040	4 802 624	5 270 084	2 367 729	82	0
265	M	Harjumaa	10-19	0	0	0	0	89 789	38 135	108 865	126 623	9 860	1	0
266	J	Harjumaa	10-19	0	0	0	0	231 279	2 002	5 887	54 914	0	0	0
267	H	Harjumaa	10-19	0	0	0	0	584 387	28 625	116 674	173 246	87 930	3	1
268	P	Harjumaa	10-19	0	0	0	0	160 596	-2 517	12 405	39 135	56 187	5	0
269	K	Harjumaa	20-29	0	0	0	0	1 451 861	385 142	2 748 804	3 003 638	444 629	7	0
270	F	Lääne-Virumaa	alla 10	1	0	0	0	28 526 915	-640 807	20 089 161	23 004 600	6 243 813	232	0
271	G	Harjumaa	20-29	0	0	0	0	29 630 004	-1 618 968	1 782 112	6 203 621	3 743 431	228	0
272	J	Harjumaa	alla 10	0	0	0	0	3 685 484	265 204	1 309 144	2 025 942	1 921 058	45	0
273	I	Harjumaa	10-19	0	0	0	0	922 090	-128 542	-182 626	174 885	445 579	36	0
274	C	Pärnumaa	10-19	0	0	0	0	5 869 418	217 651	2 717 095	3 694 583	1 373 310	81	0
275	C	Saaremaa	20-29	0	0	0	0	15 524 299	439 844	1 004 955	5 472 589	1 269 041	68	0
276	M	Harjumaa	alla 10	0	0	0	0	339 148	139 956	253 293	279 573	105 922	5	0
277	I	Ida-Virumaa	alla 10	0	0	0	0	413 928	288	-7 890	31 214	137 657	17	0
278	I	Harjumaa	alla 10	0	0	0	0	1 806 253	192 913	530 980	719 308	384 377	20	0

Lisa 6 A järg

279	K	Harjumaa	10-19	0	0	0	0	2 793 000	794 000	2 578 000	5 512 000	788 000	20	0
280	M	Harjumaa	10-19	0	0	0	0	1 766 343	414 831	3 234 904	3 375 972	507 558	8	1
281	N	Harjumaa	20-29	0	0	0	0	1 497 637	526 254	638 123	807 775	0	17	1
282	I	Pärnumaa	10-19	1	0	0	0	242 972	49 921	785 329	791 120	92 890	7	0
283	Q	Harjumaa	10-19	0	0	0	0	3 813 017	183 030	187 430	842 624	1 869 748	47	0
284	H	Harjumaa	20-29	0	0	0	0	26 357 143	651 310	3 123 649	22 325 709	5 081 969	0	1
285	M	Harjumaa	alla 10	0	0	0	0	98 776	46 711	89 669	92 870	37 475	4	0
286	C	Harjumaa	alla 10	0	0	0	0	256 979	-66 395	138 289	203 210	85 150	3	0
287	K	Harjumaa	20-29	0	0	0	0	229 054 000	8 954 000	16 751 000	77 131 000	0	10	1
288	G	Harjumaa	20-29	0	0	0	0	386 755 000	6 178 000	52 758 968	61 174 382	2 580 713	59	1
289	G	Harjumaa	20-29	0	0	0	0	49 143 621	3 384 993	24 468 524	28 588 051	8 367 989	428	1
290	J	Harjumaa	10-19	0	0	0	0	7 892 802	1 067 581	5 123 646	7 632 817	1 895 840	43	0
291	L	Harjumaa	20-29	0	0	0	0	8 798 000	9 334 000	90 851 000	136 666 000	0	19	1
292	J	Tartumaa	alla 10	0	0	0	0	558 949	124 698	149 886	202 531	222 525	9	0
293	J	Harjumaa	10-19	0	0	0	0	32 581 000	10 319 000	4 745 000	7 297 000	43 000	1	1
294	J	Harjumaa	20-29	0	0	0	0	66 754 000	5 751 000	9 763 000	43 793 000	14 746 000	333	1

Lisa 6 A järg

295	M	Harjumaa	alla 10	0	0	0	0	1 172 915	-108 029	229 941	397 831	420 230	17	0
296	M	Tartumaa	20-29	1	0	0	0	146 384 000	12 173 000	18 299 865	47 533 806	0	0	1
297	G	Tartumaa	20-29	1	0	0	0	222 590 000	2 202 000	12 344 000	67 576 000	0	0	1
298	M	Harjumaa	20-29	0	0	0	0	822 456 000	31 203 000	23 239 000	26 943 000	0	6	1
299	G	Harjumaa	20-29	0	0	0	0	110 740 915	6 509 560	34 784 678	54 636 899	4 825 664	121	0
300	G	Harjumaa	20-29	0	0	0	0	158 687 000	5 673 000	40 095 951	40 835 673	2 409 991	250	1
301	G	Harjumaa	alla 10	0	0	0	0	181 515 055	4 884 805	17 643 541	43 946 016	411 165	9	0
302	G	Harjumaa	10-19	0	0	0	0	478 863 000	2 348 000	3 051 000	75 718 000	0	14	0
303	H	Harjumaa	alla 10	1	0	0	0	88 537 756	1 081 839	1 854 005	7 531 473	234 567	8	0
304	L	Harjumaa	20-29	0	0	0	0	147 719 000	4 257 000	13 916 106	15 060 146	344 634	0	1
305	N	Harjumaa	20-29	0	0	0	0	58 045 139	8 631 728	41 093 611	68 526 151	10 512 257	369	0
306	K	Harjumaa	10-19	0	0	0	0	24 236 000	9 470 000	35 568 000	39 414 000	5 082 000	123	0
307	M	Harjumaa	10-19	0	0	0	0	65 674 000	17 821 000	22 108 666	26 235 453	255 801	5	1
308	G	Tartumaa	20-29	0	0	0	0	86 232 879	1 730 905	6 165 284	21 858 572	456 090	12	0
309	K	Harjumaa	20-29	0	0	0	0	157 374 000	1 911 000	-1 043 000	16 677 000	1 214 000	0	1
310	L	Harjumaa	10-19	0	0	0	0	2 766 000	6 964 000	25 607 311	48 594 056	458 093	9	1

Lisa 6 A järg

311	N	Harjumaa	10-19	0	0	0	0	10 082 000	2 878 000	132 577 000	152 578 000	0	15	1
312	A	Harjumaa	20-29	0	0	0	0	17 691 198	6 028 279	45 313 808	74 886 562	1 957 786	39	0
313	G	Harjumaa	20-29	0	0	0	0	73 388 550	1 166 441	8 307 060	25 938 272	4 471 093	121	0
314	K	Harjumaa	10-19	0	0	0	0	12 596 000	5 686	17 261 391	36 475 363	749 698	16	1
315	G	Harjumaa	10-19	0	0	0	0	128 778 000	1 380 000	103 025 056	111 417 903	218 598	5	1
316	G	Harjumaa	20-29	0	0	0	0	138 709 538	538 270	7 048 535	36 787 967	583 078	21	0
317	F	Harjumaa	20-29	0	0	0	0	62 454 000	1 678 000	3 753 220	13 868 538	0	116	1
318	G	Harjumaa	10-19	0	0	0	0	54 181 000	1 074 000	7 908 258	18 068 719	313 633	13	1
319	H	Harjumaa	20-29	0	0	0	0	23 422 000	8 017 000	68 636 000	188 420 000	4 499 000	135	0
320	G	Harjumaa	20-29	0	0	0	0	2 656 605	406 475	446 177	568 678	149 409	6	0
321	A	Harjumaa	10-19	0	0	0	0	2 261 396	604 517	664 914	1 638 295	60 868	5	0
322	K	Harjumaa	alla 10	0	0	0	0	12 751 000	3 845 000	12 315 364	52 690 970	820 339	4	1
323	C	Harjumaa	20-29	0	0	0	0	45 032 000	4 671 000	9 504 587	41 084 260	5 252 641	117	1
324	G	Harjumaa	alla 10	0	0	0	0	7 233 237	836 345	1 092 686	2 816 030	78 377	5	0
325	G	Harjumaa	10-19	0	0	0	0	30 517 000	6 546 000	11 062 820	17 301 354	174 080	2	1
326	H	Harjumaa	20-29	0	0	0	0	7 389 433	4 191 933	4 388 820	5 173 275	879 254	32	0

Lisa 6 A järg

327	H	Harjumaa	20-29	0	0	0	0	35 770 000	1 297 000	1 189 560	2 947 056	406 132	11	1
328	H	Harjumaa	10-19	0	0	0	0	40 102 088	4 510 942	16 104 381	22 179 130	1 024 369	39	0
329	C	Harjumaa	20-29	0	0	0	0	6 892 661	288 804	287 070	1 879 544	348 224	10	0
330	G	Harjumaa	alla 10	0	0	0	0	2 453 421	202 361	427 653	1 171 111	122 906	3	0
331	C	Harjumaa	10-19	0	0	0	0	16 700 000	7 290 000	10 804 000	24 370 000	0	0	1
332	M	Harjumaa	20-29	0	0	0	0	11 184 610	4 411 531	5 165 280	6 522 563	3 313 568	67	0
333	C	Harjumaa	alla 10	0	0	0	0	3 775 281	424 318	469 944	1 133 238	569 653	31	0
334	F	Harjumaa	10-19	0	0	0	0	22 444 798	1 724 861	11 035 300	14 622 620	1 108 655	25	0
335	J	Tartumaa	10-19	0	0	0	0	25 085 000	1 056 000	3 273 798	17 330 648	2 563 377	53	1
336	G	Harjumaa	20-29	0	0	0	0	26 972 847	620 075	1 670 858	7 552 199	1 076 514	23	0
337	C	Raplamaa	alla 10	0	0	0	0	3 169 742	668 011	830 346	2 149 931	374 405	10	0
338	G	Harjumaa	20-29	0	0	0	0	24 328 253	1 879 517	19 075 482	20 300 858	142 937	5	0
339	G	Harjumaa	alla 10	0	0	0	0	4 860 881	166 864	817 343	1 615 415	81 456	3	0
340	G	Harjumaa	10-19	0	0	0	0	4 541 241	224 604	409 068	1 244 469	168 684	4	0
341	F	Harjumaa	20-29	0	0	0	0	13 129 999	2 137 000	10 228 784	12 499 409	944 446	35	1
342	F	Harjumaa	alla 10	0	0	0	0	8 861 998	283 405	627 513	1 341 595	453 236	16	0

Lisa 6 A järg

343	G	Harjumaa	20-29	0	0	0	0	2 209 811	239 619	579 759	768 558	279 054	6	0
344	M	Harjumaa	10-19	0	0	0	0	3 026 818	80 410	429 523	1 093 067	174 275	2	0
345	H	Ida-Virumaa	20-29	0	0	0	0	7 648 222	345 103	1 585 476	1 847 050	356 692	18	0
346	N	Harjumaa	10-19	0	0	0	0	49 030 195	2 139 306	7 719 714	15 377 112	591 592	22	0
347	C	Tartumaa	20-29	1	0	0	0	26 707 856	500 414	14 184 909	17 202 514	2 019 523	69	0
348	C	Tartumaa	20-29	1	0	0	0	12 388 799	446 652	3 524 247	7 434 952	654 806	27	0
349	C	Harjumaa	alla 10	0	0	0	0	808 658	40 813	51 743	171 204	137 622	14	0
350	H	Harjumaa	alla 10	0	0	0	0	31 470 000	1 570 000	3 019 000	9 299 000	1 716 000	53	0
351	H	Harjumaa	10-19	0	0	0	0	7 922 447	96 492	128 331	790 288	457 152	13	0
352	C	Valgamaa	20-29	0	0	0	0	5 523 326	680 191	2 865 394	3 421 780	551 336	24	0
353	F	Harjumaa	10-19	0	0	0	0	1 258 006	103 102	105 914	308 239	380 199	16	0
354	H	Harjumaa	20-29	0	0	0	0	48 413 000	108 000	20 763 004	28 947 027	3 793 357	115	1
355	G	Harjumaa	10-19	0	0	0	0	5 309 206	207 950	1 130 968	2 690 923	264 363	7	0
356	G	Tartumaa	20-29	1	0	0	0	34 227 224	1 617 633	16 368 431	28 024 130	1 480 115	52	0
357	N	Harjumaa	20-29	0	0	0	0	3 068 445	29 223	717 286	745 643	84 109	4	0
358	M	Tartumaa	20-29	0	0	0	0	4 808 379	1 215 979	1 249 771	2 501 422	2 145 875	38	0

Lisa 6 A järg

359	G	Harjumaa	10-19	0	0	0	0	2 576 908	188 134	563 303	731 504	44 944	2	0
360	G	Harjumaa	10-19	0	0	0	0	13 557 492	501 341	622 419	1 727 057	420 205	10	0
361	M	Harjumaa	alla 10	0	0	0	0	514 778	117 141	122 062	172 995	249 996	16	0
362	N	Harjumaa	10-19	0	0	0	0	8 676 729	609 654	1 876 389	2 676 013	688 290	13	0
363	G	Harjumaa	20-29	0	0	0	0	21 372 283	1 354 429	10 579 374	13 048 791	290 399	7	0
364	N	Harjumaa	20-29	0	0	0	0	11 899 808	210 855	84 281	1 674 442	677 873	20	0
365	G	Harjumaa	20-29	0	0	0	0	22 340 001	1 032 853	2 225 380	7 739 246	2 959 573	154	0
366	G	Harjumaa	alla 10	0	0	0	0	2 150 217	41 573	188 890	670 409	44 775	3	0
367	G	Harjumaa	10-19	0	0	0	0	1 503 331	76 531	99 858	373 961	275 541	12	0
368	G	Harjumaa	20-29	1	0	0	0	22 514 920	321 086	592 075	11 267 071	1 234 603	37	0
369	C	Tartumaa	10-19	0	0	0	0	44 532 232	1 646 222	13 329 609	44 980 786	1 659 133	54	0
370	F	Harjumaa	10-19	0	0	0	0	7 211 828	610 160	917 154	1 974 629	509 577	22	0
371	N	Harjumaa	10-19	0	0	0	0	5 728 498	281 439	507 188	1 335 147	413 271	8	0
372	F	Tartumaa	20-29	0	0	0	0	5 217 207	843 999	8 251 670	14 611 688	158 143	7	0
373	F	Harjumaa	10-19	0	0	0	0	2 216 925	202 322	267 038	616 530	330 538	10	0
374	H	Harjumaa	alla 10	0	0	0	0	2 644 945	368 611	554 216	663 803	133 241	9	0

Lisa 6 A järg

375	G	Harjumaa	20-29	0	0	0	0	19 861 274	1 032 444	1 913 414	3 975 246	1 132 739	37	0
376	F	Tartumaa	alla 10	1	0	0	0	2 295 498	130 360	326 400	700 395	101 709	6	0
377	G	Harjumaa	20-29	0	0	0	0	41 768 413	985 408	5 571 071	6 758 033	2 591 071	72	0
378	G	Harjumaa	10-19	0	0	0	0	23 852 334	579 579	2 290 280	6 514 315	1 660 766	47	0
379	P	Harjumaa	10-19	0	0	0	0	488 700	150 438	185 001	223 373	117 695	4	0
380	K	Harjumaa	10-19	0	0	0	0	1 394 049	558 154	4 535 740	4 813 788	300 961	3	0
381	L	Harjumaa	10-19	0	0	0	0	1 339 638	473 065	6 191 259	6 344 968	205 480	2	0
382	G	Harjumaa	10-19	0	0	0	0	666 291	60 348	92 281	329 112	36 538	2	0
383	K	Harjumaa	alla 10	0	0	0	0	115 820	54 507	57 664	62 806	17 704	2	0
384	H	Harjumaa	alla 10	0	0	0	0	1 941 355	36 396	98 818	326 891	109 053	3	0
385	P	Harjumaa	10-19	0	0	0	0	679 389	84 515	156 091	231 773	346 472	6	0
386	G	Harjumaa	alla 10	0	0	0	0	446 330	38 251	66 471	109 807	105 759	4	0
387	G	Harjumaa	alla 10	0	0	0	0	643 284	84 842	99 200	743 631	43 981	3	0
388	H	Harjumaa	10-19	0	0	0	0	1 939 521	3 666	7 083	133 941	145 548	5	0
389	N	Harjumaa	20-29	0	0	0	0	883 941	115 236	121 564	125 039	50 660	3	0
390	C	Harjumaa	10-19	0	0	0	0	1 109 165	220 302	280 391	392 892	78 511	8	0

Lisa 6 A järg

391	G	Harjumaa	10-19	0	0	0	0	1 654 959	359 195	553 531	681 656	46 143	3	0
392	C	Tartumaa	20-29	0	0	0	0	270 136	33 201	47 243	50 065	23 102	2	0
393	N	Harjumaa	10-19	0	0	0	0	575 495	251 372	561 981	649 122	37 111	3	0
394	N	Harjumaa	10-19	0	0	0	0	1 209 076	183 402	387 720	565 938	105 875	7	0
395	M	Pärnumaa	alla 10	0	0	0	0	101 471	31 495	34 755	56 023	38 534	2	0
396	M	Harjumaa	alla 10	0	0	0	0	1 506 700	32 221	66 266	307 902	211 530	7	0
397	J	Harjumaa	10-19	1	0	0	0	205 698	13 098	23 464	62 692	126 068	7	0
398	G	Harjumaa	10-19	0	0	0	0	1 067 891	31 553	52 537	153 574	123 197	4	0
399	C	Harjumaa	alla 10	0	0	0	0	379 931	51 964	71 856	210 541	54 554	4	0
400	M	Harjumaa	10-19	0	0	0	0	285 090	76 065	51 959	95 030	112 184	6	0
401	M	Harjumaa	alla 10	0	0	0	0	93 930	19 834	24 103	57 947	21 076	4	0
402	F	Harjumaa	10-19	0	0	0	0	634 106	110 071	191 678	241 058	129 741	9	0
403	F	Harjumaa	20-29	0	0	0	0	525 823	47 238	68 607	100 712	195 385	9	0
404	F	Harjumaa	20-29	0	0	0	0	287 763	53 611	88 858	120 939	125 501	6	0
405	J	Harjumaa	20-29	0	0	0	0	1 064 462	134 103	223 260	374 804	152 232	3	0
406	J	Harjumaa	alla 10	0	0	0	0	703 851	143 457	292 706	665 784	148 754	2	0

Lisa 6 A järg

407	P	Harjumaa	10-19	1	0	0	0	909 753	126 276	720 254	749 138	219 027	5	0
408	G	Tartumaa	alla 10	0	0	0	0	1 030 305	59 907	136 687	161 933	56 417	2	0
409	G	Järvamaa	20-29	0	0	0	0	1 576 473	61 331	425 737	843 630	145 813	5	0
410	L	Harjumaa	10-19	0	0	0	0	827 477	3 602	59 185	103 900	25 283	2	0
411	H	Harjumaa	20-29	0	0	0	0	1 197 000	205 000	224 894	330 014	82 344	2	1
412	G	Raplamaa	20-29	0	0	0	0	944 721	88 758	137 854	173 880	25 497	2	0
413	G	Harjumaa	20-29	0	0	0	0	737 380	46 718	92 937	160 933	129 675	4	0
414	M	Harjumaa	alla 10	0	0	0	0	303 247	35 444	59 302	80 060	40 090	2	0
415	C	Harjumaa	10-19	0	0	0	0	1 479 035	30 776	803 463	1 305 053	57 475	3	0
416	G	Harjumaa	alla 10	0	0	0	0	1 822 156	20 603	87 269	188 614	174 694	5	0
417	G	Harjumaa	10-19	0	0	0	0	1 660 681	180 877	1 285 145	1 530 205	175 256	5	0
418	C	Tartumaa	alla 10	0	0	0	0	252 422	87 505	87 724	94 903	28 098	2	0
419	C	Harjumaa	10-19	0	0	0	0	278 013	43 266	84 862	101 484	85 552	3	0
420	M	Harjumaa	10-19	0	0	0	0	1 106 029	77 717	157 052	227 586	112 673	5	0
421	F	Viljandimaa	alla 10	0	0	0	0	1 197 453	118 455	170 349	181 291	56 903	4	0
422	H	Harjumaa	alla 10	0	0	0	0	1 267 758	24 600	53 992	273 527	32 267	2	0

Lisa 6 A järg

423	N	Harjumaa	10-19	0	0	0	0	1 729 195	7 240	41 856	234 415	56 008	3	0
424	G	Harjumaa	alla 10	0	0	0	0	1 475 615	79 714	312 270	558 554	66 339	2	0
425	M	Harjumaa	20-29	0	0	0	0	512 003	16 953	38 468	114 460	29 336	1	0
426	M	Harjumaa	10-19	0	0	0	0	973 822	178 562	203 628	295 712	316 440	9	0
427	H	Harjumaa	10-19	0	0	0	0	915 822	39 585	262 900	291 680	40 938	3	0
428	M	Võrumaa	10-19	0	0	0	0	234 619	23 982	51 768	66 195	60 443	3	0
429	F	Harjumaa	alla 10	1	0	0	0	94 944	7 175	10 475	17 524	23 461	2	0
430	M	Harjumaa	alla 10	0	0	0	0	783 631	671 458	932 476	2 318 312	326 290	9	0
431	G	Harjumaa	20-29	0	0	0	0	1 080 839	19 020	68 465	303 339	191 407	8	0
432	J	Harjumaa	20-29	1	0	0	0	903 828	38 764	159 661	970 229	130 033	2	0
433	G	Harjumaa	20-29	1	0	0	0	1 185 626	195 826	1 727 284	2 031 152	126 516	6	0
434	G	Harjumaa	alla 10	0	0	0	0	896 521	15 713	77 966	215 248	70 023	2	0
435	J	Harjumaa	10-19	0	0	0	0	146 916	15 889	57 785	67 641	35 810	2	0
436	G	Harjumaa	alla 10	0	0	0	0	631 171	13 043	33 982	124 755	75 952	4	0
437	A	Pärnumaa	20-29	0	0	0	0	670 871	283 251	1 182 238	1 358 494	40 326	5	0
438	M	Saaremaa	10-19	0	0	0	0	451 498	152 569	169 789	201 289	157 122	9	0

Lisa 6 A järg

439	F	Tartumaa	10-19	0	0	0	0	1 651 544	38 898	119 389	310 700	104 975	5	0
440	N	Harjumaa	20-29	0	0	0	0	1 038 227	27 209	533 401	541 252	41 330	3	0
441	C	Harjumaa	alla 10	0	0	0	0	654 515	150 768	174 432	282 118	45 486	4	0
442	M	Harjumaa	10-19	0	0	0	0	491 663	42 830	141 315	226 797	178 565	5	0
443	M	Harjumaa	alla 10	0	0	0	0	69 817	8 467	12 548	24 153	19 911	2	0
444	G	Harjumaa	20-29	1	0	0	0	937 150	29 387	424 205	554 295	164 510	7	0
445	G	Harjumaa	20-29	0	0	0	0	924 415	9 149	197 979	345 598	137 307	6	0
446	F	Pärnumaa	10-19	0	0	0	0	250 246	115 253	190 779	192 793	39 079	2	0
447	B	Pärnumaa	20-29	1	0	0	0	458 785	29 314	413 139	496 636	0	4	0
448	G	Järvamaa	10-19	0	0	0	0	419 170	58 356	74 412	132 628	60 375	3	0
449	N	Harjumaa	10-19	0	0	0	0	962 103	160 660	281 136	654 475	154 983	5	0
450	G	Harjumaa	20-29	0	0	0	0	887 638	126 910	192 877	300 047	75 046	5	0
451	C	Viljandimaa	20-29	1	0	0	0	444 909	17 159	92 927	108 237	127 680	4	0
452	F	Harjumaa	10-19	0	0	0	0	646 818	69 858	96 489	265 191	30 842	4	0

Allikas: (Registrite ja Infosüsteemide Keskus. EMTAK...; Teatmik.ee), autorite koostatud.

Lisa 6 B. Algardmed

Jrk nr	3.1	3.2	3.3	3.4	3.5	3.6	3.7	4.1	4.2	4.3	4.4	4.5	4.6	4.7	4.8	4.9	4.10
1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	0
2	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	0
3	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	0
4	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	0	0
5	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	0	0
6	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	0	0
7	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	0	0
8	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	0	0
9	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	0	0
10	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	0	0
11	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	0	0
12	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	0	0
13	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	0	0
14	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	0	1	0	0
15	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	0	1	0	0
16	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	0	1	0	0
17	1	1	1	0	0	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	0
18	1	1	1	1	1	1	1	1	1	0	1	1	1	1	1	0	0
19	1	1	1	1	1	1	1	1	1	0	1	1	1	1	1	0	0
20	1	1	1	1	1	1	1	1	1	0	1	1	1	1	1	0	0
21	1	1	1	1	1	1	1	1	0	1	1	1	1	1	1	0	1
22	1	1	1	0	0	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	0
23	1	0	1	0	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	0
24	1	1	1	1	1	1	1	1	1	0	1	1	1	1	1	0	0
25	1	1	1	1	1	1	1	1	1	0	1	1	1	1	1	0	0
26	1	0	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	0	0
27	1	0	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	0	1	0	0
28	1	0	0	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	0	0
29	1	1	1	0	1	1	1	1	1	0	1	1	1	1	1	0	0
30	1	1	0	0	1	1	1	1	1	1	1	1	0	1	1	0	0
31	0	0	1	0	1	1	1	1	1	0	1	1	1	1	1	1	1
32	1	0	0	1	1	1	1	1	1	0	1	1	1	1	1	0	0
33	1	1	1	1	1	0	0	1	1	0	1	1	1	1	1	0	0
34	1	0	1	1	1	0	0	1	1	1	1	1	1	1	1	0	0
35	0	0	1	0	0	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	0
36	1	1	1	1	1	0	0	1	1	1	1	1	0	1	1	0	0
37	1	1	0	1	1	1	0	1	0	1	1	1	1	1	1	0	0

Lisa 6 B järg

38	1	1	0	0	0	1	1	1	1	0	1	1	1	1	1	1	0
39	1	0	1	1	1	1	0	1	1	0	1	1	1	1	1	0	0
40	1	1	1	1	1	1	1	1	0	0	1	1	1	1	0	0	0
41	1	0	1	1	0	1	1	1	1	0	1	1	1	1	1	0	0
42	1	0	1	1	1	0	1	1	1	1	1	1	1	1	0	1	0
43	1	0	1	1	1	0	0	1	1	1	1	1	1	1	1	1	0
44	1	0	1	1	1	1	1	1	0	0	1	1	1	1	1	1	0
45	1	0	0	0	0	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	0
46	1	0	1	0	0	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	0
47	1	0	1	1	1	0	0	1	1	1	1	1	1	1	1	1	0
48	1	1	0	0	0	1	1	1	1	1	1	1	1	1	0	1	0
49	1	1	1	1	0	0	0	1	1	1	1	1	1	1	0	1	0
50	1	0	1	1	0	1	0	1	1	0	1	1	1	1	1	1	0
51	1	0	1	1	1	0	0	1	1	0	1	1	1	1	1	1	0
52	1	0	1	0	0	1	1	1	1	0	1	1	1	1	1	1	0
53	0	0	0	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	0	1	1	0
54	1	0	0	0	1	1	1	1	1	0	1	1	1	1	1	1	0
55	1	0	1	1	1	1	1	1	0	0	1	1	0	1	1	1	0
56	1	0	1	1	1	0	0	1	0	0	1	1	1	1	1	1	0
57	1	0	1	1	1	0	0	1	0	0	1	1	1	1	1	1	0
58	1	0	1	1	0	0	0	1	1	0	1	1	1	1	1	1	0
59	1	1	0	0	0	1	0	1	1	0	1	1	1	1	1	1	0
60	1	0	1	1	1	1	0	1	0	0	1	1	1	0	1	0	0
61	1	0	1	1	1	1	0	1	0	0	1	0	1	1	1	1	0
62	1	0	1	1	1	1	0	1	0	0	1	0	0	1	1	1	1
63	1	0	1	1	1	0	1	1	0	0	0	1	1	1	1	1	0
64	0	1	0	0	0	0	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	0
65	1	0	0	1	0	1	1	1	0	0	1	1	1	1	1	1	0
66	1	1	0	0	0	0	0	1	1	1	1	1	1	1	1	1	0
67	1	1	1	0	1	0	0	1	1	0	1	0	1	1	1	1	0
68	1	0	0	0	0	1	1	1	0	0	1	1	1	1	1	1	0
69	0	0	0	0	1	1	1	1	0	0	1	1	1	1	1	1	0
70	1	0	1	1	1	1	1	1	1	0	0	0	0	0	1	0	0
71	1	0	0	0	0	1	1	1	1	0	1	1	1	0	1	0	0
72	0	0	0	0	0	1	0	1	1	1	1	1	1	1	1	1	0
73	1	0	0	0	0	0	1	1	1	0	1	1	1	1	1	1	0
74	1	1	1	1	1	0	1	1	0	0	0	1	0	1	0	0	0
75	1	0	0	1	0	1	1	1	0	0	0	1	0	1	1	1	0
76	1	0	1	1	1	0	0	1	0	0	1	1	1	0	1	0	0

Lisa 6 B järg

77	0	0	0	0	0	1	0	1	1	0	1	1	1	1	1	1	0
78	0	1	0	1	1	1	0	1	0	0	0	1	1	1	0	0	0
79	1	1	0	1	1	1	1	1	0	0	1	0	0	0	0	0	0
80	1	0	0	0	0	1	0	1	0	0	1	1	1	1	1	0	0
81	1	0	1	1	1	1	0	1	1	0	0	0	0	0	1	0	0
82	1	0	0	0	0	1	1	1	0	0	1	0	1	1	1	0	0
83	1	0	1	1	1	1	1	1	0	0	0	0	0	1	0	0	0
84	1	1	1	0	0	1	1	1	0	0	1	0	0	1	0	0	0
85	0	0	0	0	0	1	1	1	1	0	1	1	1	1	0	0	0
86	0	0	0	0	0	0	0	1	1	1	1	1	0	1	1	1	0
87	1	1	0	0	0	1	0	1	0	0	0	1	1	1	0	0	0
88	1	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1	1	1	1	1	0	0
89	0	1	0	0	0	1	0	1	1	0	1	0	1	0	1	0	0
90	0	0	0	0	0	1	0	1	1	1	1	0	0	1	1	0	0
91	1	0	0	0	0	0	0	1	0	1	1	1	0	1	1	0	1
92	0	1	0	0	0	1	0	1	0	0	1	1	1	1	0	0	0
93	0	0	0	0	0	0	0	1	1	0	1	1	1	1	1	0	0
94	0	0	0	0	0	1	0	1	0	0	1	1	1	1	1	0	0
95	1	0	1	1	1	0	0	1	0	0	0	1	0	1	0	0	1
96	1	0	0	0	0	1	0	1	0	0	1	1	1	1	0	0	0
97	1	0	1	1	1	1	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0
98	0	0	0	0	0	0	0	1	1	0	1	1	1	1	1	0	0
99	0	0	0	0	0	0	0	1	1	1	1	0	1	1	1	0	1
100	1	0	0	0	0	0	0	1	1	0	1	1	0	1	1	0	0
101	1	0	0	0	0	0	0	1	1	0	1	0	0	1	1	0	0
102	0	0	0	0	0	0	0	1	1	0	1	1	1	0	1	0	0
103	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1	1	1	1	1	0	0
104	1	0	0	0	0	1	0	1	1	0	0	0	0	1	1	0	0
105	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1	1	1	1	1	0	1
106	1	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1	1	1	1	0	0	0
107	1	1	0	0	0	1	1	1	0	0	0	0	0	0	1	0	0
108	0	0	0	0	0	0	0	1	1	0	0	1	1	1	1	0	0
109	1	0	0	0	0	0	0	1	1	0	1	0	0	1	1	0	0
110	1	1	1	1	0	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
111	0	0	0	0	0	0	1	1	0	0	0	1	1	1	1	0	0
112	1	0	0	0	1	1	1	1	0	0	0	0	0	1	0	0	0
113	1	0	0	0	1	1	1	1	0	0	0	0	0	1	0	0	0
114	0	0	0	0	0	1	1	1	0	0	0	1	1	1	0	0	0
115	0	0	0	0	0	1	0	1	0	0	1	1	1	0	1	0	0

Lisa 6 B järg

116	1	0	0	0	0	0	0	1	1	0	0	1	0	1	1	0	0
117	0	0	0	0	0	1	1	1	0	0	0	1	1	1	0	0	0
118	1	1	1	1	0	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
119	0	0	0	0	0	1	1	1	1	0	1	0	1	0	0	0	0
120	0	0	0	0	0	0	1	1	1	0	0	0	1	1	1	0	0
121	1	0	0	0	0	0	0	1	1	0	0	1	1	1	0	0	0
122	1	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	1	1	1	0	0	0
123	0	1	0	0	1	0	0	0	0	0	1	1	0	1	0	0	0
124	0	0	0	0	0	0	0	1	1	0	1	0	0	1	1	0	0
125	1	1	0	0	1	1	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0
126	0	0	0	0	0	1	1	1	0	0	1	0	0	1	0	0	0
127	1	0	1	0	0	0	0	1	1	0	0	0	0	1	0	0	1
128	1	1	0	1	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
129	1	0	1	1	1	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0
130	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	1	1	1	1	0	0
131	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1	1	1	1	0	0	0
132	0	0	0	0	0	0	1	1	0	0	0	1	1	1	0	0	0
133	0	0	0	0	0	1	1	1	0	0	0	0	1	1	0	0	0
134	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	1	1	0	0	0
135	1	0	0	0	1	1	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0
136	0	0	1	0	0	0	0	1	0	0	0	1	1	0	0	0	0
137	0	0	0	0	0	0	0	1	1	0	0	0	0	1	1	0	0
138	1	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	1	1	0	0	0	0
139	0	1	0	0	0	1	0	1	0	0	0	0	0	0	1	0	1
140	0	0	0	0	0	1	1	0	0	0	0	0	0	1	1	0	0
141	0	0	0	0	0	1	1	0	0	0	0	0	0	1	1	0	0
142	0	0	0	0	0	1	0	1	0	0	0	0	1	1	0	0	0
143	1	0	0	0	0	0	0	1	1	0	0	0	0	1	0	0	0
144	0	0	0	0	0	1	0	1	1	0	0	0	0	0	1	0	0
145	1	0	0	0	0	1	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0
146	0	0	0	0	0	1	1	0	1	0	0	0	0	1	0	0	0
147	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1	1	0	1	0	0	0
148	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	1	1	1	0	0	0
149	1	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	1	1	0	0
150	0	0	0	0	0	0	0	1	1	0	1	1	0	0	0	0	0
151	1	1	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
152	1	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1	0	0	0	0	0	0
153	0	0	0	0	0	1	0	1	0	0	1	0	0	0	0	0	0
154	0	1	0	0	0	1	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Lisa 6 B järg

155	1	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0
156	0	0	1	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
157	1	0	0	0	0	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
158	0	0	0	0	0	0	0	1	1	0	0	0	0	0	1	0	0
159	1	0	0	0	0	0	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0
160	1	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	1	0	0	0
161	1	0	0	0	0	1	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0
162	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1	0	0	1	0	0	0
163	0	0	0	0	0	0	0	1	1	0	0	0	0	1	0	0	0
164	0	1	1	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
165	0	0	1	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	1	0	0	0
166	1	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
167	0	1	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
168	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	0	1
169	1	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
170	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0
171	0	0	0	0	0	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
172	0	0	1	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0
173	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	1	0	0	0
174	0	0	0	0	0	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
175	0	0	0	0	0	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
176	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	1	0	0	0
177	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1	1
178	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	1	0	0	0
179	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0
180	0	0	0	0	0	0	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0
181	0	0	0	0	0	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
182	0	0	0	0	0	1	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0
183	1	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0
184	1	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0
185	0	0	0	0	0	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
186	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	1	0	0	0
187	1	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0
188	0	0	0	0	0	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
189	0	0	0	0	0	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
190	1	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
191	0	0	0	0	0	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
192	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0
193	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Lisa 6 B järg

194	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
195	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
196	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
197	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
198	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0
199	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
200	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
201	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
202	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
203	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
204	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
205	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
206	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
207	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
208	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0
209	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1
210	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1
211	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1
212	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1
213	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0
214	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0
215	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
216	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0
217	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
218	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0
219	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
220	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
221	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0
222	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0
223	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
224	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
225	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
226	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0
227	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
228	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0
229	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
230	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
231	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
232	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Lisa 6 B järg

233	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
234	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0
235	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
236	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
237	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0
238	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
239	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
240	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0
241	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0
242	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
243	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1
244	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0
245	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0
246	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
247	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
248	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
249	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
250	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
251	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
252	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
253	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
254	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
255	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
256	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
257	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
258	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
259	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
260	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
261	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
262	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
263	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
264	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
265	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
266	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
267	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
268	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
269	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
270	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
271	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Lisa 6 B järg

272	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
273	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
274	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
275	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
276	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
277	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
278	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
279	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
280	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
281	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
282	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
283	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
284	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
285	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
286	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
287	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
288	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
289	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
290	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
291	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
292	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
293	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
294	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
295	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
296	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
297	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
298	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
299	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
300	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
301	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
302	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
303	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
304	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
305	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
306	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
307	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
308	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
309	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
310	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Lisa 6 B järg

311	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
312	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
313	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
314	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
315	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
316	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
317	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
318	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
319	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
320	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
321	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
322	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
323	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
324	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
325	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
326	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
327	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
328	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
329	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
330	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
331	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
332	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
333	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
334	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
335	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
336	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
337	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
338	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
339	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
340	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
341	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
342	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
343	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
344	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
345	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
346	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
347	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
348	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
349	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Lisa 6 B järg

350	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
351	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
352	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
353	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
354	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
355	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
356	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
357	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
358	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
359	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
360	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
361	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
362	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
363	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
364	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
365	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
366	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
367	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
368	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
369	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
370	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
371	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
372	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
373	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
374	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
375	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
376	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
377	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
378	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
379	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
380	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
381	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
382	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
383	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
384	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
385	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
386	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
387	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
388	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Lisa 6 B järg

389	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
390	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
391	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
392	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
393	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
394	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
395	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
396	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
397	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
398	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
399	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
400	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
401	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
402	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
403	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
404	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
405	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
406	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
407	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
408	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
409	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
410	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
411	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
412	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
413	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
414	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
415	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
416	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
417	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
418	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
419	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
420	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
421	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
422	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
423	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
424	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
425	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
426	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
427	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Lisa 6 B järg

428	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
429	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
430	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
431	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
432	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
433	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
434	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
435	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
436	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
437	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
438	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
439	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
440	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
441	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
442	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
443	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
444	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
445	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
446	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
447	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
448	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
449	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
450	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
451	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
452	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Allikas: autorite koostatud.

Lisa 7. Ettevõtete jätkusuutlikkuse kajastamine veebilehtedel

Näitajad	Ettevõtete arv	Osakaal
Jätkusuutlikkuse kajastamine ettevõtte visioonis/ missioonis/ väärtustes	167	37%
Jätkusuutlikkuse aruande kajastamine veebilehel	51	11%
Jätkusuutlikkuse alamleht kodulehel	138	31%
Jätkusuutlikkuse kajastamine ettevõtte visioonis/ missioonis/ väärtustes, jätkusuutlikkuse aruande kajastamine veebilehel, jätkusuutlikkuse alamleht kodulehel	40	9%
Mitte ühtegi kolmest kategooriast ei esine	240	53%

Allikas: autorite koostatud.

Lisa 8. Jätkusuutlikkuse näitajate kajastamine ettevõtte suuruste lõikes

Sotsiaalsed ja keskkonnavalased näitajad	Ettevõtte suurus töötajate arvu järgi				
	alla 10	10-49	50-249	250 ja enam	Kokku
Ressursside tõhusam kasutamine	21	46	54	44	165
Panustamine kogukonna kasvu/ arengusse	18	43	45	37	143
Toodete/ teenuste keskkonnamõju vähendamine	22	34	47	35	138
Töötervishoid ja -ohutus	12	29	42	37	120
Jäätmete vähendamine	14	31	34	31	110
Saasteainete heitkoguste vähendamine	15	32	30	32	109
Energiatarbimise vähenemine	15	27	34	32	108
Süsiniku jalajälje vähendamine	14	28	29	34	105
Kogukonna kaasamine	11	19	29	32	91
Ümbertöötlemine, taaskasutus	8	26	27	27	88
Võrdõiguslikkus	10	21	18	23	72
Tööjõukasutus ja inimväärne töö	12	20	19	18	69
Inimväarikus	9	20	21	17	67
Töötajate vabatahtliku tegevuse soodustamine	8	19	14	14	55
Vee taas- ja korduvkasutamine	6	8	13	16	43
Kohaliku tooraine kasutamine	5	6	6	8	25
Kokku näitajate avalikustamise arv	200	409	462	437	1 508
Ettevõtete arv	150	133	105	64	452
Keskmine jätkusuutlikkuse näitajate kajastamine	1,3	3,1	4,4	6,8	3,3
Sotsiaalsed näitajad					
Keskkonnavalased näitajad					

Allikas: autorite koostatud.

Lisa 9. Jätkusuutlikkuse näitajate avaldamiste arv ettevõtete tegevusalade ja suuruse lõikes

Sotsiaalsed ja keskkonnavalased näitajad	Tegevusala EMTAK koodi alusel																	Kokku
	E	K	N	L	P	A	B	C	D	F	G	H	I	J	M	Q	S	
Ressursside tõhusam kasutamine	2	6	13	3		1	1	39	5	7	50	20	1	4	12	1		165
Panustamine kogukonna kasvu/arengusse	2	9	8	3	2	3	1	27	3	6	39	12	1	6	19	2		143
Toodete/teenuste keskkonnamõju vähendamine	3	3	11	3		1	1	36	5	7	41	17	1	4	5			138
Töötervishoid ja ohutus	3	7	10	3		1	2	23	4	9	24	16	1	3	13	1		120
Jäätmete vähendamine	3	3	10	1			1	28	4	3	35	10	1	3	8			110
Saasteainete heitkoguste vähendamine	2	2	13	2			1	25	3	2	34	15		4	6			109
Energiatarbimise vähenemine	3	2	10	2			1	27	4	2	35	12	1	3	6			108
Süsiniku jalajälje vähendamine	2	2	11	1			1	25	4	2	30	18		4	5			105
Kogukonna kaasamine	3	8	5	2		1		24	3	2	25	5		3	9	1		91
Ümbertöötlemine, taaskasutus	4	2	7				1	27	3	1	28	8		2	5			88
Võrdõiguslikkus	1	3	7	1		1	1	16	1	3	21	8	1	2	6			72
Tööjõukasutus ja inimväärne töö		3	8	1		1	1	14	1	1	22	6	1	2	8			69
Inimväärikus		4	8	1		1	1	14	1	1	21	5	1	3	6			67
Töötajate vabatahtliku tegevuse soodustamine	1	2	8					8	1		18	7		1	9			55
Vee taas- ja korduv kasutamine	1		6					15	2		14	2		1	2			43
Kohaliku tooraine kasutamine	1					1		14	1		5		2		1			25
Kokku jätkusuutlikkuse näitajate avaldamiste arv	31	56	135	23	2	11	13	362	45	46	442	161	11	45	120	5	0	1 508

Lisa 9 järg

Ettevõtete suurus töötajate arvu järgi																		
alla10	1	4	7	2	3	3	1	13		13	56	10	1	10	25		1	150
10-49	1	5	12	6	2	2	1	16		10	44	8	4	4	16	2		133
50-249	3	4	5	2	1		1	29	4	6	23	15	1	3	8			105
250 ja enam	2	9	6			1		17	1	4	8	9		5	1	1		64
Kokku ettevõtete arv	7	22	30	10	6	6	3	75	5	33	131	42	6	22	50	3	1	452
Keskmine jätkusuutlikkuse näitajate esitamine, sh	4,4	2,5	4,5	2,3	0	2	4,3	4,8	9	1,4	3,4	3,8	2	2	2,4	2	0	3,3
alla 10	1,0	0,3	0,1	0,0	0,0	0,3	0,0	0,7		0,8	2,4	0,7	0,0	1,0	0,9		0,0	1,3
10-49	0,0	0,0	3,9	1,5	1,0	5,0	1,0	3,3		0,6	4,4	1,9	0,3	0,5	4,3	0,5		3,1
50-249	4,3	6,3	8,4	7,0	0,0		12,0	4,4	7,8	2,0	3,3	4,4	10,0	1,0	3,8			4,4
250 ja enam	8,5	3,3	7,5			0,0		10,2	14,0	4,3	4,3	8,1		6,0	0,0	4,0		6,8
Sotsiaalsed näitajad																		
Keskkonnaalased näitajad																		
Antud tegevusala ettevõtted valimis puuduvad																		

Allikas: autorite koostatud.

Lisa 10. Jätkusuutlikkuse näitajate kajastamine maakondade lõikes

Sotsiaalsed ja keskkonnavalased näitajad	Harjumaa	Ida-Virumaa	Jõgevamaa	Järvamaa	Läänemaa	Lääne-Virumaa	Põlvamaa	Pärnumaa	Raplamaa	Saaremaa	Tartumaa	Valgamaa	Viljandimaa	Võrumaa	Kokku
Ressursside tõhusam kasutamine	133	8			1	4		2			17				165
Panustamine kogukonna kasvu/arengusse	108	5		2	1	5		3			14	2	2	1	143
Toodete/teenuste keskkonnamõju vähendamine	112	7			2	4		2			10		1		138
Töötervishoid ja ohutus	98	6		1		5		1			9				120
Jäätmete vähendamine	91	4			1	4		2			8				110
Saasteainete heitkoguste vähendamine	91	4				4		2			8				109
Energiatarbimise vähenemine	90	4				4		1			9				108
Süsiniku jalajälje vähendamine	88	3			1	4		1			8				105
Kogukonna kaasamine	71	5				3		2			9		1		91
Ümbertöötlemine, taaskasutus	75	3				4					5		1		88
Võrdõiguslikkus	63	3				2		1			3				72
Tööjõukasutus ja inimväärne töö	61	1				2		1			4				69
Inimväärlikus	59	2				1		1			4				67
Töötajate vabatahtliku tegevuse soodustamine	50	2				1					2				55
Vee taas- ja korduv kasutamine	37	2				1					3				43
Kohaliku tooraine kasutamine	12	3	1			3	1				3	1		1	25
Kokku jätkusuutlikkuse näitajate avaldamiste arv	1 239	62	1	3	6	51	1	19	0	0	116	3	5	2	1 508
Ettevõtete arv	355	12	1	4	2	7	1	12	2	2	42	4	5	3	452
Keskmine jätkusuutlikkuse näitajate avaldamiste arv	3,5	5,2	1,0	0,8	3,0	7,3	1,0	1,6	0	0	2,8	0,8	1,0	0,7	3,3

Allikas: autorite koostatud.

Lisa 11. Finantssuhtarvud, kuutööjõukulu ja kajastatud jätkusuutlikkuse näitajate arvu võrdlus

Veebilehel kajastatud jätkusuutlikkuse näitajate arv	Ettevõtete arv	Keskmine omakapitali puhas-rentaablus (ROE), 2018	Keskmine varade puhas-rentaablus (ROA), 2018	Keskmine müügitulu puhas-rentaablus, 2018	Keskmine kuutööjõukulu 1 töötaja kohta 2018, EUR
0	205	42%	23%	13%	2 564
1	51	40%	22%	12%	2 729
2	25	14%	10%	7%	2 842
3	14	21%	18%	10%	2 258
4	17	36%	6%	8%	2 271
5	12	7%	-1%	-3%	2 774
6	20	21%	12%	15%	2 874
7	13	24%	14%	14%	2 704
8	8	9%	5%	4%	3 207
9	8	19%	10%	10%	2 527
10	12	28%	15%	9%	3 196
11	8	24%	14%	6%	2 704
12	17	16%	11%	11%	2 554
13	3	15%	4%	12%	3 035
14	13	14%	7%	6%	2 833
15	10	16%	9%	5%	3 945
16	3	5%	3%	6%	2 509
Kokku	439	32%	17%	11%	2 675

Allikas: autorite koostatud.

Lisa 12. Eesti keskmised ettevõtete suhtarvud tegevusalade lõikes 2017, %

Tegevusala	Omakapitali puhasrentaablus	Varade puhasrentaablus	Müügitulu puhasrentaablus
Põllumajandus, metsamajandus ja kalapüük	13	11	47
Mäetööstus	17	1	14
Töötlev tööstus	11	6	5
Veevarustus; kanalisatsiooni, jäätme- ja saastekäitlus	2	1	4
Ehitus	16	9	5
Hulgi- ja jaekaubandus; mootor- sõidukite ja mootorrataste remont	14	7	3
Veondus ja laondus	16	8	8
Majutus ja toitlustus	7	4	3
Info ja side	16	10	9
Kinnisvaraala tegevus	12	6	51
Kutse-, teadus- ja tehnikaala tegevus	17	11	45
Haldus- ja abitegevused	13	8	13
Haridus	14	9	8
Tervishoid ja sotsiaaltoetused	20	11	9
Kunst, meelelahutus ja vaba aeg	18	11	14
Muud teenindavad tegevused	14	8	7
Tegevusalad kokku	13	7	8

Allikas: (Eesti Statistikaamet 2020a).

Lisa 13. Eesti keskmine kuutööjõukulu töötaja kohta tegevusalade lõikes

Keskmine kuutööjõukulu töötaja kohta, EUR	2018
Põllumajandus, metsamajandus ja kalapüük	1 552
Mäetööstus	2 163
Töötlev tööstus	1 676
Elektrienergia, gaasi, auru ja konditsioneeritud õhuga varustamine	2 519
Veevarustus; kanalisatsioon; jäätme- ja saastekäitlus	1 807
Ehitus	1 673
Hulgi- ja jaekaubandus; mootorsõidukite ja mootorrataste remont	1 643
Veondus ja laondus	1 671
Majutus ja tootlustus	1 146
Info ja side	2 923
Finants- ja kindlustustegevus	2 933
Kinnisvaraalaane tegevus	1 410
Kutse-, teadus- ja tehnikaalaane tegevus	2 040
Haldus- ja abitegevused	1 518
Avalik haldus ja riigikaitse; kohustuslik sotsiaalkindlustus	2 164
Haridus	1 634
Tervishoid ja sotsiaalhoolekanne	1 815
Kunst, meelelahutus ja vaba aeg	1 485
Muud teenindavad tegevused	1 225
Kõikide tegevusalade keskmine kuutööjõukulu	1 756

Allikas: (Eesti Statistikaamet 2020b).

Lisa 14. Suhtarvude võrdlus tegevusalade lõikes

Suhtarvud	Tegevusala EMTAK koodi alusel																	Kokku
	E	K	N	L	P	A	B	C	D	F	G	H	I	J	M	Q	S	
1. Statistikaameti poolt avaldatud suhtarvud																		
Omakapitali puhasrentaablus 2017	2%	andmed puuduvad	13%	12%	14%	13%	17%	11%	6%	16%	14%	16%	7%	16%	17%	20%	14%	13%
Varade puhasrentaablus 2017	1%		8%	6%	9%	11%	1%	6%	3%	9%	7%	8%	4%	10%	11%	11%	8%	7%
Müügitulu puhasrentaablus 2017	4%		13%	51%	8%	47%	14	5%	9%	5%	3%	8%	3%	9%	45%	9%	7%	8%
Keskmine kuu-tööjõukulu töötaja kohta 2018, EUR	1 807	2 933	1 518	1 410	1 634	1 552	2 163	1 676	2 519	1 673	1 643	1 671	1 146	2 923	2 040	1 815	1 225	1 756
2. Suhtarvud – koguvalem, 2018																		
Omakapitali puhasrentaablus	24%	19%	28%	11%	46%	58%	33%	33%	12%	44%	29%	22%	23%	39%	53%	45%	4%	32%
Varade puhasrentaablus	3%	11%	19%	10%	32%	27%	13%	15%	4%	21%	12%	13%	18%	28%	36%	13%	1%	17%
Müügitulu puhasrentaablus	2%	22%	14%	53%	12%	32%	9%	10%	15%	8%	5%	8%	10%	9%	19%	4%	2%	11%
Keskmine tööjõukulu ühe töötaja kohta kuus, EUR	2 062	4 323	2 178	4 646	2 693	1 702	2 271	2 095	3 037	2 283	2 887	2 324	1 303	3 511	2 747	2 226	208	2 675

Lisa 14 järg

3. Ettevõtete suhtarvud, 2018 (67 ettevõtte valim)																		
Omakapitali puhasrentaablus	7%	15%	11%	4%	ettevõtted puuduvad	5%	14%	13%	45%	26%	12%	35%	17%	40%	ettevõtted puuduvad	20%		
Varade puhasrentaablus	1%	3%	8%	3%		3%	10%	5%	25%	9%	5%	28%	16%	20%		10%		
Müügitulu puhasrentaablus	3%	24%	5%	16%		2%	9%	23%	9%	3%	7%	10%	16%	10%		7%		
Keskmine tööjõukulu ühe töötaja kohta kuus, EUR	1 907	3 008	2 147	2 770		2 193	2 376	2 919	1 999	3 777	2 457	1 555	2 825	5 015		2 969		
4. Kogu valimi suhtarvude võrdlus statistikaameti suhtarvudega (erinevus, korda)																		
Omakapitali puhasrentaablus	13,1	Andmed puuduvad	2,1	1,0	3,2	4,4	2	3	2,1	2,8	2	1,3	3,1	2,5	3,0	2,3	0,3	2,5
Varade puhasrentaablus	2,0		2,4	1,6	3,4	2,5	1,3	2,4	1,7	2,3	1,7	1,6	5,0	2,8	3,2	1,2	0,1	2,5
Müügitulu puhasrentaablus	0,5		1,0	1,0	1,5	0,7	0,7	2,1	1,6	1,5	1,5	1,0	3,2	0,9	0,4	0,5	0,3	1,4
Keskmine tööjõukulu ühe töötaja kohta kuus, EUR	1,1	1,5	1,4	3,3	1,6	1,1	1,1	1,2	1,2	1,4	1,8	1,4	1,1	1,2	1,3	1,2	0,2	1,5

Lisa 14 järg

5. 67 ettevõtte valimi suhtarvude võrdlus statistikaameti suhtarvudega (erinevus, korda)																
Omakapitali puhasrentaablus	3,8	Andmed puuduvad	0,9	0,3	ettevõtted puuduvad	0,3	1,3	2,2	2,9	1,9	0,7	4,8	1,1	2,3	ettevõtted puuduvad	1,6
Varade puhasrentaablus	1,1		1,0	0,4		0,3	1,5	2,2	2,8	1,2	0,6	7,8	1,6	1,8		1,4
Müügitulu puhasrentaablus	0,7		0,4	0,3		0,2	2,0	2,6	1,7	1,0	0,8	3,4	1,6	0,2		1,0
Keskmine tööjõukulu ühe töötaja kohta kuus, EUR	1,1	1,0	1,4	2		1,0	1,4	1,2	1,2	2,3	1,5	1,4	1,0	2,5		1,7
Suhtarvud on kõrgemad kui Eesti keskmine vastav näitaja																
Suhtarvud on madalamad kui Eesti keskmine vastav näitaja																

Allikas: (Eesti Statistikaamet 2020a, 2020b), autorite koostatud.

SUMMARY

SUBMISSION OF SUSTAINABILITY ON THE WEBSITES OF ESTONIAN COMPANIES AND ITS CONNECTION WITH ECONOMIC SUCCESS

Anneli Pajur, Anneli Saaroja

While sustainable thinking is far from universal, more and more people understand the need to responsibly manage our resources. The awareness about environmental issues has been increasing for about a century but it is only in the recent decades that environmental issues have taken centre stage in economic issues. Due to the increase in people's environmental awareness, the activities of companies with respect to their environmental strategies have garnered an increasing amount of interest. Various stakeholders from individuals to non-profit organizations and states constantly monitor the business strategies and activities companies implement to ensure their sustainable development in order to ensure a safe and livable environment for future generations. The increased interest in questions of sustainability requires companies to strategically engage with, to develop, to implement and to communicate sustainable strategies. Rather than solely focusing on the end product of their business activities, companies are increasingly investing time and money into developing and communicating their operating principles.

At the same time, rapidly evolving digital solutions have made information easily accessible to a wide range of information consumers. Internet, social media and other digital channels provide easy opportunities for companies to consciously shape their digital profile in order to target key interest groups. Consequently, companies today need to integrate two components into their strategic development plans: the unlimited possibilities for publishing and communicating information on the internet and the necessity to act in accordance with the principles of sustainability. Online presence and a clearly articulated sustainable strategy are something towards which every company, regardless of its size or field of activity, can aspire. This thesis seeks to find out whether

there is a correlation between the profitability of Estonian companies and the sustainability strategies published on their websites. The larger aim of this master's thesis is to examine the relationship between economic success and sustainable policy.

This thesis seeks to address the following issues:

- to provide an overview of the concept of sustainability,
- to provide an overview of the business practices of Estonian companies with respect to disclosing sustainable activities on their websites,
- to examine whether there is a link between conscious sustainable business strategies and economic success,
- to make recommendations to companies about information disclosure related to sustainable activities with the aim of being economically more successful.

The theoretical part of the thesis introduces the concept of sustainable entrepreneurship as it has been discussed by previous researchers as well as various concepts and aspects related to sustainable business activities. Sustainable entrepreneurship, most recently defined by John Elkington, brings together the economic, environmental and social dimensions to work together and balance each other. Sustainable entrepreneurship ensures the efficient use of resources, and such behavior is increasingly valued by shareholders, consumers, employees and the wider community.

The empirical part of the work first discusses the content analysis method that has been used in order to conduct the analysis. Secondly, the empirical part explains the sampling principles and finally analyses the data compiled from the sample. In order to examine the sustainability strategies of Estonian companies, the sampling has been divided into different stages, which are described in detail in the relevant chapter. In addition to companies selected through keyword-based Google search, the sample also includes companies that have received the Responsible Entrepreneurship label, companies nominated for the Estonian Entrepreneurship Award and companies published in the Estonian Competitiveness Rankings. The empirical part of the work is based on companies' web sites and does not include social media.

The master's thesis analyzed the coverage of sixteen different sustainability indicators that were selected from the Sustainability Reporting Guide (Global Reporting Initiative

2011). Social indicators included occupational health and safety, promotion of voluntary activities of employees, equality, human dignity, use of labor and decent work, contribution to community growth/development, community involvement. Environmental indicators included more efficient use of resources, recycling and reuse, water reuse, reduction of energy consumption, reduction of pollutant emissions, reduction of carbon footprint, reduction of the environmental impact of products/ services, reduction of waste, use of local raw materials, eco-business model. In order to analyze the economic success of companies, a variety of different indicators were used: return on equity, return on assets, return on sales and level of labor costs per employee.

The thesis found that the sustainable activities of companies and their online publications have been implemented differently by companies. The survey revealed that a separate sustainability sub-page existed for 31% of the companies, while 37% of the companies chose to discuss their sustainability activities under the company's vision/ mission statement/ values. 54% of the surveyed companies published information on various social and environmental indicators on their website. 46% of companies did not publish any sustainability indicators on their website.

The analysis of company websites established that in general, sustainable activities were not presented in a detailed manner by companies, and descriptions of sustainable activities were generally not based on any factual evidence. Environmental indicators were reflected more in companies' sustainability strategies than social indicators. The most frequently mentioned environmental indicators are resource efficiency (use of modern and energy-efficient technologies and equipment, preference for online meetings, development of efficient resource management processes). The most frequently mentioned social indicators include contribution to community growth/development (charity, sports, children, youth and education). By the area of activity, companies involved in the manufacturing and supply of electricity, gas and air conditioning provided the most information about their sustainable strategies. Companies owned by foreign legal entities also presented more information about their sustainable activities on their websites than Estonian companies. The thesis also established a link between the coverage of sustainability indicators and the size of the company, as companies with 250 and more employees published the most sustainability indicators on their websites.

The analysis of sustainability indicators and their connection to companies' economic success revealed the following:

- companies that publish sustainability strategies on their websites are more economically successful than Estonian companies on average;
- companies that present more sustainability indicators on their websites are not as economically successful as companies that do not systematically present sustainability goals;
- more economically successful companies (based on profitability indicators in Appendix 15) do not reflect sustainable activities on their websites as often as the average companies in the sample;
- Companies that are more economically successful (better profitability) and have higher labor costs per employee publish six and ten sustainability indicators on their website.

The analysis established a connection between the publication of sustainable activities online and the economic growth of companies, but this connection is complex. The results of this master's thesis show that companies that present more sustainability indicators are not as economically successful as companies that do not consistently present their sustainability goals on their websites. However, the companies that present more sustainability indicators are still more economically successful than Estonian companies on average. The thesis also established a phenomenon in the opposite direction, i.e. economically successful companies do publish their sustainable strategies on company websites. In other words, economically successful companies have a balanced and multi-faceted management strategy, in which sustainability supports the economic success of a company. If economic success is achieved, the company can contribute more towards conscious sustainable activities.

At the same time, the study also has its limitations. While the thesis has established sustainability strategies as they are articulated on company websites, it has not dealt with the sustainable practices on the everyday level. It is therefore not possible to say, to what extent companies follow through on their sustainable policies. Furthermore, although economically successful companies do not demonstrate sustainable activities on their websites, it does not necessarily mean that they do not address sustainability issues in

their daily operations. Rather, it may indicate that it is not a priority for these companies to publish this information on their website. To conclude, this thesis finds that economically profitable companies still find opportunities to be sustainable in their economic activities and work to ensure a high-quality living environment.

Lihtlitsents lõputöö reprodutseerimiseks ja üldsusele kättesaadavaks tegemiseks

Meie, Anneli Pajur ja Anneli Saaroja

1. anname Tartu Ülikoolile tasuta loa (lihtlitsentsi) meie loodud teose „Jätkusuutlikkuse kajastamine Eesti ettevõtete veebilehtedel ja selle seos majandusliku edukusega“,

mille juhendaja on dotsent Kertu Lääts,

reprodutseerimiseks eesmärgiga seda säilitada, sealhulgas lisada digitaalarhiivi DSpace kuni autoriõiguse kehtivuse lõppemiseni.

2. Anname Tartu Ülikoolile loa teha punktis 1 nimetatud teos üldsusele kättesaadavaks Tartu Ülikooli veebikeskkonna, sealhulgas digitaalarhiivi DSpace kaudu Creative Commons'i litsentsiga CC BY NC ND 3.0, mis lubab autorile viidates teost reprodutseerida, levitada ja üldsusele suunata ning keelab luua tuletatud teost ja kasutada teost ärieesmärgil, kuni autoriõiguse kehtivuse lõppemiseni.
3. Oleme teadlikud, et punktides 1 ja 2 nimetatud õigused jäävad alles ka autorile.
4. Kinnitame, et lihtlitsentsi andmisega ei riku me teiste isikute intellektuaalomandi ega isikuandmete kaitse õigusaktidest tulenevaid õigusi.

Anneli Pajur, Anneli Saaroja

25.05.2020